

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

SUBOTICA, 17. LIPNJA 2005. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 123

Službena zastava Hrvata u SiCG

Intervju:
Franjo Vujkov

TEMA BROJA: OSMJA SJEDNICA HNV-a

kolpa·san®

KUPATILA

stvorena za uživanje
i za ponos

sanitarija i pločice, kade, tuš kade, tuš kabine,
saune, masažni sistemi-vodeni i vazdušni,
bazeni za masažu, nameštaj za kupatila,
ugradni vodokotlići i kupatilska galanterija

Banijska 2, SUBOTICA (u poslovnom centru preko puta FB "PARTIZAN"),

Tel: 024/ 547-274 , 547-886

Novi Sad - Rumenački put 11; 021/518-091
Beograd - Lješka 4; 011/354-8063

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

POMOĆNICA I ZAMJENICA**ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding sa p.o. Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Konačno zastava

Poslije dvije i pol godine postojanja Hrvatskog nacionalnog vijeća, poslije tri i pol godine, koliko su Hrvati u Srbiji i Crnoj Gori i službeno nacionalna manjina, te poslije desetljeća i pol, koliko je prošlo od vremena kada se javno i slobodno isticala hrvatska zastava (istina, s petokrakom) kao službeni simbol hrvatskog naroda na ovim prostorima, konačno imamo svoju zastavu i svoj grb. Odlukom vijećnika HNV-a, usvojena su obilježja koja su najmanje originalna, a koja su upravo zbog toga i najbolja. Hrvatska povijesna zastava s grbom u sredini, ali bez pet polja koja označavaju povijesne hrvatske regije, nova je zastava hrvatske nacionalne manjine u SiCG, a isti je grb, koji počinje crvenim poljem, službeni grb.

Time su ovdašnji Hrvati na simboličkoj razini zaokružili svoje institucionalno organiziranje i predstavljanje prema okruženju. Zalaganje za ono drugo predstavljanje, političko, tek nas čeka, a započinje upravo inicijativom DSHV-a za izmjenu izbornog za-kona, te ukazivanjem na dobre primjere iz susjedstva, gdje se nacionalnim manjinama garantira izravno sudjelovanje u predstavničkim tijelima, dakako sukladno udjelu pripadnika jedne nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika zemlje. Pozivajući se na reciprocitet po obostrano ratificiranom Sporazumu između SiCG i Hrvatske, hrvatska bi zajednica u Narodnoj skupštini Srbije trebala imati najmanje dva zastupnika. Sve ispod toga bilo bi manje od onog što imaju Srbi u Hrvatskoj. Ostaje, međutim, problem zasebnih biračkih spiskova, ali to je već stvar koju trebaju rješavati pravnici i političari.

Posljednja sjednica HNV-a donijela je, osim simbola, i niz pravilnika koji rješavaju unutarnje odnose u funkcioniranju Vijeća. Nije novootkrivena topla voda, niti je nešto što na neki drugi način već nije postojalo u HNV-u, ali je sada to pravno regulirano i formalno dovedeno u suglasje s propisima.

Sjednica je, uz to, nakon proljetnog potresa i naknadnih neizbježnih manjih treskavanja, vratila u mirniji kolosijek cijelu instituciju. Gotovo 80 posto vijećnika odazvalo se pozivu na sjednicu i ona je održana u više-manje tolerantnom ozračju. Trajala je dugo, bilo je oprečnih diskusija i međusobnih prepucavanja, ali cilj je postignut: o svim se točkama dnevnog reda govorilo otvoreno i slobodno, svatko je rekao što je imao na umu, a glasovalo se po savjesti. Zapravo to i jest zadaća predstavničkog tijela, omogućiti svima da kažu što misle, i omogućiti da se slobodno o tome izjasne. Ako je to osigurano, budućnost i institucije, i predstavnika, i onih koje oni predstavljaju, nije upitna.

Z. P.

Dobar primjer: Monografija »Nastanak i razvoj predškolaštva u Subotici« tiskana trojezično

Zahtjev Vijeća DSHV-a državi Srbiji

Za manjine osigurati direktne mandate.....14,15

Intervju

Franjo Vujkov.....16-19

»Bunjevački jezik«

Mišljenja SANU i VANU.....20

Dr. Franjo Petreš, neurolog

Moždani udar je »ubojica broj jedan« u Vojvodini.....24,25

Restitucija i denacionalizacija

Zakon koji nedostaje.....28

Ernestinovičani u Subotici

Povezivanje prostora dječjim stvaralaštvom.....38

Izložba fotografija

National Geographic u Subotici.....40,41

ČETVRTAK, 9. 6.

Trojka

Haško tužiteljstvo povuklo je zahtjev za prepuštanje suđenja vukovarskoj trojci lokalnom pravosuđu. Riječ je o optuženima za zločin na Ovčari u studenome 1991. godine, časnicima bivše JNA Miletu Mrkšiću, Veselinu Šljivančaninu i Miroslavu Radiću.

Imena

Fondacija Srebrenica-Potočari objavila je novi spisak od 8.106 nestalih Bošnjaka iz Srebrenice srpnja 1995.

Promet

Nacrt zakona o sigurnosti prometa na cestama u Srbiji postao je dostupan javnosti.

Prijedlog zakona će se pred zastupnicima naći na jesen. Predviđaju se brojne izmjene i novine, a najviše ih je u kaznenim odredbama. Pokraj dosadašnjih novčanih kazni, Nacrtom zakona je predviđeno uvođenje kaznenih poena, koji imaju za cilj praćenje ponašanja svakog vozača preko Agencije za sigurnost prometa. Vozač koji u roku od dvije godine skupi 18 poena privremeno gubi pravo na dozvolu, a moguće je dozvolu izgubiti i trajno.

PETAK, 10. 6.

Mnijenje

Ako bi se u lipnju održali izbori za Skupštinu Srbije, najviše zastupnika bi osvojila SRS, i to 78, a druga bi bila DS, sa 67 zastupnika, dok bi od stranaka vladajuće koalicije samo Demokratska stranka Srbije prešla cenzus i osvojila 39 zastupnika. Pokret snaga Srbije osvojio bi 34 zastupnička mjesta, Socijalistička partija Srbije 22, dok bi stranke nacionalnih manjina osvojile deset zastupnika.

Predstavnici

Savjet za nacionalne manjine Hrvatske zatražio je od Vlade da utvrdi tko je odgovoran za izostanak primjene odredbe Ustavnog zakona koja nacionalnim manjinama jamči određenu zastupljenost u predstavničkim i izvršnim tijelima jedinica lokalne samouprave te da razmotri sankcioniranje odgovornih. SDSS-ovci Vojislav Stanimirović i Milorad Pupovac upozorili su da je, primjerice, u Kninu, gdje je od ukupno 18.000 oko 7.800 birača srpske nacionalnosti, Gradskim statutom utvrđeno kako je u gradu 25 posto Srba te da im u Poglavarstvu pripada jedno mjesto.

Gradonačelnica

Gradska vlast Knina izabrana je na utemeljiteljskoj sjednici Gradskog vijeća bez osmero vijećnika SDSS-a, koji nisu došli na sjednicu. Šestero vijećnika HDZ-a, dvojica iz HB-a i jedan HSP-ov vijećnik, jednoglasno su za gradonačelnicu Knina izabrali HDZ-ovu kandidatkinju Josipu Rimac, a za predsjednika kninskoga Gradskog vijeća HDZ-ovog vijećnika Željka Šimunca. Gradska vlast je izabrana sukladno koalicijskom sporazumu koji su HDZ-HSLS-HB-HSP, a prema kojem je za SDSS predviđeno jedno mjesto u Gradskom poglavarstvu i jedno mjesto potpredsjednika Gradskog vijeća.

SUBOTA, 11. 6.

Srebrenica

Srbija se mora jasno suočiti sa zločinom u Srebrenici, rečeno je na konferenciji Srebrenica – izvan osnovane sumnje, u beogradskom Sava centru, a na kojoj, usprkos pozivu, nije bio nazočan nitko od predstavnika vlasti. Na skupu su od dužnosnika bili jedino potpredsjednik crnogorske Skupštine Rifat Rastoder i ministrica poljoprivrede u Vladi Srbije Ivana Dulić Marković, koja je naglasila kako je na skup došla isključivo u svoje vlastito ime.

Napad

Subotička policija uhitila je Dragana Zolnaića, koji je prethodnog dana presreo i napao pokrajinskog zastupnika Mirka Bajića. Zolnaić je Bajiću zadao više udaraca u predjelu glave i tijela. Bajić je napadnut oko 20 sati ispred Robne kuće Beograd u središtu Subotice. Bajić je prevezen u Medicinski centar gdje su mu konstatirane lake tjelesne povrede. Zolnaić je kao razlog za presre-

tanje i fizički obračun naveo Bajićeve istupe u SO Subotica gdje je, kako je rekao, njega i još neke osobe prozivao i omalovažavao. Bajić, međutim, napad povezuje sa slučajevima korupcije na koje je ukazivao: »To je stvar policije i oni će sigurno utvrditi identitet napadača. Ja inzistiram na tome da se traže motivi i povodi za ovakvu vrstu napada i da to nije obična tuča, već da je riječ o sasvim drugim dimenzijama.«

NEDJELJA, 12. 6.

Fakultet

U Preševu će ove jeseni biti otvoren odjel Učiteljskog fakulteta na albanskom jeziku. Bit će to odjel Sveučilišta u Nišu. U cijelom projektu jedino je sporno bilo što su albanski politički lideri tražili da Učiteljski fakultet bude odjel Prištinskog sveučilišta i da radi po kosovskom programu, čemu su se usprotivile srpske vlasti i ured OESS-a.

Županije

Pet tjedana nakon lokalnih izbora u Hrvatskoj, nakon silnih ukrcavanja i prekrcavanja, vlast je formirana u 12 od 21 županije. HDZ ima šest župana, i to u Karlovačkoj županiji, Ličko-senjskoj, Požeško-slavonskoj, Šibenskoj, Vukovarskoj, ali i zadnjih osam godina SDP-ovoj Dubrovačko-neretvanskoj. Narodnjaci kontroliraju dvije najsjevernije županije, Varaždinsku te Međimursku. HSS i dalje ima župana u Koprivničko-križevačkoj. U Bjelovarsko-bilogorskoj, zbog sukoba s SDP-om, HSS-ov župan nije izabran prošli tjedan, ali će vrlo vjerojatno biti izabran na sljedećoj sjednici. IDS će i dalje kontrolirati Istru, a SDP Primorsko-goransku županiju. HDZ nakon prošlog tjedna ima 6 župana, HNS dva, HSS za sada jednog bez Bjelovarske županije, te SDP jednog župana.

PONEDJELJAK, 13. 6.

Škorpion

Policija Vukovarsko-srijemske županije uhitila je u selu Banovci, u Hrvatskoj, državljani - na Hrvatske Slobodana Davidovića, člana

»Škorpiona«. Poslije emitiranja snimke na kojoj se vidi kako pripadnici jedinice »Škorpioni« u srpnju 1995. kod Trnova ubijaju šest Bošnjaka iz Srebrenice, pet osoba povezanih s tim ubojstvom je uhićeno, a za dvije se traga. Davidović je sutradan prevezen u zagrebački zatvor Remetinac.

Simpatije

Gradani Hrvatske najbolje mišljenje imaju o Njemačkoj, Austriji i Italiji -

ji, a najlošije o Srbiji i Crnoj Gori. Rezultati istraživanja javnog mnijenja, koje je proveo Međunarodni institut za marketing i istraživanje GfK u Hrvatskoj, pokazuju da su veoma pozitivno mišljenje o Njemačkoj istaknuli ispitanici u Slavoniji, sjevernoj Hrvatskoj i Zagrebu, osobe najvišeg obrazovanja i najviših mjesečnih primanja. Pozitivne ocjene o Srbiji i Crnoj Gori su rijetke. Nešto bolje ocjene dobivene su u Istri i kod građana starijih od 65 godina. Po negativnim ocjenama istaknuli su se građani u Dalmaciji, Lici, Kordunu i Baniji i u Zagrebu s okolinom.

Poziv

Europska unija poziva Hrvatsku da nastavi s intenzivnom provedbom svojeg akcijskog plana za rješavanje slučaja odbjegloga generala Ante Gotovine te se obvezala da će o otvaranju pristupnih pregovora raspravljati ponovno u srpnju. U nacrtu zaključaka, Vijeće ministara pozdravlja poboljšanje suradnje Hrvatske s Haškim sudom, što je u svojem pismu predsjedništvu EU-a ustvrdila glavna haška tužiteljica Carla del Ponte.

UTORAK, 14. 6.

Poraz

Deklaracija o osudi zločina u bivšoj SFRJ uopće neće biti usvojena u Skupštini Srbije, budući da se zastupnici nisu mogli dogovoriti što treba osuditi. Šefovi zastupničkih klubova nisu usuglasili tekst deklaracije, pošto je većina smatrala da treba osuditi sve zločine jednako, dok je Demokratska stranka inzistirala da se posebno osudi najveći – u Srebrenici. Predsjednik parlamenta Predrag Marković je novinarima rekao kako je neusvajanje Deklaracije za njega osobni poraz.

Incidenti

Odbor za međunacionalne odnose Skupštine Vojvodine jednoglasno je usvojio Informaciju o incidentima na nacionalnoj osnovi koji su se u pokrajini desili tijekom 2003. i 2004. godine. Prema toj informaciji, u Vojvodini su u spomenutom vremenskom periodu zabilježena 178 događaja koji se mogu okarakterizirati kao međunacionalni incidenti ili provokacije iz kojih se oni kasnije mogu izroditi. Najviše takvih incidenta bilo je upereno protiv Mađara (82), prema Hrvatima je bilo upereno 19, Srbima 15, Albancima 14, dok su Romi bili podvrgnuti takvim neprijatnostima u ukupno 12 slučajeva.

Kertes

Općinsko javno tužiteljstvo u Subotici podiglo je optužnicu i predložilo pritvor za bivšeg direktora Savezne carine Mihalja Kertesa. Tužilaštvo Kertesa tereti za zlorabu službenog položaja, odnosno da je krajem 90-ih naredio da se pod carinski nadzor stave dvije cisterne bitumena koje je Europska unija uputila Subotici kao donaciju za asfaltiranje ulica. Prema sudskim spisima, bitumen je prebačen u Novi Sad, što znači da donacija nije namjenski utrošena.

SRIJEDA, 15. 6.

Prekid

Na suđenju Slobodanu Miloševiću u Den Haag, prekinuto je svjedočenje policijskog generala Obrada Stevanovića. Sudac Patric Robinson prekinuo je dodatno ispitivanje tog svjedoka obrane, jer mu optuženi, Slobodan Milošević nije postavljao adekvatna pitanja. Sudac Robinson rekao je kako dodatno ispitivanje nema nikakve svrhe, da je potrošeno »uludo previše vremena«. Na Miloševićev zahtjev da postavi još nekoliko pitanja Robinson je, prilično žučno, odgovorio: »Ne želim vas slušati u vezi s tim temama. Dosta mi vas je. Zloupotrijebili ste ovaj proces sasvim irrelevantnim temama i to sasvim besramno!« S ovakvom ocjenom složio se i sudac Ian Bonomy koji je pitanja Miloševića glasno komentirao riječima »trošenje vremena« i »nečuveno«.

DOBAR I LOŠ

Za srpske je vlasti dobar Mađar samo onaj koji statira u srpskim strankama i ne traži mađarske škole, proporcionalno zapošljavanje, autonomiju... Srpska tijela vlasti imaju selektivan etnički pristup i protiv Mađara poduzimaju diskriminativne mjere. **Zoltán Bunyik**, pokrajinski tajnik za obrazovanje i kulturu, Danas, 10. lipnja

KEMIJEVANJE ISPOD STOLA

Ova postizborna lokalna koalicija pokazala su da gotovo svi imaju putra na glavi. Milorad Pupovac je kao čelnik SDSS-a svojim uobičajenim larmojantnim patosom izdramatizirao kninsku situaciju, najavivši da će izići iz koalicije s HDZ-om na razini države i prosvjedovati sve do Bruxellesa ako SDSS ispadne iz vlasti, ali se preko noći zadovoljio davno poznatim ustavnim rješenjima. Budući da se gotovo svakog petka sastaje službeno sa Sanaderom u vezi s nadgledanjem povratka srpskih prognanika, čemu je vršio takav medijski pritisak na javnost, a potom naprasno reterirao od svojih stavova? Zar nije prije znao da viši interesi jedu niže ili je posrijedi neko »kemijanje« ispod stola? Kako razumjeti principe SDSS-a koji u Lasinji ide s HSP-om protiv HDZ-a, u Vojniću s HDZ-om, a u Vukovaru i s HDZ-om i s HSP-om? **Danko Plevnik**, komentator, Slobodna Dalmacija, 10. lipnja

LOŠ MARKETING

Ova Vlada (Srbije) nije toliko vična političkom marketingu kao one prethodne. Ona je u jedinici vremena donijela osjetno veći broj propisa nego prethodne vlade, a među tim propisima neki su veoma značajni. Takav je Zakon o go-spodarskim društvima ili ona inovacija u Zakonu o privatizaciji kojom se otpisuju svi dugovi neprivatiziranih ili djelomično privatiziranih poduzeća. Nažalost, ni ova Vlada nije bez sjena: nespretnim kadrovskim rješenjima najureni su oni koji su se dokazali kao sposobni, a dovedeni su nesposobni. Ne-potrebno je uspoređivati proces privatizacije, a u velikom broju javnih poduzeća prevladali su politički, a ne stručni kriteriji. Ipak, neke ranije vlade su izgledale bolje nego što su u stvarnosti bile; kod ove vlade ovo se u neku ruku obrnulo. **Ljubomir Madžar**, ekonomski analitičar iz Beograda, Dnevnik, 12. lipnja

LAŽNI ČUDOTVORCI

Želio bih ukazati i na jedan fenomen koji je, možda, zajednički i za Srbiju, a to je da se u Hrvatskoj u političkom životu počinju pojavljivati pojedinci koji su, navodno, svoju veliku imovinu stekli na Zapadu, obično u Americi. Oni se prikazuju poput čudotvoraca koji će doći ovdje i srediti nam zemlju prema uzoru koji su naučili na Zapadu. Međutim, nakon nekog vremena se pokazuje da su izvori te imovine poprilično sumnjivi, da je iznos o kojem se priča daleko preuveličan i da se zapravo radi o sasvim jasnim, prizemnim, materijalnim interesima tih ljudi, a nikako o nostalgичnom vraćanju kući i želji da se pomogne domovini. **Josip Kregar**, predsjednik Radne skupine za suzbijanje korupcije u Hrvatskoj, Radio Slobodna Europa, 6. lipnja

DOBRO ODIGRANO

Nevjerojatno zvuči da je odluka o puštanju (Momčila) Perišića objavljena gotovo istodobno kad i odluka američke administracije da službeni Beograd nagradi s deset milijuna dolara zbog kvalitetne suradnje koju je čak i Carla del Ponte, za posljednjeg posjeta Srbiji, nazvala odličnom. Ni Amerikance ni tužiteljicu nije zasmetala činjenica što se na popisu traženih u Haagu nalazi još gotovo dva desetaka ljudi, a među njima i Ratko Mladić i Radovan Karadžić.

Iz zagrebačke vizure postaje jasno kako su Srbi, igrajući na kartu kvantitete isporučenih optuženika, za svoju državu priskrbili kvalitetne međunarodne ocjene. Uz bonus u dolarima. Što je Hrvatska mogla učiniti? Hrvatska je učinila sve u suradnji, ali nije samo jedno: previše se politike umiješalo u »slučaj Gotovina«. I tu je pala kazna. Sad mogu tvrditi da su u pravu oni koji zapravo pojma nemaju, a koji su od početka tvrdili da je Gotovina samo haški alibi za zadržavanje nastupanja Hrvatske prema europskim integracijama. I premda to nije točno, to više nije lako dokazati. **Vlado Rajić**, komentator, Vjesnik, 12. lipnja

Dujizmi

- ✓ *Ako sam izgubio pamet,*
zašto me zezaju u zdrav mozak;
- ✓ *Dobrom isljedniku svaki čovjek odgovara;*
- ✓ *Dok je masa zagrijana, formira se narod.*

Dujo Runje

Povodom filma iz haške sudnice, o ubojstvu bosanskih mladića

Monstruozna »osveta«

Većina nije imala oružje. Kroz šumu su se probijali u malim skupinama. Preko kota za koje nitko od njih nikad nije čuo kretali su se na slijepo, bez terenskih mapa, kompasa i vodiča. Jedina im je želja bila da odu što dalje od Srebrenice. Ali za takav bijeg nisu bili dobro opremljeni. Usred ljeta, gumene čizme činile su se teškima poput olova. U tenisicama je bilo lakše hodati, ali su na otpalom šumskom lišću postajale opasno skliske.

Oni koji su imali laku obuću (japanke, obične kućne papuče) uskoro su radije hodali bosu. Svi su bili na vrhuncu gladovanja jer u opkoljenu Srebrenicu hrana nije stizala tjednima.

Kada su se okupili na Buljimu, nedaleko od grada, rijetko se tko sjetio sa sobom ponijeti svježu vodu. Više su razmišljali o tome da su u potpunosti ostali bez cigareta. Nakon nekoliko sati probijanja kroz šumu (namjeravali su tim putem stići do Tuzle) mučila ih je teška žeđ. Oni slabiji i stariji počeli su zaostajati. Nitko se nije za njima osvrtao čak ni onda kada se začuo lavež pasa i pojedinačni pucnji. One koji su još imali snage za bijeg činjenica da ih srpske potjere sustižu užasavala je. Nitko nije ništa govorio. Ljudi su nervozno pogledavali na satove ne bi li procijenili koliku prednost još imaju. Svi su duboko disali crpeći iz sebe zadnje atome energije. Kada su shvatili da se vrte u krug, zahvatila ih je panika.

Tko je imao pušku s jedinim preostalim punim okvirom nije želio zauzeti položaj iza kakva srušenog stabla, zapucati i potom vlastitom žrtvom odgoditi neizbježno. »A da stanemo. Možda nam Srbi neće ništa napraviti«, pitali su maloljetnici. »Neće poštediti nit naše kućice ni maćice koje zateknu u gradu«. Ovakav odgovor sve je bacio u očaj. Snage više nisu imali. Noge su otkazivale. Nije pomoglo niti lizanje lišća i kapljica ustajale vode u trulim panjevima. Gljive na koje su nailazili usput nisu se usudili jesti bojeći se da su otrovne.

MECI U POTILJAK: Na kraju, na okupu ih je ostalo svega petnaestero. Nekoliko muškaraca srednje dobi, te školarci od 16 i 17 godina. Nalazili su se u gustom šumi tog 11. srpnja 1995. godine, kada je pala Srebrenica. Onako već polusvjesni od žeđi i umora, počeli su vjerovati da će u tom zelenilu možda i naići na izviđačke patrolе Armije Bosne i Hercegovine koje su im bile poslane u pomoć. Brinuli su se o prvom kontaktu, u strahu da njihovi ne zapucaju na njih pogreškom.

I onda, jedan od fizički najjačih u skupini (nastavnik tjelesnog odgoja), ispred sebe je iznenada ugledao nešto što nije bilo stablo: spodobu maskiranu od glave do pete šumskim grančicama i paprati.

*Te su videovrpce
svako malo gledali
punih deset godina u
svojoj veteranskoj
podružnici u Šidu
na teritoriju Srbije.
Boca, Zvekan, Čipa,
Bodo, Vuk, Šiptar
(nadimci
»Škorpiona«) nisu*

*Piše: Fran Višnar
popuštali u svojoj
mržnji. Tvrdili su
isto što i
Ratko Mladić kada
je ušao u Srebrenicu:
»Ovo je osveta
Turcima za bunu
dahija i sječu srpskih
knezova
1804. godine«.*

Čak mu je i puška bila obavijena travom. Zatečeni čovjek nije stigao niti progovoriti. U glavu i vrat pogodio ga je kratki rafal i odbacio u gustiš.

Još se trzao, a posvuda su odjekivali glasovi: »Stoj, lezi na mjestu... Lezi dolje... Marvo, glavu u zemlju...«.

Paraliziran, jedan dečko nije tako postupio. Kada su drugi zalegli on je ostao stajati. Nisu ga pokosili rafalom. Da bi još više uplašila ostale, srpska zaseda se poslužila najtežim zastrašivačem. Iza stabla pojavila se još jedna osoba zarasla u travu i svojom »zolja« nanišanih u dečka koji je s izbezumljenim izrazom lica uspio izustiti: »Čiko, nemoj«. Raketni bacač nije ispalio svoje punjenje. Strijelac je deaktivirao oružje kada mu je oštro zapovjedbano: »Prekini, idiote. Zar da i mi ginemo?!«.

To je izgovorio zdepasti čovjek u maskirnoj uniformi s crvenom beretom na glavi. Izvadio je pištolj, repetirao ga, prišao momku s leđa i ispalio mu dva metka u potiljak, te se obratio svojem vojniku: »Gledaj delijo, tako se to radi!«.

POSLEDNJA ŠESTORICA: U sljedeća dva sata trinaest preživjelih Bošnjaka iz Srebrenice bili su obasuti bujicom najgorih psovki i uvreda koje su čuli u životu. Batine koje su dobili i silina udaraca vjerojatno ih je navela na pomisao da njihovi mučitelji pucaju od snage kao da su cijeli rat provele u kakvoj teretani. Zarobljenici nisu znali da ih je na Udrču uhvatila mješovita paravojna postrojba sastavljena mahom od bosanskih Srba i njihovih rođaka iz Šida.

Bili su to »čistači« iz »Škorpiona«. Okorjeli kriminalci dobili su priliku i pravo da oplemene svoje instinkte: u ime domovine i državnih interesa mogli su ubijati po volji.

Nesretni Bošnjaci (nisu dobili niti kap vode da utaže žeđ) kamionima su odvezeni na »saslušavanje«. Nisu ga izdržala sedmorica »Turaka«, kako su im stalno ponavljali srpski paravojnici i policajci.

Izdahnuli su priznavši da su svi iz skupine služili u Armiji Bosne i Hercegovine. Preostalu šestoricu najmlađih »Škorpiona« su odveli na Godinjske bare i ustrijelili ih rafalima u leđa, što su cijelo vrijeme snimali.

Potom su te videovrpce svako malo gledali punih deset godina u svojoj veteranskoj podružnici u Šidu na teritoriju Srbije. Boca, Zvekan, Čipa, Bodo, Vuk, Šiptar (nadimci »Škorpiona«) nisu popuštali u svojoj mržnji. Tvrdili su isto što i Ratko Mladić kada je ušao u Srebrenicu: »Ovo je osveta Turcima za bunu dahija i sječu srpskih knezova 1804. godine«.

**Autor je vojni komentator,
tekst je objavljen u Vjesniku 9. lipnja**

Održana osma sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća

Zastava i grb za hrvatsku zajednicu

*Na sjednici HNV-a razmatrano i usvojeno izvješće o financijskom poslovanju za 2004. godinu **

*Zeleno svjetlo financijskom planu za 2005. * Formiran Nadzorni odbor HNV-a **

Odobreno provođenje znanstvenih istraživanja i izrada projekata koji će dati odgovore na pitanja koja se tiču hrvatske zajednice

Piše: Zvonko Sarić

Hrvatska trobojnica s povijesnim grbom, ali bez pet polja koja označavaju hrvatske povijesne regije, službena je zastava hrvatske zajednice u Srbiji i Crnoj Gori. Taj grb sa zastave izabran je i za službeni grb hrvatske zajednice. Tako su odlučili vijećnici Hrvatskog nacionalnog vijeća na sjednici u subotu 11. lipnja, na kojoj je pokraj toga donesen i niz drugih odluka: usvojeni su pravilnici o računovodstvu i računovodstvenim politikama, o radu, o naknadi putnih i drugih troškova i o naknadama, a formiran je i Nadzorni odbor HNV-a.

Izvješće o radu HNV-a za 2004. godinu, koje je podnio bivši predsjednik *Josip Ivanović*, nije razmatrano budući da on nije bio nazočan na sjednici. Usvojeno je, međutim, Izvješće o financijskom poslovanju HNV-a za 2004. godinu, financijski plan za 2005., formiran je Odbor za odlikovanja i nagrade, a usvojen je i prijedlog za provođenje znanstvenih istraživanja i izradu projekata kojim će se utvrditi presjek stanja i potreba hrvatske zajednice u

Predsjednik, potpredsjednici i gošća: Mirela Lucić, Stipan Šimunov, Josip Z. Pekanović, Vladimir Bošnjak i Dujo Runje

SiCG. Nije prošao prijedlog da se izmijeni Statut HNV-a, kojim bi se pooštrile obveze vijećnika da dolaze na sjednice HNV-a i da se dosljedno drže dane prisega.

Odbor za odlikovanja i nagrade

Vijećnici HNV-a formirali su Odbor za odlikovanja i nagrade, čiji će se sastav i nadležnost utvrditi posebnom odlukom. Članove Odbora evidentirat će Izvršni odbor HNV-a, a imenovat će ih Vijeće poslije usvajanja odluke o formiranju Odbora.

Od ukupno 35 vijećnika, na sjednici ih je bilo nazočno 27.

RASPRAVA O IZMJENI STATUTA HNV-a: Prijedlog da se Statut HNV-a izmijeni i dopuni tako, da se dodatno reguliraju obveze vijećnika da dolaze na sjednice i drže se dane prisega, jer bi im u suprotnom prestao mandat, predložio je Izvršni odbor HNV-a, a na sjednici ga je predočio *Lazo Vojnić Hajduk*. Takav je prijedlog prvi odbacio potpredsjednik HNV-a *Dujo Runje*, jer prema njegovim riječima svaki vijećnik predstavlja glasače koji su ga izabrali i on ne može biti smijenjen, a moralno je pravo nekoga vijećnika da ne dođe na sjednicu. *Milivoj Prčić* je iznio suprotno mišljenje:

Duga ali uspješna sjednica: vijećnici HNV-a

Usvojeni nacionalni simboli hrvatske zajednice u SiCG

Po raspisanom natječaju za izradu prijedloga nacionalnih simbola hrvatske zajednice u SiCG javilo se više predlagača, a nakon što je Izvršni odbor HNV-a razmatrao prispjele prijedloge, donesen je zaključak da se svi prijedlozi prikažu na sjednici Vijeća i da se vijećnici sami odluče o tome koji izabrati. Nakon što su vijećnici usvojili zastavu i grb hrvatske zajednice čije je rješenje izradio *Aleksandar David* iz Subotice, *Zdenko Đaković* je predložio da se o trošku HNV-a izrade zastave i uruče svim hrvatskim udrugama u SiCG, što su vijećnici prihvatili.

Simbol HNV-a nije usvojen, a postojeći prijedlozi će se još dorađivati.

Svi prispjeli prijedlozi pred vijećnicima: Josip Z. Pekanović

»Iako su vijećnici birani od strane elektora, oni bi se morali pridržavati prisega koju su dali i odazivati se na pozive za sjednice Vijeća i raditi, jer je to jedini smisao zbog kojega je vijećnik dragovoljno ušao u tijelo Vijeća«, rekao je Prčić.

Zdenko Đaković je također podržao prijedloge za izmjenu Statuta, što je argumentirao time da vijećnici moraju odgo-

varati za svoj rad, dok se protiv izjasnio vijećnik *Josip Ivanković*. Vijećnik *Joza Kolar* je rekao da se Statut mora uskladiti s opredjeljenjima Vijeća. »Želimo da ovo Vijeće funkcionira u punom sastavu, a vijećnici imaju obvezu i odgovornost raditi. Trebamo dati i podršku novom rukovodstvu radi postizanja boljih rezultata. Većina vijećnika mora biti nazočna na

sjednicama. Vijećnici se trebaju izjasniti jesu li spremni raditi, a oni koji to ne žele moraju se prozvati«, kazao je Joza Kolar. **VIJEĆNIČKI MANDAT:** U daljnjem tijeku rasprave *Slaven Dulić* je rekao kako se iznesenim prijedlozima za izmjenu Statuta krši volja elektorske skupštine, a *Bela Tonković* je napomenuo kako se u raspravi suprotstavljaju dva poimanja: jedno populističko i drugo, koje dolazi iz iskustva parlamentarnog rada.

»Moramo poštovati parlamentarni sustav koji se temelji na izborima. Naše Vijeće kao tijelo manjinske samouprave po definiciji je parlament hrvatske nacionalne zajednice. Postoje načela koja se moraju poštovati. Mandat vijećniku nitko ne može oduzeti, jer se Vijeće ne može postaviti iznad elektorske skupštine koja je dala mandate, a vijećnici svoj mandat moraju shvatiti ozbiljno«, kazao je Bela Tonković.

Nakon iznesenih stavova vijećnika, *Lazo Vojnić Hajduk* je precizirao kako se do ovakvog prijedloga promjene Statuta došlo nakon što je više vijećnika takav prijedlog artikuliralo globalno, poslije čega je te prijedloge konkretizirao Odbor HNV-a za Statut, a Izvršni je odbor predložio tu točku na dnevni red sjednice.

»Znači, u pitanju je procedura, trebamo raspravljati o prijedlogu, a odluke koje donosimo trebale bi biti za dobrobit Vijeća«, kazao je Lazo Vojnić Hajduk, na-

Visok kvorum na sjednici: Grgo Kujundžić i Ladislav Suknović

kon čega je *Bela Ivković* iznio konstataciju kako bi Vijeće moglo doći u situaciju da se ugrozi odvijanje sjednica, jer bi zbog nedolaženja nekih vijećnika na sjednice mogla biti upitna natpolovična većina nazočnih. »Izmjena Statuta predlaže se upravo kako bi se stalo na kraj tome, a oni koji ne žele raditi trebali bi svoje mjesto ustupiti drugome«, kazao je *Bela Ivković*, a *Mirko Ostrogonac* je iznio stav da Vijeće mora što efikasnije i kvalitetno raditi, a to podrazumijeva i nazočnost vijećnika na sjednicama.

Predložene izmjene Statuta nisu usvojene.

Lap top

U okviru vijećničkih pitanja, *Bela Ivković* je zatražio od bivšeg potpredsjednika HNV-a *Mate Groznice* da vrati lap top koji je zadužio kao dužnosnik, jer je to imovina HNV-a. »U suprotnom«, rekao je *Ivković*, »zahtijevat ću da se protiv *Groznice* podnese tužba sudu«.

U svom odgovoru *Groznica* je rekao kako će lap top vratiti onda kada mu HNV pokrije troškove koje je kao dužnosnik imao. Nije, međutim, precizirao na koje troškove misli, po čijem je nalogu te troškove načinio, niti je o tome ikada obavijestio ured HNV-a.

NADZORNI ODBOR: Statut HNV-a ipak je u jednom dijelu izmijenjen, tako što je kao novo tijelo formiran Nadzorni odbor, koji će pregledati materijalno-financijsko poslovanje HNV-a, o čemu će izvještavati Izvršni odbor, a na sjednici Vijeća podnositi će godišnje izvješće o načinu poslovanja HNV-a. Za članove Nadzornog odbora izabrani su *Vesna Prčić* iz Subotice, *Alojzije Firanj* iz Sombora, *Zvonko Sarić* iz Subotice i *Martin Bačić* iz Subotice, dok će član iz Srijema biti predložen naknadno.

USVOJENI PRAVILNICI: Na sjednici je usvojeno više pravilnika, kojima se reguliraju odnosi unutar HNV-a. To su Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama, Pravilnik o radu, Pravilnik o naknadi putnih i drugih troškova i Pravilnik o naknadama. Na početku rasprave *Petar Kuntić* je istaknuo kako je važno upravo na ovaj način regulirati funkcioniranje Vijeća. Međutim, *Josip Ivanković* je kritizirao da su pravilnici preopširni i neprofesionalno izrađeni, dok je *Lazo Vojnić Hajduk* naglasio da su predložene pravilnike izradili pravnici koji su profesionalci.

Dujo Runje je pozdravio izradu pravilni-

Marija Mandić, Bela Ivković i Zdenko Đaković

ka, koji će, rekao je, pridonijeti transparentnom reguliranju rada Vijeća, a *Joza Kolar* je kazao kako su to pravilnici prema kojima se vijećnici trebaju vladati i raditi. Svi pravilnici su prihvaćeni glasovanjem vijećnika.

FINANCIJSKO POSLOVANJE U 2004. GODINI: Budući da bivši predsjednik HNV-a *Josip Ivanović* nije bio nazočan na sjednici, vijećnici nisu raspravljali o Izvješću o radu koje je on podnio, nego se

usvajalo samo Izvješće o financijskom poslovanju za 2004. godinu, koje je podnio Izvršni odbor HNV-a.

»Vijeće je u 2004. godini ostvarilo prihod iz pokrajinskog proračuna od 648.871 dinara, iz republičkog proračuna 4.194.815 dinara, te iz donacija 81.790 dinara, što ukupno iznosi 4.925.476 dinara. U 2004. godini utrošeno je ukupno 3.905.890 dinara, a 31. prosinca saldo na našem računu iznosio je 1.019.582 dinara«, kazao je

Poštovati parlametarni sustav: Bela Tonković i Slaven Dulić

Europska povelja predsjednika Tadića

Na koncu sjednice Josip Z. Pekanović obavijestio je vijećnike kako je u ured HNV-a prispjela radna verzija »Europske povelje«. Taj je dopis stigao na adresu HNV-a iz kabineta predsjednika Republike Srbije *Borisa Tadića*, a na prijedlog *Milivoja Prčića* dopis će se dostaviti svim vijećnicima.

među ostalim Lazo Vojnić Hajduk i istaknuo kako novac do konca 2004. godine nije utrošen zbog privremene krize u rukovodstvu HNV-a, ali i da je namjena trošenja tih sredstava definirana u rebalansu proračuna za 2004. godinu, pa će u 2005. godini taj novac biti utrošen.

Prije nego što su vijećnici usvojili Izvješće o financijskom poslovanju, kritike na to izvješće iznosili su Josip Ivanković i Bela Tonković.

Obrazlaganje prijedloga:
Lazo Vojnić Hajduk

FINANCIJSKI PLAN ZA 2005. GODINU: Za ovu, 2005. godinu, planira se prihodi HNV-a u iznosu od 7.900.000 dinara, koliko se planira i utrošiti, rekao je Lazo Vojnić Hajduk. Izvršni odbor HNV-a predložio je raspodjelu koja će osigurati funkcioniranje HNV-a i njegovih radnih tijela, a na pozicijama »ostali rashodi« predviđena su sredstva kojima će se inicirati i podržati aktivnosti u sferi informiranja, kulture i obrazovanja kod profesionalnih i amaterskih institucija. Takav je financijski plan također usvojen većinom glasova.

ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA: U ime Izvršnog odbora, Lazo Vojnić Hajduk

Zoran Vojnić Tunić, Stipan Stantić, Marko Berberović, Slavko Benčik i Joza Kolar

je iznio i prijedlog za provođenje znanstvenih istraživanja i izradu projekata.

»Vijeće je krovna organizacija, a strategija i politika koju vodi mora biti potvrđena i s mnogim istraživanjima. Provjera ispravnosti smjera i operativnog djelovanja treba se obavljati na razini znanstvenog istraživanja. Ta se istraživanja mogu raditi preko institucija kao što je Hrvatsko akademsko društvo i NIU Hrvatska riječ, ili angažiranjem pojedinaca znanstvenika koji imaju iskustvo u znanstveno-istraživačkom radu. Imajući na umu nacionalno-identifikacijsku podvojenost bunjevačkih Hrvata, politička kolebanja glede

strategijskog pozicioniranja Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini unutar lokalnog političkog prostora i nužnost sinkroniziranog i koordiniranog političkog promišljanja i djelovanja Vijeća kao krovne hrvatske institucije i DSHV-a kao političke organizacije, nameće se potreba za provođenjem empirijskog, sociološkog i političko-psihološkog istraživanja s ciljem da se utvrdi referentni okvir unutar kojeg bi se pospjelo djelovanje na očuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta«, kazao je Lazo Vojnić Hajduk. Vijećnici su usvojili takav prijedlog.

Šima Raič, Mirko Ostrogonac i Olga Šram

Priopćenja pet hrvatskih udruga iz Srijema

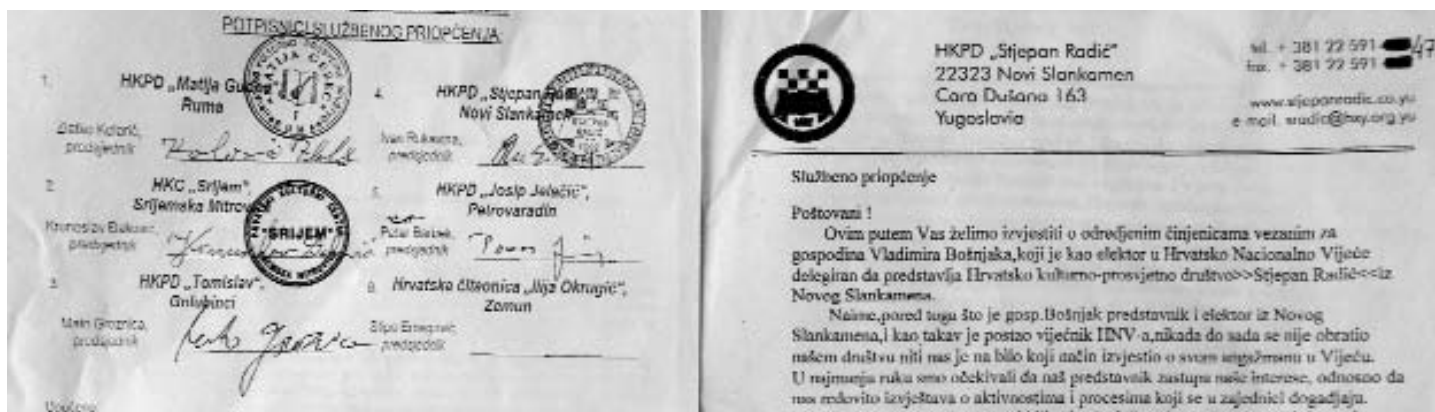
Traži se smjena Vladimira Bošnjaka

U priopćenju HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena kaže se da je potpredsjednik HNV-a »štetno djelovao po Društvo« * Predstavnici pet udruga iz Srijema od HNV-a očekuju »savjetodavnu i konzultativnu, a nikako upravnu ulogu«

Neposredno prije održavanja sjednice Hrvatskog nacionalnog vijeća, javnosti su iz Srijema poslana dva priopćenja. Jedno je potpisao predsjednik Upravnog odbora HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena *Ivan Rukavina*, a drugo predsjednici pet od šest društava koja u predznaku imaju slovo »H«, i to iz Rume *Zlatko Kolarić*, Novog Slankamena *Ivan Rukavina*, Srijemske Mitrovice *Krunoslav Đaković*, Petrovaradina za predsjednika *Josip Pokas* i Golubina za *Mato Groznica*, dok je izostao potpis predsjedni-

Potpisnik priopćenja kaže kako »i pokraj takvog ponašanja, Upravni odbor Društva nije smatrao da Bošnjaka treba isključiti iz članstva, već je on to učinio samovoljno«. Izražava se čuđenje što je Bošnjak izabran za potpredsjednika HNV-a i iznose se ocjene o »njegovom moralnom kredibilitetu« i o »njegovim općeljudskim vrednotama«, a za knjigu »E moj bačo«, čiji je autor Vladimir Bošnjak, kaže se kako je »tendenciozno napisana kako bi prikazala u lošem svjetlu novoslankamenačke Hrvate«, te da »nema uporište u istini«. Na kraju, potpisnik

ja u duhu trajne suradnje i cjelovitog djelovanja, priznajemo postojanje svih institucija hrvatskog naroda na ovim prostorima, pa tako i Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori«, da od HNV-a očekuju »savjetodavnu i konzultativnu ulogu a nikako upravnu«, da »svaka od institucija našeg naroda u Srijemu zadržava autonomiju u radu«, da na javljeni obilazak dužnosnika HNV-a srijemskih hrvatskih institucija predstavlja »eklatantan i flagrantan primjer prekoračenja ovlasti« i da takav posjet pri-

Priopćenja iz Srijema

ka Hrvatske čitaonice »Ilija Okrugić« iz Zemuna *Stipe Ercegovića*.

U prvom priopćenju, iz Slankamena, Ivan Rukavina iznosi »određene činjenice« glede potpredsjednika HNV-a *Vladimira Bošnjaka*, koji je u HNV svojevremeno delegiran iz ovoga Društva.

NOVI SLANKAMEN: U priopćenju se, između ostalog, kaže kako se Bošnjak »nikada do sada nije obratio našem Društvu niti nas je na bilo koji način izvijestio o svom angažmanu u Vijeću«, zatim da je Vladimir Bošnjak »kao dugogodišnji član i dužnosnik 'Stjepana Radića' skupa sa svojom obitelji prije više od godinu dana samovoljno istupio iz članstva Društva«, da je »štetno djelovao po Društvo«, da je »u nekoliko navrata i izravno radio protiv osnovnih načela u radu HKPD, gdje je otvoreno djelovao antihrvatski«, da je »na-nosio neopisivu štetu Društvu«, itd.

upućuje »inicijativu za opoziv Vladimira Bošnjaka kao vijećnika HNV-a«.

To je priopćenje 9. lipnja upućeno HNV-u, »Hrvatskoj riječi«, Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu, Generalnom konzulatu u Subotici, pomoćnom biskupu đakovačko-srijemskom *msgr. Đuri Gašparu Ivanoviću* i *Mati Groznici*, hrvatskim udrugama u Srijemu, Udrugi prognanih Hrvata Srijema, Bačke i Banata u Zagrebu, zavičajnim klubovima Slankamenaca u Zagrebu i Virovitici, Hrvatskoj matici iseljenika i ZAKUD-u Vukovarsko-srijemske županije u Vinkovcima.

RUMA: Dan iza toga, 10. lipnja, u javnost je prispjelo još jedno priopćenje, ovoga puta iz Rume, kao »Zajedničko priopćenje srijemskih hrvatskih institucija«. U tome se priopćenju, prije svega, kaže kako »mi, predstavnici srijemskih hrvatskih instituci-

hvaćaju »samo uz prethodni dogovor i konzultacije«, te da se ne vidi »nikakav valjani razlog da u ovakve vrste radnih posjeta budu istovremeno uključeni predstavnici HNV-a i hrvatske diplomacije«.

Potpisnici priopćenja podržavaju inicijativu da se »gospodin Bošnjak smijeni s mjesta potpredsjednika za Srijem«, jer »ni po kojoj osnovi ne može zastupati srijemske Hrvate«. Na samome kraju, potpisnici priopćenja izražavaju čuđenje zbog »arrogantnog stava pojedinih dužnosnika Vijeća koji su sebi uzeli za pravo sami predložiti i izabrati potpredsjednika za Srijem, ne konzultirajući i ne tražeći mišljenje hrvatskih institucija u Srijemu«. Nije izostao niti »apel na svijest svih vijećnika, posebice visokih dužnosnika Vijeća«. Ovo je priopćenje poslano na identične adrese kao i ono prethodno, iz Slankamena.

N.V.

Odgovor Vladimira Bošnjaka, potpredsjednika HNV-a

Nedostaju samo dokazi

Na osmoj sjednici HNV-a, održanoj 11. lipnja 2005. godine u Subotici, vijećnik iz Srijema Mato Groznica, pročitao je, na moje zaprepaštenje i zgražanje nad pročitanim, službeno priopćenje sa sastanka predstavnika pet srijemskih udruga. Na žalost, taj način komuniciranja među sunarodnjacima držim posve neprimjerenim, ali, budući sam osobno spomenut u negativnom kontekstu, odgo- varam slijedeće:

HNV je, u dogovoru s Veleposlanstvom Republike Hrvatske u Beogradu, najavilo svoj radni posjet Srijemu. To nije bila ničija, pa ni moja samovolja, nego namjera predsjednika Josipa Z. Pekanovića i Ve-

Vladimir Bošnjak

Josip Z. Pekanović, predsjednik HNV-a

Bošnjak je aktivan na terenu

»**P**rošla su dva mjeseca od kako je Vladimir Bošnjak izabran za potpredsjednika HNV-a i ja na njegov rad nemam nikakvih primjedaba«, izjavio je poslije čitanja priopćenja iz Rume predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović. »Štoviše, potpredsjednik Bošnjak aktivan je na terenu Srijema, što i jest interes HNV-a, budući da je Srijem u prethodnom periodu bio zapušten.«

leposlanstva Republike Hrvatske. Teme za razgovor nisu nametnute, nego predložene i to vrlo fleksibilno, tako da su se o njima dužnosnici udruga mogli očitovati izravno na adresu HNV-a, ili potpredsjedniku HNV-a za Srijem. Termini su također predloženi, a onda i potvrđeni u izravnim dogovorima sa svim predstavnicima udruga: Krunoslavom Đakovićem iz HKC »Srijem«, Vladimirom Jurkom iz HKPD »Matija Gubec«, Matietom Mikelić iz Hrvatske čitaonice »Ilija Okrugić«, Petrom Barbekom iz »Jelačića«, te Matom Groznicom i Ivanom Radošem iz »Tomislava«. Nije nitko potvrdio iz »Stjepana Radića«.

U četvrtak 9. lipnja poslao sam u Ured HNV-a dogovorene termine. Nakon toga, predsjednik Pekanović je izvijestio Veleposlanstvo RH o tome i započeo pripreme za taj radni posjet Srijemu. Do 11. lipnja, dakle do sjednice Vijeća, nitko se nije javio radi promjene dogovora, niti su mene, kao potpredsjednika HNV-a za Srijem koji je koordinirao ovim dogovorima, pozvali na bilo kakav sastanak, pa ni na taj održan u Rumi s kojega je izdano priopćenje. Budući da potpisnici priopćenja ne vide

valjani razlog ovakve vrste radnog posjeta, predsjednik HNV-a je odlučio da se posjet odgodi, te je o tome izvijestio Veleposlanstvo RH.

Od trenutka davanja ostavke na mjesto tajnika stoljetne hrvatske institucije, nika- da i nigdje se nisam predstavljao kao njezin dužnosnik! Uz moje ime stoji »tajnik« na site-u »Stjepana Radića«, za što je od-

govorna isključivo ta udruga.

Prije 6. sjednice HNV-a, na kojoj je podnio neopozivu ostavku, Mato Groznica se nije konzultirao ni s kim iz Srijema, napose sa Zdenkom Đakovićem i sa mnom, koji smo ostali zaprepašteni njegovom samovoljnom odlukom. Na 7. sjednici, ja sam bio jedini vijećnik iz Srijema (Groznicu i Đaković su planirano bojkotirali sjednicu, a za ostale ne znam) tako da predsjednik Pekanović i nije imao drugog izbora osim predložiti mene za to mjesto.

Do sada sam se doslovno pridržavao riječi prisege dane hrvatskom narodu u SiCG, činit ću to i ubuduće, a vjerujem da će i ostali vijećnici to činiti na dobrobit našeg naroda.

U službenom priopćenju Upravnog odbora HKPD »Stjepan Radić«, koje je posluzilo na sastanku u Rumi kao »dokaz« moje nepodobnosti za obnašanje potpredsjedničke dužnosti, točan je samo podatak da od nedavna više nisam član te udruge, dočim nije navedeno da je istodobno Društvo napustilo više desetaka članova, uključujući i župnika vlč. *Dinka Kalmara*, što sve govori da su postojali ozbiljni razlozi za takvu odluku. Svi ostali navodi iz priopćenja su neistiniti i lako provjerljivi. Znaju dobro slankamenski Hrvati, ovdje i u Hrvatskoj, što sam sve učinio za njih, ne samo u »Stjepanu Radiću«, nego i u crkvi, a i ostali Srijemci će znati uskoro.

Planiran pa otkazan posjet Srijemu

Hrvatskim udrugama u Srijemu početkom lipnja poslan je dopis, u kojemu potpredsjednik HNV-a Vladimir Bošnjak obavještava da će u periodu između 13. i 19. lipnja. 2005. godine u radni posjet svakoj od udruga pojedinačno doći dužnosnici HNV-a, te predstavnici diplomacije Republike Hrvatske u SiCG. Teme o kojima se želi razgovarati s dužnosnicima udruga navode se: popunjavanje upitnika radi dobivanja »osobne iskaznice« udruge, informiranje o pokretanju dopunske nastave na hrvatskom jeziku i godišnje manifestacije »CROZ Srijem«, poboljšavanje komunikacije na relaciji udruga-HNV-Veleposlanstvo RH, evidentiranje aktualnih problema u funkcioniranju udruge, te ostalo.

U dopisu se također kaže kako će o točnom terminu posjeta dužnosnici udruga biti obaviješteni najmanje dva dana prije.

Nakon prvoga dopisa, uslijedio je i drugi, s potpisom predsjednika HNV-a Josipa Z. Pekanovića, u kojemu se preciziraju datumi i satnica posjeta, te navode imena dužnosnika HNV-a i predstavnika diplomacije, koji će biti nazočni.

U tome se pismu naglašava da je sastanak otvorenog tipa, te da će se prihvatiti sve one teme koje predlože članovi udruga.

Vijeće DSHV-a uputilo zahtjev državnim tijelima u Srbiji

Osigurati direktne mandate

Prema postojećem prijedlogu Izbornog zakona koji podupire i Demokratska stranka Hrvati neće imati svoje zastupnike u republičkom parlamentu Prema Sporazumu između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG i srpske i crnogorske manjine u RH, predviđa se da će se unutarnjim zakonodavstvom urediti i osigurati zastupanje nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima na pokrajinskoj, republičkoj i razini državne zajednice*

Piše: Jasminka Dulić

»Nije slučajno da i Vijeće Euro - pe i moderne zemlje zastupa - ju stav da određeni broj man - data u predstavničkim tijelima na svim ra - zinama pripada nacionalnim manjinama, jer je veoma važno da se u zakonodavnim tijelima čuju i predstavnici nacionalnih manjina«, kazao je potpredsjednik Demo - kratskog saveza Hrvata u Vojvodini Josip Gabrić predstavljajući prijedlog ove stran - ke o izmjeni izbornih zakona radi ostvari - vanja prava na političko predstavljanje, na sjednici Vijeća DSHV-a.

Sjednica je održana prošloga petka, 10. lipnja u zgradi »Nove općine« u Subotici, a pokraj ovog prijedloga na dnevnom redu je bilo standardno izvješće o događanjima između dvije sjednice Vijeća, kao i planira - nje svečanog obilježavanja 15. godišnjice od osnutka DSHV-a.

OŽIVOTVORITI SPORAZUM: »Pre - ma Sporazumu između Republike Hrvat - ske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG i srpske i crnogor - ske manjine u RH, u članku 9. se predviđa da će se unutarnjim zakonodavstvom ure - diti i osigurati zastupanje nacionalnih ma -

njinama u predstavničkim tijelima na po - krajinskoj, republičkoj i razini državne za - jednice SiCG i da će se osigurati materijal - ni i drugi uvjeti za izbor i djelovanje iza - branih predstavnika nacionalnih manjina«, kazao je Josip Gabrić. »Međutim, na sa - stanku s dopredsjednikom Demokratske stranke Dragoslavom Petrovićem vidjelo se da model Izbornog zakona koji podupi - re i DS ne osigurava hrvatskoj nacionalnoj manjini ništa. Naime, predviđeno je da se broj glasača koji iziđu na izbore dijeli s brojem zastupnika u Skupštini koji iznosi 250 što bi uz prosječnu izlaznost značilo da bi kandidati nacionalnih manjina treba - li osvojiti oko 20.000 glasova kako bi ušli u Skupštinu Srbije. To praktički znači da se za nacionalne manjine ukida cenzus od pet posto ali s obzirom na brojnost, ovaj 'pri - rodni prag' od 20.000 glasova bi mogli preskočiti jedino predstavnici Bošnjaka i Mađara dok ostale nacionalne manjine to ne bi mogle. To međutim nije u duhu pozi - tivne diskriminacije koja bi trebala osigu - rati svima ravnopravnost u zastupanju«.

Gabrić je dodao kako je stav Demokratske stranke po kojem je ovo pitanje riješeno na

Članovi vijeća DSHV-a

zadovoljavajući način neprihvatljiv za DSHV. »Ovakav pristup pozitivnoj diskri - minaciji za nas ne znači ništa, i ako se usvoji ovakav Izborni zakon mi nećemo imati svoje zastupnike u Skupštini«, kate - goričan je Josip Gabrić. DSHV stoga traži da se zakonom osiguraju direktni mandati za nacionalne manjine, kao što je to urađeno u Hrvatskoj gdje Srbi imaju ga - rantirana tri mandata u Saboru, a druge manje brojne nacionalne manjine po jed - nog.

FINANSIJSKI MOMENT: Pokraj naj - važnije dimenzije ovoga problema, a to je da hrvatska nacionalna manjina dobije svoje zastupnike u predstavničkim tijelima bitan je i finansijski moment. Jedan za - stupnik u Skupštini znači prema sadašnjim propisima sedam milijuna dinara godišnje za stranku, te bi na taj način bilo osigurano daljnje i bolje funkcioniranje stranke koja trenutačno nema redovite izvore prihoda. U ovakvim okolnostima, rečeno je »za

Značajna obljetnica

Na sjednici je jedna od tema bila i svečano obilježavanje 15. godišnjice osnutka i rada DSHV-a koja će se, kako je odlučeno održati u srpnju. Poziv za svečanu proslavu uputiti će se svim osnivačima stranke, svim mjesnim orga - nizacijama kao i visokim dužnosnicima matične države, Republike Hrvatske, i domicilne države.

Vijeće DSHV-a: Zahtjevamo zastupnike na svim razinama

Čelništvo stranke: Martin Bačić, Josip Gabrić, Josip Z. Pekanović i Petar Kuntić

stranku predstavlja veliki problem financiranje kampanje i svaki ulazak u izbornu utakmicu sa strankama koje za kampanje imaju daleko više sredstava, znači borbu pod neravnopravnim uvjetima».

Najavljeno je da će prijedlog DSHV-a sadržati takve odredbe kakve se već primjenjuju u susjednim zemljama, između ostalog da Republika Srbija jamči pripadnicima nacionalnih manjina ostvarivanje prava na zastupljenost, odnosno, da imaju pravo birati određeni broj zastupnika koji

će ovisiti o brojčanoj zastupljenosti nacionalne manjine u populaciji. Prema Gabriću, hrvatska nacionalna manjina bi trebala imati, ukoliko bi se poštovao princip razmjernosti zastupljenosti, dva zastupnika u republičkoj Skupštini, budući Hrvata ima oko jedan posto u stanovništvu a Skupština broji 250 zastupnika. Prema prijedlogu kandidate bi mogle predlagati stranke nacionalnih manjina te sami birači uz 500 potpisa.

POTPORA NACIONALNIH VIJEĆA: U raspravi je *Bela Lipozenčić* istaknuo kako bi trebalo povećati taj broj na dvije tisuće birača, te da očekuje da će i Hrvatsko nacionalno vijeće dati potporu ovakvom jednom zahtjevu. *Božo Gojević* je pak istaknuo kako »trebamo imati čvrstu potporu matične zemlje« a da se od domicilne države treba tražiti da se na temelju reciprociteta osiguraju Hrvatima takva prava na zastupanje kakva imaju Srbi u Hrvatskoj, te je istaknuo kako »mi ne tražimo

Počasni građanin i Pro Urbe

Prijedlog DSHV-a za počasnog građanina Subotice je Josip Gabrić, a za nagradu Pro Urbe dr. Slaven Bačić.

ništa više nego što Srbi imaju u Hrvatskoj. Tražimo samo da se Sporazum realizira glede političkog predstavljanja, a ne da se zadovoljavamo s KUD-ovima koji jesu lijepa stvar ali ipak se ne živi od tamburica». Potpredsjednik DSHV-a i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Pekanović* iznio je kako je na sastanku kod tajnika Savjeta za nacionalne manjine *Petra Lađevića* otvorio ovu temu i najavio podnošenje zahtjeva za pozitivnom diskriminacijom, kao i da su ovom prijedlogu potporu dali i predstavnici drugih nacionalnih manjina. Na sljedećoj sjednici Savjeta za nacionalne manjine ovo će biti jedna od točaka na dnevnom redu, najavio je Pekanović, te stoga treba lobirati da se ovaj prijedlog pretvori u zajednički zahtjev svih nacionalnih manjina.

Nakon rasprave usvojen je zaključak prema kojemu se zastupljenost nacionalnih manjina mora osigurati, a da će konačni tekst prijedloga uobličiti Josip Gabrić, Martin Bačić i *Bela Ivković* nakon čega će se uputiti republičkom ministru za lokalnu samoupravu *Zoranu Lončaru*, zatim preko predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josipa Pekanovića* Savjetu za nacionalne manjine, Komisiji za izradu izbornog zakona i svim ostalim relevantnim tijelima. Ukoliko bi se ovaj prijedlog prihvatio to bi značilo provedbu Sporazuma u život, a ukoliko se ne prihvati, rečeno je, DSHV će se obratiti relevantnim međunarodnim tijelima. ■

Za efikasniji rad

Vijeće DSHV-a razmatralo je i mogućnosti što efikasnijeg rada HNV-a, u kojem je i značajan broj vijećnika iz redova ove stranke. Između ostalog, bilo je riječi o problemu nedolaska pojedinih vijećnika na sjednice HNV-a gdje je Vijeće DSHV-a zauzelo stav da je neprihvatljivo da se članovi HNV-a ne odazivaju pozivima na sjednice čime se onemogućava rad, te da se u tom smislu moraju poduzeti određene mjere.

Osim toga, predložen je sadržaj radio emisije Programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice u kojem je dano nerazmjerno dugo vrijeme iznošenju teških kvalifikacija na račun novog čelništva HNV-a, DSHV-a i hrvatske diplomacije, a ocijenjeno je i da ima premalo sadržaja iz života hrvatske zajednice. Predloženo je i pismo urednice programa kojim se čelništvo HNV-a poziva na razgovor, te je zauzet stav da se nesporezumi što prije razriješe.

Vijeće DSHV-a je, na ovoj sjednici, usvojilo i inicijativu članica stranke za formiranjem Forumu žena DSHV-a.

Nova izdanja na hrvatskom jeziku

U Subotici lokalna samouprava podupire nakladničku djelatnost i to dva časopisa na mađarskom jeziku (*Űzenet* i *Létünk*) i dva časopisa na srpskom jeziku (*Luča* i *Rukovet*) te je zatražena potpora i za nakladničku ediciju na hrvatskom jeziku u okviru NIU »Hrvatska riječ«, rekao je Petar Kuntić. Za sada je osiguran poslovni prostor za nakladničku ediciju na hrvatskom jeziku, a očekuje se i financijska potpora lokalne samouprave.

Također je izneseno da se očekuje razdvajanje frekvencija na Radio Subotici, kako bi i hrvatska nacionalna zajednica imala ravnopravan tretman na tom mediju te da se razmatra da se, poput tiskanih medija i ovaj medij stavi pod ingerenciju Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Početkom tjedna rebalansom općinskog proračuna Subotice odobreno je financiranje radnog mjesta za urednika časopisa za književnost, umjetnost i kritiku, na hrvatskom jeziku, u okviru NIU »Hrvatska riječ«.

Franjo Vujkov, dopredsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Politiziranje sudskih procesa?

*Smatram da se Skupština Općine Subotica upustila u razmatranje i pribavljanje materijala koji ne spada u njenu kompetenciju * Sve do donošenja pravomoćnog rješenja i pokretanja istrage, prijava praktički ne predstavlja ništa, pogotovu ne da se javno iznosi * Ovakvim postupkom pojedinci se unaprijed proglašavaju krivim * Postoje razlozi da se, u najmanju ruku, posumnja, jesu li u ovome postupku obuhvaćeni svi oni koji su nezakonito postupali. Ako jesu, onda se trebaju naći svi skupa na toj optuženičkoj klupi, a ako nisu, onda da se to argumentirano kaže. Međutim, ako se vrši selekcija, to opet ukazuje na politiziranje postupka kada netko treba biti osuđen zato što »netko« smatra da taj treba biti osuđen, a netko opet ima privilegiju da tu odgovornost izbjegne*

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Franjo Vujkov, od uvođenja višestranačja aktivan u političkom životu Subotice, zamjenik je šefa vijećničke grupe DSHV-a u sadašnjem sazivu Skupštine Općine Subotica. Na posljednjoj sjednici SO Subotica, vijećnici su uz jedan uzdržani glas, praktički jednoglasno usvojili Zaključke kojima »osuđuju i ograđuju se« od eventualnih zlouporaba položaja bivših i sadašnjih dužnosnika lokalne samouprave. Kako sam kaže, Vujkov je glasovao slijedeći međustranački dogovor i stranačku stegu, premda je mišljenja da je ovim postupkom sama Skupština »ušla« u područje koje pripada sudskoj a ne zakonodavnoj ili izvršnoj vlasti.

HR: Nedavno je Skupština Općine Subotica usvojila zaključak kojim se vijećnici osuđuju i ograđuju od eventualnih zlouporaba koje je činila prethodna vlast. O čemu se tu radi?

U konkretnom slučaju smatram da je nastupila jedna čudna situacija. Naime smatram da se Skupština Općine Subotica tu upustila u razmatranje i pribavljanje materijala koji ne spada u njenu kompetenciju. To dokazuju i zaključci koji su doneseni. Skupština Općine može se samo zauzimati za zakonitost u radu, to je njena zakonska obveza. Moram ukazati, sa stručnog aspekta, da se radi o nezakonitom postupku, po mom mišljenju, ovlaštenog tužitelja koji je jedan ovakav materijal, u najvećem dijelu nečiju prijavu, koja je tek u fazi ispitivanja i koju jedino tužitelj ima pravo razmatrati, dostavio Skupštini na razmatranje.

HR: U čemu je nezakonitost postupka?

Radi se o tome da se u javnost plasiraju činjenice u vezi poslova iz ovlasti prvenstveno tužiteljstva koje nisu sazrele za tako nešto. Naime, vidi se da se 99 posto onoga, što se dostavilo Skupštini, nalazi u fazi prijave. Sama prijava, međutim, ne znači da je netko, na koga se ta prijava odnosi, osumnjičen, okrivljen ili kriv. Ako je u fazi prijave, osoba nije niti osumnjičena.

Moram naglasiti kako se ovdje prema Zakonu o kaznenom postupku radi o podacima koji na određeni način predstavljaju tajnost, jer, ako se podnese prijava, ta prijava mora podleći kontroli prvenstveno resornog tužitelja. On na temelju te prijave, ako smatra da su stvari čiste i jasne u vezi kvalifikacije djela, može ići na direktno optuženje, optužnim prijedlogom ili optužnicom. Ako smatra da za to nisu ispunjeni uvjeti, u tom slučaju može narediti dodatne radnje putem resornog MUP-a kojemu se ta prijava dostavlja na izviđaj. MUP obavlja sve radnje koje mu naloži ovlašteni tužitelj, pa se opet čitav materijal vraća tužitelju koji nakon toga cijeni postoje li uvjeti za direktno optuženje ili, ako se treba još nešto raščistiti, da se taj kompletni materijal dostavi mjerodavnom sudu radi provođenja istrage.

Dakle, sve do donošenja pravomoćnog rješenja i pokretanja istrage, prijava praktički ne predstavlja ništa, pogotovu ne da se javno iznosi.

Štoviše, ti podaci predstavljaju nepoznanicu čak i za prijavljenog na koga se ta prijava odnosi, jer, prema zakonu, tek kada se pokrene istraga, onaj protiv koga je podnesena prijava prvi put saznaje o prijavi.

Kada sjedne ispred istražnog suca, dužnost je suca da mu stavi prijavu na uvid, da mu pročita prijavu i njegovo osnovno pravo je da se izjasni osjeća li se krivim ili ne.

HR: U konkretnom slučaju, je li dostavljanjem materijala Skupštini Subotice poštovana ova procedura?

Nije. U konkretnom slučaju iznesene su činjenice gdje tim ljudima, čija se imena iznose u javnost, nije pruženo osnovno pravo da se upoznaju s činjenicama koje im se stavljaju na teret i da se izjasne osjećaju li se krivim ili ne. Ako to nije urađeno, radi se o teškoj povredi zakona i ljudskih i građanskih prava. Ta prava su zagarantirana Ustavom, Zakonom o kaznenom postupku, i po međunarodnoj konvenciji.

Ovakvim postupkom pojedinci se unaprijed proglašavaju krivim. Nažalost, imali smo prilike, kako od strane općinskog javnog tužitelja kao i od predsjednice Okružnog suda, čuti činjenice i detalje koji će se tek u nekoj budućoj prijavi određenoj osobi staviti na teret.

HR: Svjedoci smo, u posljednje vrijeme, da se u javnosti i pojedinim medijima govori o prijavama protiv pojedinih osoba i to se provlači

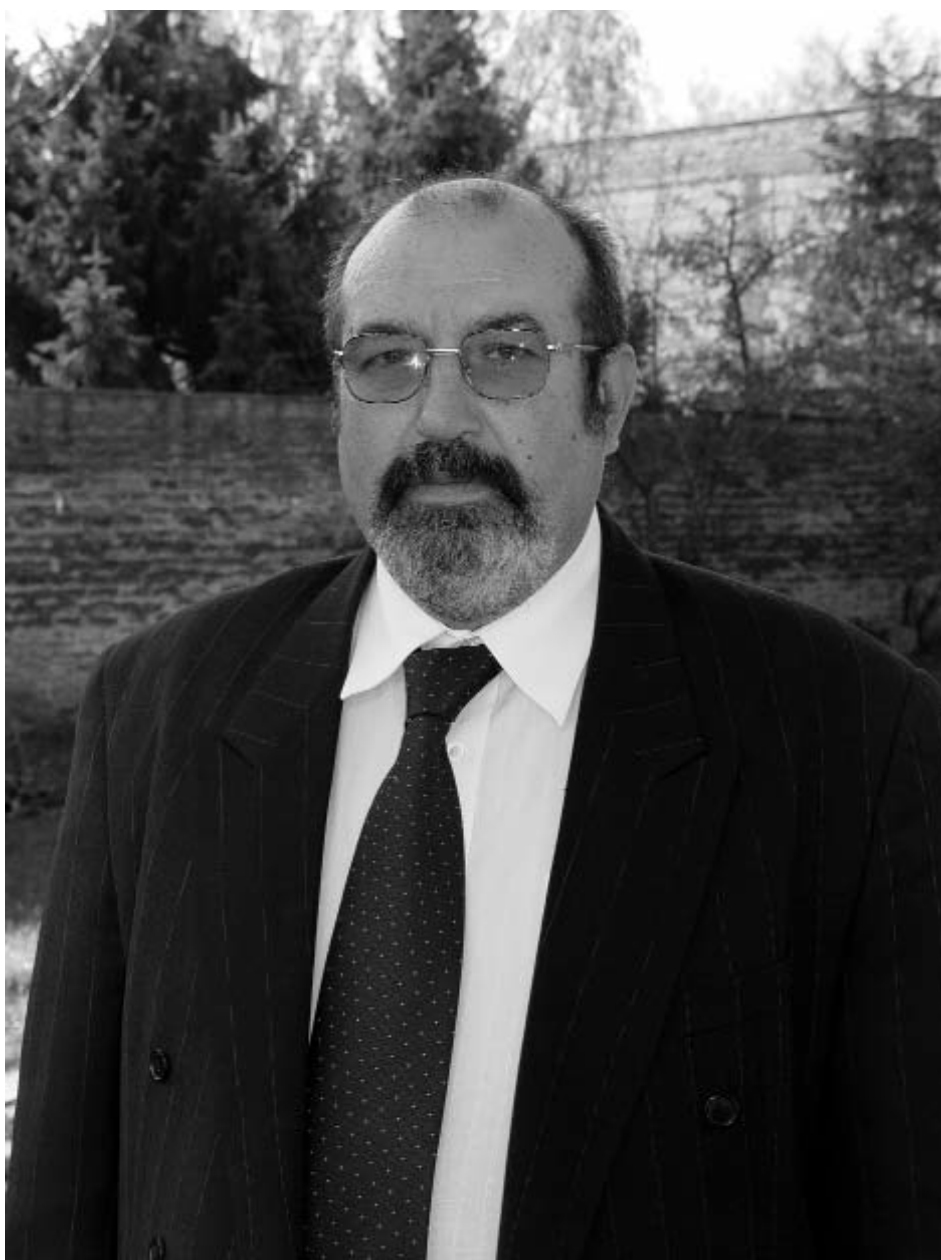
Društveno aktivan od studentskih dana

Franjo Vujkov, diplomirani pravnik, bivši je sudac Općinskog, Trgovinskog i Okružnog suda u Subotici, tajnik Skupštine Općine Subotica od 1978. do 1982. godine i već 21 godinu odvjetnik.

Od uvođenja višestranačja aktivan u političkom životu Subotice, predsjednik Hrvatskog narodnog saveza do ujedinjenja stranaka, a sada jedan od dopredsjednika Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Vijećnik je u sadašnjem sazivu Skupštine Općine Subotica i zamjenik šefa vijećničke grupe DSHV-a.

Od studentskih dana izuzetno aktivan u društvenom i kulturnom životu, dugogodišnji aktivni sudionik i predsjednik Komornog zbora »Pro musica«, Subotica i HKC »Bunjevačko kolo«, Subotica.

godinama. Nije jasno jesu li te osobe doista krive za ono za što ih se optužuje ili ne?

Iz prakse se zna da se prijave podnose masovno, znači, prijavu može podnijeti svatko i dužan je podnijeti je svatko tko ima bi-

lo kakva saznanja da je izvršeno određeno kazneno djelo. To mogu uraditi državna tijela ili dužnosnici, pa da banaliziram stvari do psihičkih bolesnika koji vide u svakom krivog, koji smatraju da im je povrijeđeno bilo kakvo pravo u bilo kakvom

postupku, jer najlakše je podnijeti prijavu. Činjenica je da se vrlo mali broj prijava, u odnosu na one koje su podnesene, procesuirala. U sklopu svega rečenog, iznošenjem u javnost podataka iz prijava, a prije pravomoćnog rješenja o istrazi ljudi se izlažu blaćenju, vrši se pritisak javnosti na sudske organe. A znamo da sudski organi moraju u svom radu biti neovisni.

U fazi istrage taj koji je prijavljen ima status osumnjičenog, a tek nakon optužbe ima status okrivljenog. Prema tome, u izvješću koji je primila Skupština iznose se podaci o ljudima koji nisu za sada niti osumnjičeni.

Primjera radi u novinama »Blic« od 31. svibnja ove godine subotički općinski javni tužitelj dao je priopćenje gdje navodi

Nažalost, nezakonito iznošenje podataka je postalo praksom u posljednjih petnaest godina, čak i od strane nekih resornih ljudi u mjerodavnim tijelima sudskih organa i tužiteljstva. Mislim da se tome moramo svim silama oduprijeti.

Tako se osnovna ljudska prava krše, ljudi se izvrgavaju javnoj osudi prije nego što im se sudskim, zakonskim putem dokazalo da su krivi.

čak i takve stvari kao tko će biti osumnjičen ili o kome se prikupljaju podaci da bude osumnjičen.

Ovakvim postupkom se, kako se u žargonu kaže, ti ljudi izvrgavaju zakonu linča, zakonu ulice. Drugim riječima, znači da ulica viši pritisak na to neovisno sudstvo, gdje se na otvorena vrata sudski procesi politiziraju, a u tom slučaju nema neovisnog sudstva.

HR: Imate li i nekih konkretnih primjera?

Primjer za politiziranje: gospodin *Mirko Bajić* je već godinama unazad podnosio prijave protiv određenih osoba. Neke od tih prijava su sad procesuirane, primjerice u vezi »Matijević objekta« na Beogradskom putu. U tom predmetu iz sredstava javnog informiranja se vidi da je optužena samo *Gabriella Agoston*.

Problem je, ako je ona jedan takav pravni posao uradila na bazi nevjerodostojne dokumentacije jer se radi o materiji gdje je postupak strogo formaliziran. Radi se o postupku upisa u zemljišne knjige

Ako je taj upis u zemljišne knjige sproveden na temelju nevjerodostojne dokumentacije ili upisan na temelju samo aneksa ugovora u zemljišne knjige, upisa nema, odnosno upis je nevaljan. Aneksa ugovora bez osnovnog ugovora nema. Prema tome, taj netko tko je izvršio upis, a to može biti zemljišno-knjižni referent i sudac koji je to potpisao, napravio je u najmanju ruku ozbiljan propust. Je li svjesno ili ne, to se treba ocijeniti u postupku, ali tome traga nema. Znači ne spominju se niti sudionici prethodne faze niti završne faze. Naime, bez upisa u zemljišne knjige djelo se ne bi moglo ni izvršiti.

HR: Što želite time kazati?

Hoću reći da ovdje postoje razlozi da se, u najmanju ruku, posumnja, da li su u ovome postupku obuhvaćeni svi oni koji su nezakonito postupali. Ako jesu, onda se trebaju naći svi zajedno na toj optuženičkoj klupi, a ako nisu, onda da se to argumentirano kaže. Međutim, ako se vrši selekcija, to opet ukazuje na politiziranje postupka kada netko treba biti osuđen zato što »netko« smatra da taj treba biti osuđen, a netko opet ima privilegiju da tu odgovornost izbjegne.

Moram ukazati i na to da je gospodin Bajić i na ovoj skupštini iznosio da su se, zahvaljujući nezakonitim radnjama, mnogi pojedinci ovdje obogatili. Je li ispitana odgovornost, jesu li ti sudionici stvarno ostvarili nezakonitu imovinsku korist jer je ta nezakonita imovinska korist ostvarena na štetu državne imovine. To su sve nepoznate činjenice i dostaviti jedan ovakav izvještaj bez svih tih osnovnih podataka smatram neodgovornim.

S druge strane smatram da Skupština općine nije ovlaštena da razmatra takve stvari, takve informacije se ne mogu dostavljati organima koji nisu mjerodavni. Tako da je učinjen jedan veliki propust pr-

venstveno na štetu onih lica koja se u ovim dokumentima spominju.

HR: Krše li se ljudska prava na taj način?

Da, krše se.

Prava se krše iznošenjem neprovjerenih činjenica u javnost kao i nepridržavanje formalnog zakonskog postupka od strane ovlaštenih tijela.

Znamo iz nedavne prošlosti da je bila era pokretanja ispolitiziranih »slučajeva«.

Mnogo ljudi je odsjedilo u pritvoru, a na kraju su postupci protiv njih obustavljeni, jer nije ni bilo pravne osnove za vođenje tih postupaka, a o svemu tome javnost je na velika zvana obavještavana o pokretanju postupaka, ali ne i o obustavi progona ljudi.

Primjeri su za to slučajevi kao – Zorka, Slovin, Zavod za urbanizam, a sjetit ćete se i sami brojnih afera.

HR: Koliko su tu odgovorni mediji?

Mediji su zaduženi za istinito, objektivno i stručno informiranje.

Ne mislimo pri tom na gomilu žute štampe koja samo izaziva senzacionalizam u korist nekih »moćnih« krugova. Mislimo na ozbiljne novine. Ukoliko »Blic« smatramo takvim novinama, onda su oni u broju od 31. svibnja 2005. g. napravili ozbiljan profesionalni propust. Na udarnoj stranici velikim slovima su napisali: »SUBOTIČKO TUŽITELJSTVO PRETRESLO SUDSKE LADICE«

To apsolutno nije točno. Jer tužitelj nije nadležan za ladice sudaca. Ali je točno da je ovlašten tužitelj pregledao osobne ladice.

Cjelokupan članak odnosi se isključivo na kaznene prijave, što znači na predmete tužiteljstva, koje su, moguće, tamo stajale godinama, ali ni u kom slučaju u ladicama suda.

Ispostavilo se da novinar ne zna razliku između zgrade suda i državnih organa smještenih u toj zgradi. Ili je možda novinar imao neke druge namjere. Nadovezujući se na članak, postavljam sebi pitanje – je li trebalo čekati godinama da se slučajevi nađeni u ladicama procesuiraju, ako se i onda znalo ono što se sada zna.

Ili se tu stvar politizirala u pogodnom trenutku da se netko ucijeni na određenoj političkoj funkciji. Pa čak da se netko ometa u svome poslu, jer ako dođe do pokretanja istrage na osnovi pravomoćnog rješenja, ti koji su ovim postupcima apostrofirani, moraju biti automatski suspendirani.

Često se tu radi o licima koja su na izu-

zetno značajnim funkcijama. S takvim stvarima je opasno poigravati se.

HR: Ipak u Skupštini Općine Subotica donesena je jednoglasno odluka kojom se usvajaju Zaključci kojima se traži od sudstva da radi svoj posao?

Odluka koja je donesena za mene predstavlja čudnu stvar. Postavljam pitanje za što su ljudi glasovali? Usvajati zaključak da se od sudstva traži da radi svoj posao od strane gradske skupštine je suvišno. Sudstvo je neovisno i sve mora raditi po važećim zakonima.

Bojim se, da su i oni koji su ovaj izvještaj tražili, a i onaj tko ga je dostavio, imali upravo namjeru iskoristiti trenutak

da se određene stvari u Skupštini Općine ispolitiziraju. Kada su u zadnjem trenutku shvatili težinu mogućih posljedica za cijeli grad, odustali su od javne rasprave.

Kako inače objasniti činjenicu da se od javne rasprave odustane, jer usvajanje izvještaja, u kome su činjenice o kojima sredstva javnog informiranja već bruje danima, je samo po sebi besmisleno, ako se stvari na osnovi njega ne sagledaju i šire i zauzmu konkretni stavovi.

Ako je već greška učinjena, da se ovakav izvještaj uopće stavi na dnevni red, donijeta je, na sastanku šefova vijećničkih grupa, jedina moguća dobra odluka da se javna rasprava ne otvara.

Mišljenje SANU o statusu »bunjevačkog jezika«

Nema kompetentnih poznavatelja

SANU, Ogranak u Novom Sadu, uputila je na zamolbu Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu »Mišljenje o statusu bunjevačkog jezika« u kojem se navodi:

»Bunjevačkoj nacionalnoj manjini treba omogućiti izučavanje materinjeg, odnosno bunjevačkog jezika s elementima nacionalne kulture u institucijama predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja, što je sukladno zakonskim propisima. Ogranak, na žalost, nema među svojim članovima kompetentne poznavatelje bunjevačkog jezika te nismo u mogućnosti dati ocjenu nastavnog plana i programa za bunjevački jezik s elementima nacionalne kulture.«

Mišljenje je potpisao predsjednik Ogranaka SANU u Novom Sadu, akademik *Zoran Kovačević*.

Mišljenje VANU o statusu bunjevačkog govora

Nije nacionalni jezik

VANU je također na zamolbu Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu uputila sljedeće »Mišljenje o statusu bunjevačkog govora«: »Odjel društvenih znanosti i umjetnosti VANU mišljenja je da se neutralnim terminom i pojmom govor opisuje usmena i pisana tradicija Bunjevaca kao regionalne zajednice, a izbjegava se politiziranje statusa termina i pojmova tipa 'nacionalni jezik' ili 'dijalekt'. To ujedno znači da se sa stanovišta različitih znanstvenih disciplina mijenja i status tog govora u vidiku pojedine discipline: 1. Nacionalni jezik nije jer za nacijom mora stajati država a to očito nije ni Hrvatska ni Srbija, pogotovu što dijelovi zajednice Bunjevaca inkliniraju i različitim nacijama (regionalni identitet, hrvatskoj, srpskoj) i različitim konfesijama (katolici, pravoslavci). 2. Po međunarodnim standardima, a najnoviji su oni iz tzv. Haškog papira, pravo na identitet ostvaruje se ne izjašnjavanjem o vlastitoj nacionalnoj pripadnosti, nego prema faktičkoj jezičnoj razlici. U tom smislu ikavica Bunjevaca bila bi osnova za jezičnu razliku, ali bi pri tom morala biti ispunjena dva uvjeta: a) da postoji standard u obliku gramatike, kao što je to s kajkavskim (strukturno je bliži slovenskom, ali sociolingvistički je dijalekt hrvatskog, b) da norma bude kontrolirana i dosljedno prakticirana u pisanim tekstovima određene zajednice. Je li to slučaj s bunjevačkim govorom trebaju se opredijeliti zainteresirani, oni koji su nositelji govora, a nakon toga uslijedit će i so-

ciolingvističko i političko određenje zajednice Bunjevaca. Teorijski, status bi išao ili u pravcu regionalnog identiteta bez fiksirane matične nacije, ili u pravcu priznanja statusa historijskog naroda ukoliko država u kojoj zajednica živi na to pristaje. Najbliža analogija sa statusom Bunjevaca su Rusini, ali sve analogije pomalo pojednostavljuju složenost konkretnih situacija pa ih nećemo razvijati. VANU se zalaže za toleranciju u ponašanju a skepsu u mišljenju, za množenje produktivnih razlika koje povezuju narode i države, a ne svađaju ih.«

Mišljenje je potpisao predsjednik VANU akademik *Julijan Tamaš*.

■

Pisma DSHV-a Pajtiću i Bunyiku

Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* obratio se identičnim pismima pokrajinskom premijeru *Bojanu Pajtiću* i pokrajinskom tajniku za obrazovanje i kulturu *Zoltanu Bunyiku*, u kojima ih izvještava o prispjelim mišljenjima HAZU, SANU i VANU, te napominje kako je uvođenje tzv. bunjevačkog jezika »u suprotnosti s nedavno ratificiranim Sporazumom između Republike Hrvat-

ske i SiCG«, kojim su se vlasti SiCG »obvezale osigurati pripadnicima hrvatske manjine pravo na izražavanje, očuvanje i razvijanje njihova nacionalnog, kulturnog, jezičnog i vjerskog identiteta«, i da će »manjini osigurati pravo zaštite od svake djelatnosti koja ugrožava ili bi mogla ugroziti njezin opstanak«.

U pismima se ističe kako DSHV-u postoji uvjerenje da će se pokrajinska administracija »jasno distancirati od utjecaja onih snaga koje su Srbiju gurnule u anticivilizacijske tokove«.

Posjet predstavnika HNV-a Mađarskom nacionalnom vijeću

Upućeni jedni na druge

Josip Z. Pekanović upoznao je Lászla Józsu s inicijativom DSHV-a o političkom predstavljanju manjina u parlamentima Srbije na svim razinama, te mu je uručio tekst Zakona o izboru zastupnika u Hrvatskom saboru, kao jedan od mogućih polaznih prijedloga

Pripadnici mađarske i hrvatske nacionalne zajednice imaju puno dodirnih točaka i njihovi su interesi u mnogočemu isti, što ih, kako u prošlosti tako i sada, upućuje jedne na druge, zajednička je ocjena predsjednika dvaju nacionalnih vijeća Lászla Józse i Josipa Z. Pekanovića, nakon posjeta dužnosnika HNV-a Mađarskom nacionalnom vijeću. Iz tih razloga Mađarsko nacionalno vijeće i Hrvatsko nacionalno vijeće i dalje će tijesno surađivati prije svega u oblastima obrazovanja i informiranja na materinskom jeziku, ali i u svim ostalim sferama koje su u nadležnosti ovih manjinskih institucija.

Razgovor se u većem dijelu odnosio na problem obrazovanja kadrova na učiteljskim fakultetima.

»Mi, kao predstavnici naše dvije manjinske zajednice trebamo imati zajednički nastup u rješavanju ovog pitanja«, rekao je Lászlo Józsa. »Odluka Skupštine Vojvodine, odnosno osnivanje Učiteljskog fakulteta u Subotici, treba biti naše trajno opredjeljenje i za to imamo saveznike i u predstavnicima rumunjske i rusinske zajednice.«

S tim u vezi Josip Z. Pekanović je rekao kako su Hrvati zainteresirani za otvaranje Učiteljskog fakulteta u Subotici, na kojem bi se obrazovali učitelji i za hrvatski jezik, ali da je, kada je hrvatska zajednica u pitanju, stvar urgentna i da bi prijelazno rješenje moglo biti da se, dok se Učiteljski fakultet u Subotici ne otvori, budući učitelji na hrvatskom jeziku školuju na odjelu za hrvatski jezik na Učiteljskom fakultetu u Somboru.

»Upitno je kada će se otvoriti Učiteljski fakultet u Subotici«, rekao je Pekanović. »To bi moglo biti za godinu dana, ali možda i kasnije, a mi nemamo vremena, mi naše ljude moramo školovati. Naš je interes da se aktivira odjel na hrvatskom jeziku na Učiteljskom fakultetu u Somboru i to bi se moglo dogoditi već ove jeseni, a svakako nam je cilj da onda kada to postane realno, imamo odjel za hrvatski jezik i na Učiteljskom fakultetu u Subotici. Subo-

tica svakako treba postati sveučilišni centar i tu nema nikakve dvojbe i mi nećemo davati prednost fakultetu u Somboru zato da bismo remetili taj cilj. Ali, priklješteni smo vremenski i to na neki način možemo

tičkom predstavljanju manjina u parlamentima Srbije na svim razinama, te mu je uručio tekst Zakona o izboru zastupnika u Hrvatskom saboru, kao jedan od mogućih polaznih prijedloga.

Dobra suradnja i ubuduće: Predstavnici MNV-a i HNV-a

premostiti preko somborskog fakulteta.«

Predsjednici mađarskog i hrvatskog nacionalnog vijeća složili su se da bi u procesu predstojeće privatizacije elektronskih medija, a unutar toga i Radio Subotice, najbolje rješenje bilo da se osnuju tri zasebna poduzeća, pri čemu bi jedno poduzeće činila redakcija na mađarskom jeziku, drugo redakcija na hrvatskom jeziku i njihov bi osnivač bila nacionalna vijeća, treće bi bila srpska redakcija, pri čemu još nije utvrđeno tko bi bio osnivač, a četvrto bi poduzeće tehnički opsluživalo sve redakcije.

Josip Z. Pekanović upoznao je Lászla Józsu i s inicijativom DSHV-a o poli-

U razgovoru je bilo riječi i o problemu »atomiziranja« Hrvata, kao specifičnom problemu, pri čemu je Pekanović zatražio potporu MNV-a da se u budućem Zakonu o nacionalnim vijećima taksativno navedu sve manjine u Republici Srbiji, kako se ne bi događalo da proces stvaranja novih manjina postane beskonačan.

Razgovor je održan u ponedjeljak 13. lipnja u prostorijama Mađarskog nacionalnog vijeća u Subotici, a pokraj Józse i Pekanovića nazočni su bili i predsjednik Izvršnog odbora MNV-a Bálint Pásztor, tajnik MNV-a dr. Laszlo Varga i član Izvršnog odbora HNV-a Zvonimir Perušić.

Z. S.

Na fasadi Medicinske škole u Subotici

Grafiti s prijetećim porukama Hrvatima

U ponedjeljak ujutro učenici, profesori i osoblje Medicinske škole u Subotici uočili su na zidovima ove škole prijeteće poruke pripadnicima hrvatske nacionalne zajednice. Poruke »Hrvati, vi ste niža bića – srpski kraljevi« i »Ustaše, čeka vas klanje, nema vam spasa – četnici« ispisane su, kako se pretpostavlja, tijekom vikenda, a policija nakon očevida još nije ništa priopćila o počinitelju i njegovim motivima.

U izjavi za Hrvatsku riječ predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk* je rekao kako razlog napada na nacionalne manjine jest isključivo u nesposobnosti državnih tijela gonjenja, koja ni prije nisu otkrila počinitelje sličnih djela.

Lice mjesta u utorak su obišli generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Davor Vidiš* i član Izvršnog odbora HNV-a *Zvonimir Perušić*. U razgovoru s direktorom škole *Gézőm Szukolom* zajednički je ocijenjeno kako ovakve poruke s pravom unose nemir među građane Subotice i pripadnike hrvatske manjinske zajednice, ali i da nisu rezultat organizirane hajke, nego samo preslika opće atmosfere u društvu. Izražena je nada da se ovakvi incidenti više neće događati na ovim prostorima.

N. V.

Joisp Z. Pekanović predsjednik HNV-a

Otkriti počinitelje

Prilikom posjeta Mađarskom nacionalnom vijeću 13. lipnja, konstatirao sam među ostalim i činjenicu o prestanku nemilih slučajeva napada na hrvatsku nacionalnu manjinu, ali me je slučaj ispisanih prijetećih poruka demantirao već toga dana. Nadam se da će nadležna tijela pronaći počinitelje i procesuirati taj slučaj, mada nam dosadašnje iskustvo glede takvih izgreda govori da se u tom pravcu malo uradilo. Recimo, prošle godine je devastirano katoličko groblje u Somboru, ali počinitelji još nisu otkriveni.

Najnoviji slučaj širenja mržnje

Na licu mjesta: generalni konzul Davor Vidiš pred prekrečenim zidom

Priopćenje za javnost DSHV-a

Politika kojoj se sudi u Haagu nije napuštena

Povodom prijetećih grafita u Subotici oglasio se Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, priopćenjem koje je potpisao predsjednik *Petar Kuntić*.

»Demokratski savez Hrvata u Vojvodini zatečen je pojavom natpisa protiv hrvatske zajednice u Srbiji, koji su se pojavili 13. lipnja na Medicinskoj školi u Subotici, s naznakom da su Hrvati niža rasa i da će se klati ustaše, a što je dokaz da politika kojoj se danas sudi u Den Haagu nije napuštena i da je izgleda nastojanje tih snaga da prijetnjom smrću Hrvatima u Subotici dokažu da nemili događaji iz 90-ih godina još nisu zaboravljeni.

DSHV je bio dosljedan borac za demokratizaciju zemlje tijekom svih ovih godina nakon 1990. jer smo se uvjerali kako je demokracija jedan od stupova na kojima počivaju prava i zaštita manjina.

Na žalost, i nakon potpisivanja Sporazuma između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj, ništa se ne poduzima u Republici Srbiji na zaštiti hrvatske nacionalne manjine.

Očekujemo da se u državnim tijelima, a naročito u policiji, već počinju zapošljavati ovdašnji Hrvati, međutim, moramo reći kako još ništa nije poduzeto u tom pravcu, te tražimo da se ovo pitanje konačno riješi. Isto tako tražimo da država već pristupi izmjeni izbornih zakona kojima će osigurati nacionalnim manjinama sudjelovanje u lokalnim, pokrajinskim i republičkim predstavničkim tijelima i na osnovi tzv. pozitivne diskriminacije, a što je već od više visokih funkcionara bilo obećano, ali ništa nije učinjeno.

Nakon što je DSHV u veljači 2005. godine pokrenuo široku kampanju među bunjevačkim Hrvatima u zemlji i inozemstvu protiv uvođenja do sada nepoznatoga »bunjevačkog jezika« u vojvodanske škole, a što je naišlo na široki odaziv među bunjevačkom elitom u Vojvodini, Mađarskoj i Hrvatskoj, ali i među širim slojevima Bunjevaca, sporni je pravilnik o nastavnom programu za predmet bunjevački jezik s elementima nacionalne kulture stavljen van snage, pa smo vjerovali kako će tome

Ratne devedesete nisu zaboravljene: fasada Medicinske škole u Subotici

umjetnom pitanju visoke znanstvene institucije prići nepristrano.

Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje i kulturu SANU je odgovorila paušalno da »bunjevačkoj nacionalnoj manjini« iako Bunjevci žive još u tri zemlje – Mađarskoj, Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj – treba omogućivati izučavanje bunjevačkog jezika usprkos otvorenog priznanja da »među svojim članovima nema kompetentne poznavatelje bunjevačkog jezika«.

VANU se više upustila u bit problema i jasno kazala kako to ne može biti nacionalni jezik, međutim, želimo naglasiti da se »bunjevački govor«, kako se ovaj naziva u dopisu VANU, već koristi u svim odjelima na hrvatskom jeziku koji postoje u Subotici, a to ne samo na razini govornog jezika, već i u okviru pojedinih satova, prije svega hrvatskog jezika, gdje se izučava i bunjevačko jezično naslijeđe ikavica.

DSHV se obratio i Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti radi davanja mišljenja o ovom pitanju, koja je na ovu zamolbu nedvosmisleno odgovorila da se radi »tek o jednom dijalektu hrvatskog jezika kojim govore Hrvati u Bosni i Hercegovini, ali i Hrvati u susjednim zemljama – Mađarskoj i Srbiji (Bačkoj), te da ne stoji

tvrdnja VANU da je ikavica osobeni govor. Želimo istaknuti kako smatramo da uvođenje tzv. bunjevačkog jezika predstavlja izravnu suprotnost ratificiranom porazumu između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti nacionalnih manjina kojim su se vlasti Srbije i Crne Gore obvezale osigurati pripadnicima hrvatske manjine »pravo na izražavanje, očuvanje i razvijanje njihovog nacionalnog, kulturnog, jezičnog i vjerskog identiteta«. Ali je i u suprotnosti s Okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina na Vijeća Europe osobito u njezinom članku 5. kojim su vlasti Srbije i Crne Gore preuzele obvezu da će unapređivati uvjete potrebne za održavanje i razvijanje kultura pripadnika nacionalnih manjina i očuvanje bitnih elemenata njihova identiteta.

Zbog toga vjerujemo da će se pokrajinska administracija jasno distancirati od utjecaja onih snaga koje su Srbiju gumule u anticivilizacijske tokove, a u suprotnom morat ćemo nastaviti iznošenje ovoga problema ne samo pred najviša državna tijela Republike Hrvatske, nego i pred međunarodna tijela, radi sprečavanja aktivnosti države usmjerene na asimilaciju njezinih manjina. ■

Dr. Franjo Petreš, neurolog

Moždani udar je »ubojica broj jedan« u Vojvodini

Znakovito je kako se starosna granica kod osoba pogođenih moždanim udarom spustila za čak dvadeset godina niže

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Dr. Franjo Petreš rođen je 1947. godine u Bajmoku, u kojemu je završio osnovnu školu posle koje se upisao u srednju vojnu školu, da bi, na koncu, završio Vojnu akademiju i kao prvi u rangu dobio mogućnost da bira mjesto zaposlenja. Odabравši Novi Sad, za potrebe vojske, radio je godinama u dvije vojarnе, a za potrebe oružanih snaga u daljnjem periodu specijalizira neuropsihijatriju i nastavlja s radom u Vojnoj bolnici u Petrovaradinu, sve do 1995. godine, kada je demisioniran iz vojske. Povratkom u rodni Bajmok, otvara privatnu specijalističku ordinaciju koja radi godinu dana, te se zatim zapošljava u subotičkoj Gradskoj bolnici na odjelu neurologije na kojemu je i trenutačno angažiran u radu s pacijentima.

► **Godinama ste radili u vojnoj medicini, dok ste posljednju deceniju angažirani u radu s »civilnim« pacijentima. Postoji li razlika?**

Postoji velika razlika, prije svega u činjenici da vojni pacijenti dolaze s jednom, dok civilni s posve drugačijom patologijom svojih oboljenja. Primjerice vojni sektor ima znatno smanjeni broj moždanih udara ili multipleks skleroze i može se slobodno reći da su ove pojave iznimno retke, za razliku od građanstva kod kojeg su navedeni najopasniji primjeri i najučestaliji. Također u vojsci prevladava simptomatična želja pronalaženja načina za otpuštanjem iz (ročnika na redovnom služenju) službe, što podrazumijeva brojna simuliranja nepostojećih oboljenja, ali i česta sukobljavanja između starešina i medicinskog osoblja zbog postavljenih dijagnoza i liječničkih nalaza.

► **Što predstavlja vašu glavnu medicinarsku specijalnost?**

Ja sam, prije svega, stara škola medicinskog obrazovanja u kojoj je postojalo spe-

cijalističko zvanje neuropsihijatra, dok je to danas podijeljeno u dvije skupine. Neurologiju i psihijatriju, i budući mladi liječnici se moraju opredeliti za granu u kojoj žele nastaviti svoje specijalističko usavršavanje. Prema novim tokovima i ja sam se morao odlučiti, te sam izabrao neurologiju, koja je dosta zahtjevnija od psihijatrije u kojoj može biti često i određenog »lutanja«, dok neurolozi moraju postaviti točnu dijagnozu oboljenja i odrediti vrlo precizne načine liječenja.

► **Koliko vam »vojno« iskustvo pomaže u radu s građanstvom?**

Moram priznati da i danas još uvijek imam nešto »vojničko« u sebi i da se na mom odjelu mora poštivati red, disciplina, ali na prvom mjestu ozbiljni rad s pacijentima. Svim svojim »bolesnicima« uvijek govorim kako je za njihovo ozdravljenje prije svega važna disciplina prilikom terapijskog tretmana i ukoliko je nema niti rezultat liječenja ne može biti adekvatan.

► **Živimo u srcu plodne i bogate ravnice,**

u kojoj hrana, pogotovo meso, ne predstavlja gotovo nikakav problem. U kojoj mjeri podneblje i hrana utječu na povijest neuroloških bolesti s kojima se bavite?

Samo naše stanište: ravnica, pijesak i sunce, uz ustaljene navike života i prehrane, koji su bili tradicionalno do prije nekih trideset godina, podrazumijevali su težak tjelesni rad pod neoptimalnim vremenskim uvjetima. Da bi se mogli »poraditi« svi potrebni poslovi oko zemlje, trebalo je

imati snage, a snaga je ulazila na usta putem jake i kalorične ishrane. Mehanizacijom i industrijalizacijom, suvremeni poljoprivredni strojevi su zamijenili ljudski potencijal i posao je znatno olakšan. Ali navike ishrane su ostale iste, a potrošnja kalorija putem tjelesnih radnih aktivnosti bitno smanjena i došlo je porasta gojaznosti, koja predstavlja glavni problem budućih kardio-vaskularnih i neuroloških oboljenja.

► **Posljednjih petnaest godina donijele su najgori mogući scenarij društvenih događanja u kojemu su se smjenjivali ratovi, ekonomske krize oličene u super inflacijama, te kontinuirano nestabilna politička situacija u zemlji. Što sve to znači za, medicinski rečeno, kolektivnu anamnezu?**

Postoji diferenciranje prema izravnom sudjelovanju u ratnim dejstvima ili pasivnom trpljenju istih, kroz

koje je prošla velika većina stanovništva u

U Vojvodini prvi, u svijetu treći

Prema istraživanjima Svjetske zdravstvene organizacije moždani udar je na prvom mjestu u Vojvodini po broju smrtonosnih oboljenja, dok je u svijetu na trećem mjestu iza malignih oboljenja i srčanih bolesti.

neposrednoj blizini ratišta. Određeni procenat osoba koje su bile na bojišnici obolio je od PTSP-a (Post traumatskog sindroma) čije posljedice su kronična depresija, nemogućnost normalnog participiranja u društvu i sve veća želja za suicidom. Opet ljudi koji su uljed ratnog vihora ostali bez domova i bili primorani poći u izbjeglištvo, također su skloni sličnim manifestacijama mentalnog poremećaja.

► **Subotica, kao najveći grad na sjeveru Bačke, ima vrlo visok postotak razvedenih brakova. U kojoj mjeri razorene obitelji utječu na poremećaje kod pojedinaca koji potječu iz njih?**

U velikoj mjeri, a problem prvenstveno proistječe iz činjenice da se mnogi mladi bračni parovi jednostavno ne mogu pomiriti s stvarnošću nemaštine u kojoj velika većina živi, a koja opet uzrokuje brojne sukobe i obiteljsku netrpeljivost iz koje se rađa trajni poremećaj odnosa i samih pojedinaca. Jačanje animoziteta između supružnika često je sve brže i brže, pa tako imamo zabilježen i primjer jednog para koji se u istoj kalendarskoj godini vjenčao, dobio prinovu i ubrzo razveo. Također opća društvena situacija pogoduje bujanju netolerancije i međusobnog traženja »krivca«.

► **Kakav je raspon, gledano iz perspektive starosne dobi, između najmlađih i najstarijih pacijenata s kojima radite na vašem odjelu?**

Na neurološkom odjelu na kojem radim prevladavaju pretežito dosta mladi ljudi s izraženim glavoboljama psihogenog uzroka, starosne dobi između 18 i 30 godina,

koje pripadaju u skupinu tenzionih, a manje migrenoznih glavobolja. Kod ovih pacijenata je izražena, u najvećoj mjeri, određena psihička napetost, as poznato je da svaki organizam određeni problem »izbacuje« na sebi sopstveni način. Kod nekog su to problemi u probavnom sustavu, kod nekog je u pitanju nesаница, a kod većine se sve to ispoljava kroz učestale i teške glavobolje. Opet kod starijih pacijenata

oboljenja su uzrokovana i određenim zdravstvenim tegobama, poput povišenog krvnog tlaka, problema s povišenim šećerom i mastima u krvi, te drugih negativnih pojava koje su plod životne dobi u kojoj se nalaze.

► **Moždani udar, kao najagresivnija i najopasnija manifestacija određenog neurološkog oboljenja, u velikoj mjeri je prisutan na našim prostorima. No, interesantno je zamijetiti kako su njegove »žrtve« i sve mladi ljudi.**

Znakovito je kako se starosna granica ljudi koji bivaju pogođeni moždanim udarom spustila za gotovo dvadeset godina niže, pa tako imamo pacijente od tridesetak godina koje je »on« već pogodio, dok je to prije bilo primjerenije osobama u dobi poslije pedeset godina starosti.

► **Sve češći su primjeri dualiteta (spoja) dvije ili više bolesti koje uvjetuju daljnje pogoršanje općeg tjelesnog stanja. Koje bolesti najčešće idu u »paru« skupa s neurološkim oboljenjima?**

Ponajviše je to slučaj kod interno-vaskularne medicine, ponajprije kod zakrečavanja krvnih sudova u glavi, srcu, ali i u peti. No, prema peti se ljudi odnose s znatno

manjom ozbiljnošću nego prema glavi, jer bez glave se ne može. I tako pacijenti žure liječniku kada se »radi o glavi«, a peta može da čeka... da bi se u startu pokušale izbjeći negativne posljedice koje mogu nastati uvjetovane nekim drugim oboljenjem, u posljednje vrijeme, a na preporuku Svjetske zdravstvene organizacije, sve češće radimo tzv. doplere na žilama u vratu, pokušavajući otkriti potencijalna začepjenja koja mogu dovesti do budućeg moždanog udara. Analizirajući i druge »rizične« organe nastojimo preduhitriti mogući udar i sanirati potencijalne, mnogo teže posljedice.

► **Koji su najindikativniji simptomi početnog stanja budućeg moždanog udara?**

Ponajprije se javlja određena početna slabost, manifestirana kroz na primjer slabost ruke, trnjenje lica, a postepeno se slabost širi i na nogu na istoj strani tijela. Obično se ova slabost javlja na lijevoj strani tijela, a ukoliko dolazi do istih simptoma na desnoj strani tada je dodatno onemogućena i moć govora, i često javlja pojava nepovezanog govora kod oboljele osobe.

Faktori rizika

U najveće faktore rizika spadaju: prekomjerna gojaznost, povišeni krvni tlak i šećer u krvi, ali i pušenje kao veliko zlo suvremenog čovjeka. Osobe koje spadaju u rizične skupine morale bi ponajprije ostaviti duhan.

► **Koje su, po vama, najbolje preventivne mjere u nastojanju što efikasnijeg sprečavanja ovog opasnog oboljenja?**

Obzirom kako je stres postao sastavni dio naše svakodnevice, jednostavno više nije moguće živjeti bez njega, već se svi moramo prilagođavati životu s njim. Na drugom mjestu, vrlo važnom za cijelu problematiku je hrana koju unosimo u organizam i koja predstavlja u velikoj mjeri faktor rizika potencijalnog oboljenja, posebno ukoliko je to masna i kalorična vrsta prehrane njihovih artikala. Redovni i kvalitetno ispunjeni obroci uz dovoljan unos tekućina, voće je obvezna svakodnevna preventivna prehrana jedinica, u mnogome utječu na zdravo stanje organizma, što je najvažnija pretpostavka prevencije. Uz sve to, jednako važna je i redovita tjelesna aktivnost prilikom koje se moraju sagorevati dnevne kalorijske količine, bilo da se radi samo o šetnji (što dužoj) ili organiziranim bavljenju sportom i rekreacijom. ■

Na temelju članka 11. Pravilnika o dodjeli sredstava proračuna Općine Subotica u oblasti kulture i nakladničke djelatnosti (»Službeni list Općine Subotica«, broj 5/2005),
Povjerenstvo za kulturnu i nakladničku djelatnost raspisuje

NATJEČAJ

Za dodjelu sredstava za nakladničku djelatnost u iznosu od 1.500.000,00 dinara za tekuću 2005. godinu.

Pravo konkuriranja imaju ustanove, organizacije, udruge i pojedinci s teritorija Općine Subotica iz oblasti kulture i nakladničke djelatnosti i to za sljedeće grupe nakladništva:

- izdavanje knjiga i časopisa;
- prijevod knjiga;
- izdavanje CD i audio-vizualnih izdanja;
- otkup knjiga, CD i audio-vizualnih izdanja.

Osnovni kriteriji za dodjelu sredstava u oblasti nakladničke djelatnosti na temelju natječaja po grupama jesu:

za objavljivanje knjige potrebno je priložiti dvije pozitivne recenzije kritičara;

za prijevod knjiga potrebno je stručno mišljenje ovlaštenog prevoditelja;

za izdavanje CD-a i audio-vizualnih izdanja prije svega će se dati onim autorima koji u svojim djelima oslikavaju kulturnu baštinu naše sredine i njeguju suvremene trendove u umjetnosti.

Sudionici natječaja prijave podnose na natječajnoj prijavi – formularu, koji mogu preuzeti na porti službenog ulaza u predsjedništvo Skupštine Općine Subotica (Gradska kuća-ulaz pored Apoteke) radnim danom od 7-14 sati.

Natječajni formular se nalazi i na Internetu, www.subotica.co.yu.

Natječajni formular na internetu se može preslikati.

Popunjene prijave – formulare sudionici natječaja predaju u pisarnici Općine Subotica, Trg slobode 1 – Gradska kuća.

Rok za podnošenje, odnosno predaju natječajnih prijava – formulara s priložima je 15 dana od dana objavljivanja Natječaja u listovima: Subotičke novine, Dani, Hét Nap, Hrvatska Riječ, Službeni list Općine Subotica i na internetu (www.subotica.co.yu).

Korisnici su sredstava dužni, u roku 30 dana od dana završetka realizacije programa ili projekta, dostaviti izvješće o realizaciji s financijskim pokazateljem utroška sredstava. Izvješća dostavljaju Službi za društvene djelatnosti.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se uzeti u obzir.

Oglas

Izdajem
apartman
na najljepšem mjestu na otoku HVARU.

Informacije na tel: 024/38-063
064/1142257

Na temelju članka 11. Pravilnika o dodjeli sredstava proračuna Općine Subotica u oblasti kulture i nakladničke djelatnosti (»Sl. list Općine Subotica«, broj 5/2005),

Povjerenstvo za kulturnu i nakladničku djelatnost Općine Subotica raspisuje

NATJEČAJ

Za dodjelu sredstava za posebne programe i manifestacije u kulturi za 2005. godinu i to za:

Djelatnost kulturno – umjetničkih društava i amatera-pojedinaca s teritorija Općine Subotica – Manifestacije u kulturi.

Sredstva se dodjeljuju za djelatnost **kulturno-umjetničkih društava i amatera pojedinaca** u ukupnom iznosu od 1.200.000,00 dinara, i za posebne **programe i manifestacije u kulturi** u ukupnom iznosu 1.200.000,00 dinara.

Korisnici sredstava mogu biti ustanove, organizacije, udruge iz oblasti kulture, ostale organizacije, udruge, kao i autori – pojedinci koji se bave djelatnošću iz oblasti kulture koji su registrirani i imaju račun u skladu s novim propisima.

Sredstva iz oblasti djelatnosti **kulturno umjetničkih društava i amatera pojedinaca** mogu se dodijeliti za grupe programa ili projekata i to:

- programi ili projekti kulturno umjetničkih društava i amatera pojedinaca koji doprinose afirmaciji mladih stvaratelja u oblasti glazbe, folklora i drugih oblika rada;
- organiziranje festivala, natjecanja, smotri i izložbi kao i sudjelovanje na istim po pozivu;
- nabava (otkup) narodne nošnje i druge opreme izvornog podrijetla.

Sredstva iz oblasti **manifestacije u kulturi** mogu se dodijeliti za stvaralaštva – programe ili projekte iz sljedećih grupa stvaralaštava:

- Glazbeno stvaralaštvo: klasična, džez i suvremena, ozbiljna glazba i zborsko pjevanje;
- Likovno stvaralaštvo: autorske i grupne izložbe;
- Književno stvaralaštvo: književni susreti;
- Dramsko stvaralaštvo: suvremena drama (tekst i realizacija predstave);
- Filmsko stvaralaštvo: kratkometražni dokumentarni film;
- Organiziranje festivala, natjecanja i smotre kao i sudjelovanje na istima;

Organiziranje kao i sudjelovanje na savjetovanju i konferenciji iz oblasti: zaštite spomenika kulture, biljnih i drugih rijetkosti;

- Otkup likovnih djela, muzejskih predmeta i stare i rijetke knjige, odnosno pokretnih kulturnih dobara.

Odabrani za dodjelu sredstava moraju dati suglasnost (prije dobijanja sredstava) da će odobreni iznos namjenski utrošiti za predviđene svrhe. Povjerenstvo zadržava pravo, po potrebi, tražiti i drugu dokumentaciju i informacije od podnositelja natječaja, ili se informirati na licu mjesta, odnosno tražiti dalje ispunjenje uvjeta.

O rezultatima natječaja sudionici će biti pismeno obaviješteni.

Sudionici natječaja prijave podnose na natječajnoj prijavi – formularu, koji mogu preuzeti na porti službenog ulaza u Predsjedništvo Skupštine Općine Subotica (Gradska kuća – ulaz pored Apoteke) radnim danom od 7 – 14 sati. Natječajni formular se nalazi i na Internetu. www.subotica.co.yu.

Popunjene prijave – formulare sudionici natječaja predaju u Pisarnicu Općine Subotica, Trg slobode 1.

Rok za predaju natječajnih prijava – formulara je 15 dana od dana objavljivanja Natječaja u listovima: Subotičke novine, Dani, Hét Nap, Hrvatska Riječ, Službeni list Općine Subotica i na internetu (www.Subotica.co.yu).

Korisnici su sredstava dužni, u roku od 30 dana od dana završetka realizacije programa ili projekta, dostaviti izvješće o realizaciji s financijskim pokazateljem utroška sredstava. Izvješće dostaviti Službi za društvene djelatnosti.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se uzeti u obzir. Također se neće uzeti u obzir ni prijave onih organizacija koje u prošloj 2004. godini nisu priložile financijsko izvješće o dobijenim a utrošenim sredstvima.

O restituciji i denacionalizaciji

Zakon koji nedostaje

*Zakon nije predvidio nikakvo pravo ranijih vlasnika u smislu imovinskog prava već samo jednu obvezu da raniji vlasnici prijave Direkciji za imovinu Republike Srbije činjenicu da im je imovina oduzeta * Rok podnošenja prijave za oduzetu imovinu ističe 30. lipnja 2006. godine i procesna je pretpostavka vraćanja imovine ili obeštećenja. Ako ne podnesete sigurno ćete izgubiti, a ako podnesete možda nešto i dobijete*

Zakoni koji su doneseni ili trebaju biti doneseni kako bi se »savladalo zlo autoritarne prošlosti u pravnoj državi« bili su tema tečaja koji su na Otvorenom sveučilištu u Subotici, za suce, javne tužitelje, javne pravobranitelje, odvjetnike i novinare organizirali Fondacija Konrad-Adenauer i Centar za unapređenje pravnih studija.

O kontroverzama oko lustracije i rehabilitacije političkih osuđenika i kažnjenika, otvaranju dosjeda tajnih službi i dvojicama restitucije i denacionalizacije govorili su prof. dr. Jovica Trkulja, prof. dr. Vladimir Vodinelić, prof. dr. Bogoljub Milosavljević i prof. dr. Zlatko Stefanović.

ZA SADA EVIDENTIRANJE: Kako građani Vojvodine, među njima i značajan broj Hrvata očekuju povrat imovine oduzete nakon Drugoga svjetskog rata u razgovoru za »Hrvatsku riječ« upitali smo profesora Zlatka Stefanovića što bivši vlasnici mogu očekivati.

»Prema onome što je država Srbija donijela kao propise, to je Zakon o prijavljivanju i evidentiranju oduzete imovine, čovjek teško može sa sigurnošću kazati što bi raniji vlasnici trebali očekivati. Naime, ovaj zakon nije predvidio nikakvo pravo ranijih vlasnika u smislu imovinskog prava već u stvari samo obvezu da raniji vlasnici prijave Direkciji za imovinu Republike Srbije činjenicu da im je imovina oduzeta. Sve to je ostavljeno za neki budući zakon, dakle, uređenje njihovih prava kada bi oni mogli tražiti vraćanje oduzete imovine ili obeštećenje. Ali, hoće li taj zakon biti donesen, što će on predvidjeti, koja će prava priznati, na koje slučajeve oduzimanja će

se odnositi, sve je to vrlo neizvjesno. Zakon o evidentiranju, takav kakav je donesen upravo je i donesen s rezervom, da se napravi mogućnost odstupnice da Zakon o denacionalizaciji nikada i ne bude donesen. Ovaj Zakon se ograničio samo na prijavljivanje i evidentiranje jer da je zakonodavac želio pravu denacionalizaciju on bi mogao i u ovom zakonu reći konkretno kome se i što priznaje, po kojoj osnovi, koji su to slučajevi oduzimanja, a da ostavi ostvarivanje prava, ono što će biti priznato, za neki drugi zakon. Međutim nije rečeno niti jedno niti drugo.«

kon o denacionalizaciji jer takva obaveza međunarodnopravno i ne postoji za razliku na primjer od drugih propisa, kao što je to na primjer Zakon o lustraciji odnosno njegova primjena koja se izričito spominje i obveza je da se on provede. Pošto smo ga mi već donijeli očekuje se da ga provedemo i to će biti praćeno i cijenjeno prilikom pristupanja EU.«

Postavlja se onda pitanje što u stvari država želi ovim Zakonom o evidentiranju. »Država želi kroz ovaj zakon u stvari izvršiti točnu procjenu svoje obveze. Jer ono što je neizvjesno u čitavoj priči o denacio-

Sudionici skupa: Kako svladati zlo autoritarne prošlosti u pravnoj državi?

Bingo

»**R**ok podnošenja prijave za oduzetu imovinu ističe 30. lipnja 2006. godine i procesna je pretpostavka vraćanja imovine ili obeštećenja. Drugim riječima, može se izgubiti pravo na denacionalizaciju ako se to ne učini. Ne zna se što će predvidjeti novi zakon tako da vi učestvujete u aleatornom pravnom poslu, Bingo, kocki. Ako ne podnesete sigurno ćete izgubiti, a ako podnesete možda nešto i dobijete«, kazao je Stefanović.

NIJE UVJET ALI JE PLUS: Upitan, je li denacionalizacija uvjet za pristupanje Europskoj uniji, Stefanović kaže kako bi donošenje takvog zakona sigurno bilo po zdravljenju od strane EU i sigurno da bi ubrzalo naše pristupanje EU jer sve ono što možemo kvalificirati kao poštovanje ljudskih prava, primjenu standarda koji su prihvatljivi u EU je nešto što je na listi zahtjeva i plus je za zemlju koja konkurrira. »Sigurno je da bi nam to pomoglo, ali to nije postavljeno kao uvjet niti se u Studiji izvođenosti spominje kao uvjet niti se predviđa da SiCG imaju obvezu da donesu Za-

nalizaciji jeste visina tereta koji će država morati podnijeti. To nije moglo biti procijenjeno jer je stanje arhiva i podataka takvo da ono ne osigurava pokazatelje o visini obveze, da se točno zna koja je sve imovina oduzeta po kojim osnovama, te je zakonodavac pribjegao rješenju da teret procjene prebaci na same bivše vlasnike da njih stavi u poziciju da oni prijave što im je oduzeto i da se onda kasnije jednog momenta izvrši procjena i da se pristupi uređenju ali s jednom odstupnicom da se to možda i ne uradi ako to bude prevelik teret za Srbiju«, ocijenio je Stefanović. ■

Oproštajni prijem prigodom završetka mandata mađarskog veleposlanika i konzula

Koktel kod hrvatskoga konzula

U rezidenciji generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici prošle je srijede priređen prijem u povodu skorog završetka mandata mađarskog veleposlanika u Beogradu *Józsefa Pandura* i generalnog konzula Republike Mađarske u Subotici *Jána - sa Huszára*. Domaćin je bio generalni konzul RH u Subotici *Davor Vidiš* sa suprugom, a među gostima bio je i hrvatski veleposlanik u Beogradu *Tonči Staničić*.

Petar Kuntić, Davor Vidiš i János Huszár

Meri Vidiš, József Pándur i Tonči Staničić

Opušteno: predstavnici mađarske zajednice s odlazećim konzulom

Gradonačelnik Géza Kucsera s predstavnicima hrvatske države i hrvatske manjine

Dogovor: Mirko Ostrogonac i Josip Z. Pekanović

S gostom iz Pečuha: Ivan Bandić i domaćini

Hrvatski oplemenjivački i sjemenarski kongres

Rezultati govore sami za sebe

Prof. dr. Ivan Kolak: »Mi imamo Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo, a nemamo izbilancirane naše potrebe. Nemam namjeru nikoga prozivati, ali politika mora davati inpute, a struka mora davati prava rješenja, dakle i politika i struka moraju ići ruku pod ruku«*
U izradi novi zakon o sjemenu, sadnom i poljoprivrednom materijalu

Kongres je otvorio prof. dr. Ivan Kolak

OSIJEK – U Osijeku je od 31. svibnja do 4. lipnja održan kongres Hrvatskog oplemenjivačkog, sjemenarskog i rasadničarskog društva u suradnji s Poljoprivrednim institutom u Osijeku a pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva RH, u nazočnosti stotinjak znanstvenika, naših najpoznatijih stručnjaka iz ovih oblasti te predstavnika struke iz poljoprivrednih tvrtki i organizacija diljem Hrvatske.

U četiri su dana, plenarno i u sekcijama, razmatrane teme od molekularnog oplemenjivanja preko žitarica, mahunarki, krmnog i industrijskog bilja, ljekovitog i aromatičnog bilja do voćarstva, vinogradarstva i rasadničarstva, a posljednjega je dana održan okrugli stol kada su predloženi zaključci kongresa, s kojima se ide prema resornom ministarstvu i vladi, ali i mediji, radi upoznavanja javnosti.

STOLJETNA TRADICIJA: Govoreći na otvaranju kongresa, prof. dr. *Ivan Kolak* sa Agronomskog fakulteta u Zagrebu, istaknuo je kako je ovo prigoda da se »nakon 112 godina uspješne prakse i tradicije,

može na trenutak zastati, da vidimo gdje smo i kamo idemo, gdje smo u odnosu na Europu. Više od 2000 stvorenih sorti i kultura u rečenome periodu, daju nam za pravo da s ponosom govorimo i o našim počecima, o plodnoj suradnji naših, svjetski poznatih znanstvenika i agronoma te ukupne poljoprivredne prakse, i o rezultatima koji nisu poznati samo u našim granicama, već i puno šire i više van njih«. U ime domaćina, Poljoprivrednog instituta u Osijeku, govorio je ravnatelj, dr. *Josip Kovačević* i istaknuo da su iza nas i povijest na koju smo ponosni, ali i svjetski poznata imena u svojoj struci, dugogodišnji plodni rad pa i rezultati, koji govore sami za sebe. »Ovaj kongres treba utvrditi stanje danas u rasadničarstvu i sjemenarstvu, u našoj oplemenjivačkoj praksi, a okupilo se stotinjak stručnjaka koji rade u oplemenjivačkim kućama, u institutima i na fakultetima, u pogonima za doradu, na njivama i na terenu, i svrha je vidjeti kuda iz ovog potencijalno dobrog stanja, kuda dalje jer imamo dobar proizvod kojega samo treba dotjerati i učiniti ga dobrim hrvatskim iz-

voznim proizvodom. Ako se želimo uspoređivati s Europom, onda smo mi rame uz rame i ubuduće mi možemo njima parirati, ali se mora izdvajati za znanost, ali se mora nagraditi struka i pratiti svjetska dostignuća, a mi to možemo« kazao je dr. Kovačević.

»Ovaj je kongres potvrdio da smo vrlo razvijeni kada je u pitanju industrija sjemena jer imamo ponajbolje oplemenjivačke kuće i ponajbolje znanstvenike i struku uopće, no imali smo i problema u tranzicijskom periodu i ovaj skup treba odrediti kako i kuda dalje« istaknuo je *Stjepan Mikolčić*, pomoćnik ministra poljoprivrede i šumarstva. »Imali smo i agresivan nastup stranih sjemenarskih kuća te smo imali i dosta sjemena iz uvoza, no ja se nadam da će ovaj kongres ponuditi rješenja, koja će u vidu zaključaka doći i u naše ministarstvo, a mi bi to trebali pretočiti u zakonske i provedbene akte na osnovu kojih će kompetentna struka, naši sjemenari i industrija sjemena imati još više šanse. U izradi je novi zakon o sjemenu, sadnom i poljoprivrednom materijalu, akti koji će biti harmonizirani s europskim zakonodavstvom, pa kada još stignu i navedeni zaključci, mi ćemo nastojati da domaći sjemenari budu još konkurentniji na europskoj i svjetskoj razini«.

ELITNI U STRUCI, SLABI U MARKETINGU: Obraćajući se novinarima na okruglom stolu, prof. dr. *Ivan Kolak*, istaknuo je »nas su stvorili naši očevi i djedovi prije 112 godina i jedno smo od najstarijih stručnih društava u Europi, četvrto po redu, po starini, i svi smo mi neizmjerno ponosni na tu činjenicu, ne samo zato što se u našem vokabularu, kada je riječ o proizvodnji sjemena, pojavljuje riječ elita, već i zato što smo najelitniji dio hrvatskog agronomskog društva. Biljne proizvodnje nema bez oplemenjivanja, bez sjemenarstva i rasadničarstva, ali nema ni stočarstva, nema ni mesa, ni mlijeka, nema ni prerađivačke industrije, pa dakle nema ni života na zemlji. A mi ne smijemo dovesti sebe do samo-

uništenja. Istovremeno, ja nisam protiv konkurencije, dapače, ja sam za zdravu konkurenciju, za zdravu i ravnopravnu utakmicu, a ne da nam »prijatelj« iz Europe i Amerike uvalje loše materijale, GMO, i sl. Istovremeno, njima ni na pamet ne pada da te materijale plasiraju u svojoj zemlji, ili, ne daj Bože, negdje u europskom susjedstvu, no nama se može podvaliti štošta. Činjenica je, da nas u znanstvenim krugovima cijene, no u komercijalnim i gospodarskim nam podmeću i prema nama idu i s bolesnim materijalima i sa svačim, želeći poništiti i naša znanstvena postignuća i nas kao narod. Baš zbog toga, mi znanstvenici moramo reći stop, ili prvi, ili među prvima. A možemo to jer imamo na osnovu čega, imamo takve materijale koji mogu konkurirati i Europi i Americi, ali tražimo i sličan status, pa odgovorno tvrdim da bi od zemlje uvoznice i sjemena i hrane, mogli postati zemlja izvoznica i sjemena i hrane, a upravo su Slavonija i Baranja, Bogom dane da to, o čemu govorim, i ostvarimo«.

»Ono što smo zaključili je da su naši kultivari, posebice kada je riječ o žitaricama, pa i krmnim kulturama, konkurentni svim europskim i svjetskim sortama, ali naši su zapadnjaci vještiji markentiškim potezima i više daju na promidžbu. S druge strane, kod nas su još uvijek snažni uvozni lobiji, koji rade i na štetu nas sjemenara i na štetu Republike Hrvatske. Evo samo jednoga primjera, mi smo imali naš institut za šećernu repu i naš je sadni materijal bio i dobar i jeftin. Od kada je pro-

Stjepan Mikolčić pozdravlja nazočne u ime Ministarstva poljoprivrede

dan strancima, od kada sjeme šećerne repe uvozimo, svake godine raste cijena za više od 10 posto i sada je već više od 50 posto. To isto će nam se dogoditi i s drugim ratarskim kulturama, ako na vrijeme ne dignemo naš glas« upozorio je dr. Kolak, i dodao »zato mi tražimo od naše Vlade, od resornog ministarstva, da se zna bilanca, da nam kažu što treba a što ne, što će financirati a što ne. Mi imamo Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo a nemamo izbilancirane naše potrebe. Nemam namjeru nikoga prozivati, ali politika mora davati inpute a struka mora davati prava rješenja, dakle i politika i struka moraju ići ruku

pod ruku. To su dakle zaključci koje mi nudimo, mi ćemo donijeti i akcijski plan kako ih implementirati u ministarstvu poljoprivrede i šumarstva, ali i u ministarstvu znanosti i športa i prvi ćemo puta spojiti ta dva ministarstva. Molim Vas lijepo, mi imamo izvrsne stručnjake, izvrsne genetičare i oplemenjivače i sve to moramo usmjeriti jednom cilju, hrvatskom sjemenskom brandu, a ne da nam uvaljuju GMO i druge sumnjive materijale, koje uvoze nestručnjaci, a stručni nam ljudi čekaju na burzi rada« bio je oštar prof. dr. Kolak.

Slavko Žebić

Ekumenski festival kršćanske kulture

Kristfest 2005.

OSIJEK – U organizaciji Franjevačkog samostana i Crkve sv. križa, te Evandeoskog teološkog fakulteta u Osijeku, po prvi puta u srcu Slavonije, u gradu Osijeku, održan je ekumenski festival kršćanske kulture Kristfest 2005. Ovaj festival je organiziran po uzoru na slične manifestacije u drugim europskim zemljama. Kristfest je zamišljen kao konkretan korak prema boljem razumijevanju i poznavanju među kršćanima, ali i kršćana sa svojim sugrađanima. On je zamišljen i kao dijalog kroz razne oblike umjetnosti i kulture sa svijetom koji nas okružuje. U vremenu trajanja Kristfesta od 1. do 15. lipnja bili su priređeni razni koncerti, izložbe, predstave, tribine, radionice, prikazani su moderni kršćanski filmovi, a organizirani su i sportski susreti. Kruna ove manifestacije je svakako bio Veliki koncert suvremene kršćanske glazbe, održan u subotu 11. lipnja u dvorištu Franjevačkog samostana sv. križa na Tvrdi. Na koncertu su nastupile grupe i pjevači iz: Njemačke, Bugarske, Poljske, Mađarske, Rumunjske, Slovenije, Italije, Austrije, Francuske i Hrvatske. Publiku je uživala uz zvuke moderne glazbe i različitih glazbenih pravaca kao što su: melody-pop, pop-rock, alternativni hardcore, spiritual, brit mainstream, funky acid jazz, ska punk, alternativni rock, jazz gospel i drugi. Sav prihod od ulaznica je namijenjen obnovi knjižnice Franjevačkog samostana sv. križa.

Zlatko Gorjanac

Sastav »Sašo i Roby« iz Slovenije

Dani polja pšenice i ječma u Osijeku

U posljednje 74 godine, na temeljima znanstveno-istraživačkoga rada i struke proizvedeno 358 sorti i kultivara u Hrvatskoj, koje se traže i siju u Albaniji, Austriji, BiH, Italiji, Turskoj, Sloveniji

OSIJEK – »Drago mi je da ste imali i imate toliko povjerenja u nas, o čemu svjedoči ovoliki broj nazočnih, a naše evidencije kažu više od 600, na današnjoj tradicionalnoj priredbi »Dani polja pšenice i ječma« na Poljoprivrednom institutu u Osijeku« rekao je ravnatelj instituta, dr. Josip Kovačević, pozdravljajući brojne poljoprivrednike, sjemenare i stručnjake koji se bave proizvodnjom pšenice i ječma, doradom i distribucijom sjemena, a posebice goste iz Osječko-baranjske županije, ministarstva poljoprivrede i šumarstva, te iz inozemstva, a bili su tu predstavnici Mađarske, Slovenije, Srbije i Crne Gore te Bosne i Hercegovine.

»U posljednje 74 godine, koliko ovdje radimo na oplemenjivanju, proizveli smo 358 sorti i kultivara, 126 kukuruza, 82 pšenice, 74 ozimog i jarog ječma a zatim slijede soja i suncokret, šećerna repa, lucerka, crvena i bijela djetelina, stočni grašak pa čak i dvije sorte cikorije. Samo u ovoj godini priznato nam je 14 novih sorti: kukuruza 8, pšenice 3, ječma 2 i soje 1« pohvalio se dr. Kovačević.

NA TEMELJIMA STRUKE: Nazočnima se obratio u ime Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva Ljupko Tabaković i usporedio neke statističke podatke. »Prije pet godina zasijali smo 230 tisuća ha pšenice i navršili gotovo milijun tona, u prošloj smo godini imali 180 tisuća ha i navršili 716 tisuća tona krušnog zrna, dok smo jesenas zasijali tek 120 tisuća ha pšenice i očekujemo urod od pola milijuna tona, što će biti dostatno, uz zalihe koje imamo, za brašno i za kruh. Ovih ćemo dana dogovoriti model otkupa pšenice, a za koji će se dan znati i otkupna cijena« rekao je Tabaković.

Prisutnima se obratio i dr. Josip Šimenić predstojnik odjela za sjemenarstvo Poljoprivrednog instituta u Osijeku, zahvalivši se ponajprije poljoprivrednim proizvođačima što su pokupovali sve njihovo sjeme, i tako oslobodili halu u kojoj smo se svi okupili.

»U protekle 74 godine postigli smo za-pažene rezultate, na temeljima znanstveno-istraživačkoga rada, na temeljima struke i tako je stvoreno 82 pšenice, ako ne

računamo osječku šišulju i još dvadesetak U-sorti stvorenih 50-tih godina prošloga stoljeća, istaknuo je dr. Georg Drezner, predstojnik odjela za oplemenjivanje i ge-

ječmom već iduće sezone udvostručili. Sortiment koji stvaramo posljednjih 15-16 godina prevladava u proizvodnji ječma ne samo u Hrvatskoj, već mogu slobodno

dr. Drezner pokazuje pokuse pšenice

netiku strnih žita. Posljednjih 15 godina naše sorte zauzimaju 50 pa i 60 posto površina u strukturi sjetve u Republici Hrvatskoj, a posljednjih 8-10 godina i 30 posto u susjednoj Sloveniji, a osim toga naše su sorte tražene u Albaniji, Austriji, Bosni i Hercegovini, Italiji, Turskoj. Ne tako davno mi smo od Italije uvozili onu čuvenu »talijanku« a evo sada oni traže našu Srpanjku, Žitarku, Golubicu. Pobrojane sorte su i naše najtraženije sorte posljednjih godina, a za Golubicu neki prerađivači plaćaju i do 10 posto višu cijenu. Što se stanja usjeva na terenu tiče, jesenas je zasijano nešto više od 120 tisuća ha, a stanje je različito. Više je uzroka, no proizvođači koji su pšenicu zasijali na vrijeme, u optimalnim rokovima, koju su je i prihranili na vrijeme i zaštitili od bolesti i korova, mogu očekivati dobre urode, čak i vrlo dobre. No tu se moram ograditi od vremenskih prilika i nepravilnosti pa i visokih temperatura, no vidjet ćemo« rekao je dr. Drezner.

MANJAK JEČMA: Dr. Alojz Lalić, viši suradnik na PIO i oplemenjivač ječma bio je kritičniji »ječma je jesenas zasijano 35 – 40 tisuća hektara, a manjkat će ga i za industrija slada i piva i sa potrebe stočarstva, i bilo bi dobro kada bi površine pod

reći u jugoistočnoj Europi. Naše sorte, kao Rex, Baron i Lord siju se na značajnim površinama u Mađarskoj, Sloveniji, Srbiji i Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini a naši se materijali ispituju u Turskoj, Bugarskoj, Italiji i Austriji. Mi oplemenjivači ne možemo stati, mi radimo godišnje 300 – 500 kombinacija križanja, kroz selekcijski materijal ozimog i jarog ječma provedemo više od 10000 različitih kombinacija, u pokusima imamo 450 novostvorenih linija ozimog ječma i 350 jarog i to nije sve, a daje nam za pravo da se nadamo da ćemo stvoriti nove još bolje sorte, još većeg genetskog potencijala, što će nam omogućiti da ostanemo u samom vrhu i u Hrvatskoj i u ovom dijelu Europe«. Upitan za stanje usjeva u ovoj fenofazi, dr. Lalić je rekao kako to može ilustrirati parafrazirajući jutrošnji razgovor s jednim velikim proizvođačem ječma, koji je odgovorio: pa, dobro. To karakterizira stanje ozimih usjeva u nas danas, koje je šaroliko, uzrokovano terminima sjetve, primjenom agrotehnike i mogućnošću pravilne prihrane. Dakle, svi koji su ječam zasijali u optimalnim rokovima, prihranili na vrijeme i zaštitili usjev od korova i bolesti, nemaju se čega plašiti i mogu očekivati dobar urod.

Slavko Žebić

Obnova kapele

Zahvalni svima koji su pomogli

SONTA – Kapelica posvećena srcu Isusovu izgrađena je na katoličkom groblju u Sonti 1842. godine, u vrijeme kad su ovi krajevi bili pod vlašću Habsburške Monarhije. Prethodnih godina ni Sonta nije bila pošteđena velike epidemije kuge, tako da su u ovom groblju bili sahranjivani i mrtvi i živi. Kad je epidemija protutnjala, Sončani su na groblju izgradili zavjetnu crkvicu protiv kuge i posvetili je srcu Isusovu. I do danas je u Sonti blagdan Srca Isusova zavjetni dan ne samo protiv kuge, nego i protiv grada. Vremenom je kapela oronula, postala je maltene ruglo na mjesnom groblju. Iako je uvrštena u spomenike kulture, to nije osiguralo sredstva za njezino renoviranje, sve do prošle godine. Sončanski župnik vlč. *Željko Augustinov*, zahvalan je svima koji su pomogli ovu obnovu. »Za ovu revitalizaciju odobrena su lijepa sredstva od strane Pokrajinskoga zavoda za zaštitu spomenika, a u dva navrata dobili smo i pomoć od bivšega Savjeta MZ Sonta. Obećana nam je i pomoć iz općinskog proračuna, no u međuvremenu je došlo do promjene garniture u vlasti, a kako obećano dosad nije realizirano, ne vjerujem ni da će biti. Jedna vjernica, koja bi željela ostati anonimna, pomogla nam je financiranjem izrade željeznih vrata, jednih velikih, dvo-krilnih, koja će biti postavljena na glavnom ulazu i dvojih manjih, na bočnim stranama, na stubištu koje vodi na terasu. Radovi su u tijeku i nadam se da će u cijelosti biti dovršeni do konca ljeta«, kaže vlč. Augustinov.

I. A.

Dani dječjeg stvaralaštva

Veliki mali ljudi

SONTA – Konac svibnja i početak lipnja bili su dani jedne lepe manifestacije u Sonti, dani koje su nam radošću ispunila djeca iz dječjeg vrtića »Pčelica«. Manifestacijom »Dani dječjeg stvaralaštva 2005« oprostila su se od bezbrižnoga, predškolskoga dijela djetinjstva. Sve je počelo 23. svibnja, kad su najbolji radovi ove djece izloženi u apatin -skoj galeriji »Meander«, u sklopu izložbe posvećene 200-godišnjici rođenja velikoga bajkopisca *Hansa Kristijana Andersena*, a 25. svibnja su mali glumci iz odjeljenja odgajatelja *Veljka Bačića* sudjelovali na smotri dramskoga stvaralaštva PU »Pčelica« Apatin, dramatizacijom »U proljetnoj šumi«. Ostavili su jako dobar dojam, a *Miloš Pešut* je proglašen za najboljega glumca među dječacima. Izložba dječjih radova 30. svibnja u izlogu knjižnice u Sonti, a 2. lipnja u punoj sali Doma kulture u Sonti vidjeli smo već spomenutu dramatizaciju »U proljetnoj šumi«, ritmičku točku »Bubamare«, koju su nam izvela djeca odgajateljice *Tanje Dželetović* i igrokaz »Snjeguljica i 7 patuljaka« u izvođenju grupe odgajateljice *Dobrile Gojković*. Iz prostorija vrtića u Dom kulture djeca su došla u mimohodu pod krinkama životinja svih vrsta, pirata, ratnika, slavnih osoba iz stripa i filma i što sve ne. Djecu je gromoglasnim pljeskom pozdravio veliki broj Sončana, koji su napravili mali špalir uz cestu koja vodi od vrtića do Doma kulture. Nije bilo proglašenja najbolje krinke, sva djeca su bili pobjednici. Završna svjetkovina održana je 9. lipnja, isto u Domu kulture, kada je, zbog jako lošega vremena, nešto manji broj gledatelja pozdravio umijeće djece u recitiranju, pjevanju, plesu. Ovo je bio jako lijep oproštaj od jednoga dijela djetinjstva, oproštaj od odgajatelja, a od rujna ovu djecu čekaju nove obveze, čekaju ih učiteljice u O. Š. »Ivan Goran Kovačić«.

Ivan Andrašić

Drugi Rosenball u Novom Sadu

NOVI SAD – U organizaciji njemačkog društva »Donau« iz Novog Sada u subotu 11. lipnja organiziran je drugi Rosenball (bal ruža), u dvorani mađarskog kulturnog društva »Petőfi Sándor«. Glavni organizator bio je predsjednik Društva *Andreas Burgermayer*, koji je pozdravio sve nazočne, predstavio bend koji je za ovu priliku došao iz Mađarske iz okolice Pečuha, i poželio svima ugodnu večer.

Nakon toga su članovi dječje folklorne sekcije društva odigra-

li nekoliko prekrasnih plesova u narodnim nošnjama. Treba istaknuti kako je ovo prva njemačka folklorna skupina od konca Drugoga svjetskog rata na ovim prostorima. Potom su organizatori Rosenballa otvorili bal a ubrzo su im se pridružili i svi ostali. Bend je svirao cijelu večer, gotovo bez prestanka, i to sve izvedbe baš za ples, a bilo je i malo rock and rolla. Svi su uživali cijelu večer do nekoliko sati iza ponoći. Bilo je onih koji su po prvi puta na ovakvom balu i oduševili su se, uz obećanje da dolaze obvezno i iduće godine.

I. Kušeta

Davno viđene njemačke narodne nošnje

Dječja folklorna sekcija

U Bečeju održane prve međubiskupijske duhovne vježbe za svećenike

Izgrađivanje osobnog svećeničkog identiteta

Svojim razmatranjima, koja su bila jednostavna, ali duboko proživljena i svjedočka, kardinal Vinko Puljić oduševio svećenike – »vratio ih k sebi«

BEČEJ – U bačkom gradiću Bečeju, u subotičkoj biskupiji, od 6. do 9. lipnja održane su duhovne vježbe za svećenike s područja Međunarodne biskupske konferencije »Sv. Ćirila i Metoda«. Duhovne vježbe koje su održane u hotelu »Bela lađa« u blizini rijeke Tise, okupile su pedesetak svećenika iz Beogradske nadbiskupije te iz subotičke, zrenjaninske i kotorske biskupije. Sa svećenicima su bili i mons. Stanislav Hočevar, beogradski nadbiskup i metropolita, mons. Zef Gaši, nadbiskup barski i mons. dr. Ivan Pénzes, biskup subotički. Duhovne vježbe je predvodio vrhbosanski nadbiskup i metropolita, kardinal Vinko Puljić koji je u Bečej došao u pratnji svog tajnika.

Tema duhovnih vježbi bila je: »Svećenik i žrtva – zajedništvo svećenika utemeljeno na Euharistiji i svetom redu«.

Hotel »Bela lađa« tih dana bio je pretvoren u dom duhovnih vježbi. Zajedničke molitve su bile u improviziranoj kapeli pred tabernakulom, predavanja u posebnoj dvorani a svete mise u obližnjoj crkvi Uznesenja Marijina.

RAZMIŠLJANJA O SVEĆENIŠTVU: Svojim razmatranjima, koja su bila jednostavna, ali duboko proživljena i svjedočka, Kardinal je oduševio svećenike – »vratio ih k sebi«. Osim Kardinalovih razmatranja svećenici su dva puta imali i susrete u skupinama gdje su razgovorali o svom svećeništvu.

Na koncu duhovnih vježbi nadbiskup Hočevar je u ime MBK »Sv. Ćirila i Metoda« i svih prisutnih svećenika zahvalio

Svi zajedno u molitvi

kardinalu Puljiću što je radosno i spremno prihvatio održati ove duhovne vježbe svećenicima, te ga je molio da se u srcu Crkve kao stožernik zauzima za katolike

jugoistočne Europe, koji žive u specifičnim okolnostima, kako bi i oni bili u središtu zbivanja ali i brige opće Crkve. Kardinalu Puljiću, se zahvalio domaći biskup dr. Ivan Pénzes, sjećajući se njegovih pohoda subotičkoj biskupiji i onda kada je to bilo povezano sa znatnim poteškoćama. Zahvalio je biskupima i svećenicima na zajedništvu, a napose koordinatorskom Duhovnih vježbi dr. Andriji Kopiloviću koji je zaslužan da je došlo do ostvarenja ove zamisli. Na završnoj sv. misi duhovnih vježbi bio je nazočan i mjesni paroh SPC, o. *Si- niša Panić* a svi biskupi i svećenici, na čelu s Kardinalom, su poslije sv. mise posjetili i razgledali pravoslavni hram gdje ih je dočekaio i pozdravio mjesni paroh i arhijerejski namjesnik bečejski o. *Stojan Bilić*,

U pravoslavnom hramu

koji se prisjetio svog susreta s kardinalom Puljićem prije dvadesetak godina u »Domus Croata« u Rimu, kad je ondje boravio zbor pravoslavnih svećenika iz Bačke. On je kardinalu, biskupima i svećenicima prenio pozdrave episkopa bačkog *Irineja Bulovića*.

U pauzi posljednjega dana duhovnih vježbi kardinal Puljić susreo se s *Tončijem Staničićem* veleposlanikom R. Hrvatske u Beogradu i s *Davorom Vidišem*, generalnim konzulom RH u Subotici.

HOD CRKVE: Na svršetku duhovnih vježbi u izjavi za »Radio Mariju« kardinal Puljić je o svojim dojmovima među ostalim rekao: »Prvi put sam u gradu Bečeju. Na poseban način sam se lijepo osjećao u hotelu »Bela lađa«. Sam naziv je pun simbolicke upravo za svećenike i Crkvu jer oslikava njezin hod. Crkva poput lađe plovi kroz povijest. Na toj lađi su svećenici na svoj način oni koji »veslaju« i tako je pokreću naprijed. Bilo je ugodno doživjeti i

Svećenici na duhovnim vježbama

ovo zajedništvo od pedesetak svećenika i biskupa pristiglih iz raznih mjesta od Crne Gore do Subotice. Lijepo je bilo doživjeti naše svećeništvo u razmišljanju i zajedničkoj molitvi«.

U svojoj ocjeni ovih prvih međubiskupijskih duhovnih vježbi za svećenika nadbiskup Hočevar je naglasio: »Zahvaljujem Bogu što nas je nadahnua da organiziramo ove duhovne vježbe na međudijacezanskom nivou. Odaziv u prvom tečaju na hrvatskom jeziku bio je vrlo dobar kao i ozračje na duhovnim vježbama. Veliku je ulogu odigrao sarajevski nadbiskup, kardinal Vinko Puljić. Svećenici su zadovoljni i žele da i ubuduće priređujemo ovakve duhovne vježbe u kojima se ne samo izgrađuje osobni svećenički identitet nego se stvara autentično crkveno zajedništvo koje svećenike nadahnjuje za radosno svjedočenje«.

Upitan da li Biskupska konferencija planira nešto i za laike u ovoj Godini Euharistije nadbiskup je rekao: »Laicima također preporučam da obavljaju duhovne vježbe ponajprije na biskupijskoj razini, a na međubiskupijskoj razini nadam se da ćemo moći prirediti duhovne vježbe za neke posebne staleže i službe u Crkvi kao što su roditelji svećenika, redovnika i redovnica, mladi i ministranti... Ali pozivam sve Kristove vjernike laike da pronalaze uvijek nove puteve za izgradnju Crkve. Crkva je novi narod Božji koji čitavo čovječanstvo polako preobražava. Zato svi koji smo kršteni pozvani smo da upravo ovakvim inicijativama podržavamo taj pozitivni proces preobrazbe čovječanstva i nadam se da će ovaj dobar i uspješni primjer svećeničkih duhovnih vježbi biti nadahnuće i za ostale«.

Andrija Anišić

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

*Povjerenje
otvara dušu,
učvršćuje srce
i daje snagu
za zajednički
život. Pitanje
povjerenja je
danas do te
mjere
narušeno da
je uistinu
postala
opasnost
nepovjerenja
kao rak rane
na tkivu
jednoga
naroda.
Izgubiti
međusobno
povjerenje
znači izgubiti
mogućnost
života
međusobno, a
pogotovo
života »za
druge«.*

Poruke kardinala Vinka Puljića sa Duhovnih vježbi

Obnavljati identitet

Naši svećenici ovih dana imali su osobito bogati doživljaj. Naime, u programu Godine Euharistije su predviđene Duhovne vježbe za svećenike. To su dani kada se svećenici sabere i kroz tri dana u šutnji, molitvi i razmišljanju obnavljaju svoju duhovnu energiju na izvorima vjere. Redovito je jedan voditelj koji daje glavne misli za razmatranje, a sve ostalo vrijeme je u zajedništvu molitve i osobne kontemplacije.

Imali smo sreću da taj voditelj Duhovnih vježbi bude uzoriti kardinal Vinko Puljić, sarajevski nadbiskup. Možete zamisliti koliko je bogatstva taj čovjek podijelio s nama kroz tri dana razmišljanja, predavanja i molitve. U jednom razmatranju, negdje na početku, da bi nas doveo »samima sebi«, govorio je o očuvanju identiteta. Dok sam slušao, razmatrao i bilježio, pomislio sam i na čitatelje Hrvatske riječi. To što se odnosi na pojedince, odnosi se i na zajednicu. To što je važno za očuvanje vlastitog identiteta važno je i za očuvanje zajednice. Stoga ću više kao svoje impresije podijeliti s vama što sam spontano bilježio iz predavanja kardinala Puljića.

ČUVANJE KORIJENA: Kao jedno od temeljnih oznaka čuvanja vlastitog identiteta jest prihvaćanje sebe i svojih korijena. Nismo birali ni vrijeme ni narod u kojem ćemo se roditi. Sve nam je to netko darovao i jedini on, darovatelj, zna zašto nas je »posijao« u ovom vremenu i u ovom narodu. Očito je teška nastranost ne prihvatiti svoje korijene i ne prihvatiti sebe kao kariku u lancu koji ima svoje ime, koji ima svoju povijest, koji ima svoje poslanje. Ni Isus se nije stidio cijeloga života biti označen imenom Nazarećanin.

Jadno je ne znati, ne prihvatiti i ne voljeti svoje korijene, a smrtno je ne biti označen svojim imenom pripadnosti. Iz ove logike slijedi prihvaćanje svoga naroda baš kao svoga. Narod se ili zajednica ne prihvaća kao nešto tuđe, nego kao dio vlastitoga tijela. Najopasnije je biti »u narodu«, a ne biti »za narod«. Nažalost mnogi prihvaćaju svoj narod ali se postavljaju iznad njega ili izvan njega samo zato da bi ostavili sebi »slobodni prostor« da mogu biti trajni »kritizeri« i suci. Onaj tko prihvaća, taj se ugrađuje u organizam nacionalnoga tkiva i zajedno se raduje i zajedno pati i zajedno gradi. I stoga slijedi načelo povjerenja. Povjerenje je bitna oznaka zrelosti i do-

brohotnosti. Tko nema dobru namjeru i čisti pogled, ne može imati ni povjerenje. Povjerenje otvara dušu, učvršćuje srce i daje snagu za zajednički život. Pitanje povjerenja je danas do te mjere narušeno da je uistinu postala opasnost nepovjerenja kao rak rane na tkivu jednoga naroda. Izgubiti međusobno povjerenje znači izgubiti mogućnost života međusobno, a pogotovo života »za druge«.

ODGOVORNOST: Tamo gdje postoji povjerenje i svijest o pripadnosti zajedničkom tkivu istoga tijela, rađa se princip odgovornosti. Odgovornost je jednako tako znak zrelosti. Izbjeći odgovornosti neprihvaćanjem je zao čin. Postoji u suvremenom društvu trajna opasnost bježanja od odgovornosti, ali ne radi nesposobnosti nego radi toga da se izbjegne napor i ostavi »slobodni prostor« za kritiku i kritizerstvo, a to je negativno.

Stara je poslovice da se na kap meda skupi više muha nego na bure octa. Odgovornost je dakle ta kap s kojom se nešto može učiniti, a kritizerstvo je bure s kojim se ne može ništa učiniti. Ima ljudi koji su vrlo glasni suci i kritizeri, a da nisu ništa učinili. I to je zao čin. Ne raditi, ne biti odgovoran, a govoriti i »biti pozvan« stalno ukazivati na tuđe pogreške je rastakanje zajedništva.

U ovu kategoriju odgovornosti spada i prihvaćanje svoga vremena. Mi nismo birali kada ćemo živjeti i ne možemo živjeti za prošlost, pa čak ni od prošlosti. Budućnost je tek pred nama i ona nam nije nikada potpuno poznata. Velik je onaj tko shvaća da živi SADA. Sadašnje vrijeme je jedino naše vrijeme i nikako drugo ne postoji. Ako svoje »sada« ne živim sada, onda sam nekorištan i vrijeme me je pregazilo. Živjeti sada znači ugraditi svijest, odgovornost i rad. Tako sam koristan i samo toliko koliko sada mogu pomoći.

Vrlo je zanimljivo kada je kardinal govorio o principu prihvaćanja vlastitih granica. Suvremenom čovjeku je teško prihvatiti da je biće granica. Da ne može sve što želi i da nije pozvan na sve što misli. Ne posjedujemo sebe u sebi ni jednu četvrtinu. Drugu četvrtinu jedva da živimo s drugima, a ostalo nam ostaje nepoznato i stoga moramo imati poniznosti i znati svoje granice. To je bitno povezano sa principom odgovornosti, jer je, ponovno ističem, opasnost prihvatiti odgovornost – a mora se – ako nemamo svijest o vla-

stitim granicama. Poznavati i otkriti svoju odgovornost u svojim granicama za zajednicu je punina služenja toj zajednici. Dakle, sačuvati identitet, kako vlastiti, tako i identitet zajednice, znači biti odgovoran, svjestan svojih granica, živjeti svoje sada, ali znajući da taj »sada« ulazi nepovratno u lanac povijesti kao karika. Ako je ta karika slaba, postoji opasnost da baš na meni »pukne« lanac i tu je najveći teret odgovornosti.

No, veće je zlo kada netko nasilno ukloni kariku iz lanca i tako prekine lanac. Tek to je neodgovornost. Zajednica, da bi sačuvala svoj identitet, mora se čuvati neodgovornih, onih koji su kritizeri, onih koji ne rade i onih koji »razbijaju kariku«. Tako je to u osobnom životu, tako je to i u životu zajednice. Kardinal je još nabrojio barem desetak osobina koje ulaze u izgrađivanje identiteta. Još mi se osobito svidjela osobina prihvatiti drugoga kakav jest.

Naime, stalno smo u opasnosti mijenjati drugoga, a ne sebe. Zaboravljamo da se odraslu osobu ne može mijenjati i da bi to »mijenjanje« značilo možda i uništenje njegova identiteta. No, da bi mogli graditi isto tkivo, moramo imati snage drugoga prihvaćati takvim kakav jeste, uz nadzemaljski napor trajnoga praštanja, prihvaćanja i ljubavi onoga što je u drugome dobro. Ovaj puta bih htio spomenuti primjer velikog pape Ivana Pavla II., koji je obišao doslovno cijeli svijet i u svakom narodu i u svakoj kulturi i u svakom pojedincu našao ono što je u njemu dobro i to je volio i cijenio, bilo u pojedincu, bilo u zajednici, a to ga je učinilo tako velikim da je u svojoj smrti oko sebe okupio cijelo čovječanstvo. Ta »pozitivna energija« koja zrači samo iz onih ljudi koji su sposobni prihvatiti drugoga onakvim kakav jest i s njime živjeti u poštovanju, praštanju i prihvaćanju, je jedina »metodologija« izgradnje identiteta jedne male zajednice kao što je naša. I konačno mi se sviđa princip budi u miru sa sobom, pa ćeš biti u miru i sa nebom i sa zemljom.

Tako sam sebi bilježio u svoju bilježnicu one asocijacije koje su mi dolazile dok je kardinal puno opširnije govorio o ovom identitetu, i jasno, shvatio sam da dok ove bilješke dijelim s vama, moram početi od sebe. Pomozimo jedni drugima!

Piše: Alojzije Stantić

Naspram seoskog el varoškog zemljodilca, koji svoju zemlju radi od kuće i gospodari u maloj avliji u naselju, salašar je stvorio domazluk na svojoj njivi s pridonostima:

* jel mu je njiva nuz salaš, jeptinije i brže je na nju izvezo đubre (stajnjak), sermaj (opremu) i drugo šta mu triba na njoj;

* jeptinije je s njive uvezo rod usiva;

* lakše je nadziro odranjivanje usiva i kad je tribalo mogo je u pravo vrime obaviti nužan posao na njivi, ko na priliku: s prolića el posli kiše čim je primetio da je zemlja promanila (prosušila) podrlo je žito, paračom (klinastom drljačom) razbio pokoricu u mladom kuruzištu, na vrime je privrrio pokošeno sino, muvariku, ditelnu...;

* nakosio je na sino zelene zobi, raži, ditelne el mišlingera (na gusto posijan kuruz) koliko mu triba piće (kabasta rana za živinu) živini za dan-dva. Zato je jeptinije naranio živinu salašar koji je na manjoj njivi posijo niki od ovi usiva, pokosio ga na sino, ostavio da provene i malo se osuši i onda s njim ranio živinu;

* nike poslove, ko na priliku zaperčenje kuruza, mogo je obaviti na više puta, početi ga el prikiniti kad je i koliko za njegov imo vrimenta.

BEZ DANGUBLJENJA: Ove i ovima nalik poslove je obavio onako usput, tako reć nije dangubio oko odlaska el vraćanja s njive. Kad se živilo brzinom oko četiri-pet kilometri na sat, onda su i ovo bile velike pridonosti salašara nad lančošom (vlasnik nekoliko lanaca zemlje) el manjim gazdom iz naselja.

Zemljodilac iz naselja se katkad bavio arendom (zemlja u zakupu), obično lančoškom zemljom u žitnicama, ona mu je bila nadovat. Nikoliko lanaca zemlje još mož raditi iz naselja al za rad na više zemlje triba više živine, veće misto za stajanje, guv -

Od zemunice do salaša (X. dio)

Gospodarska vridnost salaša

U gazdovanju iz salaša s desetak pa i više lanaca, pridonost zemljodilca je u velikoj avliji i ledini s dosta mista za odranjivanje svakake živine

Marva na bunaru

no i đubre, više sermaja, a tako gazdovanje zahtijeva dobrim više mista od avlije u naselju. Kadgod je bilo zemljodilaca iz naselja koji su se bavili i manjom arendom, al su onda dio badnjova (složena kukuruzovina) i slame sadili na uvratinama (kraj) zemlje, otkaleg su je donosili kad njim je štogod tribalo. Taki arendaši za đubre nisu imali dosta mista pa su za njegov u avliji iskopali jamu, obzidali je ciglom i kad su je napunili đubre su izvukli u uvratine, na njegov nabacali zemlju da se ne sasuši i izvitri, a hasnirali su ga kad je vrime za torenje.

Na rodnoj crnici salašari zemljodilci su odranjivali ratarske usive, a nuz državnu granicu od dila Kunbaje do šuma kod Kelebijske, na piskovima i piskuljama odranjivali su voćnjake i vinograde. Zemlja koja je udarala u do, gazdi je davala veliku hasnu od trske, roguze, vrba i sinokosa, kako su kazali »trska (do)plaća porciju (porez)«

ODRANJIVANJE ŽIVINE NA SALAŠU: U gazdovanju iz salaša s desetak pa i više lanaca, pridonost zemljodilca je u velikoj avliji i ledini s dosta mista za odranjivanje svakake živine i više feli pileža (peradi), za koliko je mogo nastajati rane i imati mista u košari i volarici da prizimi krupna živina. Gazdovanje na salašu je počivalo na odranjivanju nuz živinu i na što više pileža, najviše koliko su mogli izdržati s ranom: kokošaka, gusaka, morkača i pućaka, a tu i tamo i pod dolovima i pataka. Odranjivanje pileža na salašu je dobrim jeptinije od odranjivanja u goljoj seoskoj el

varoškoj avliji, jel salašarsko pile vazdan kupi bube po ledini, a velik dio vrimenta pilež provodi u čeprkanju đubreta u korlatu di načepka larvi muva i drugi kojekaki buba, koje se tu legu. Salašari kojima je ledina udarala u do ako u njemu nisu imali čistac (voda brez biljaka), onda su ga napravili med trskom da mogu odranjivati što više pataka.

Gazdovanje s odranjivanjem živine donosi veću hasnu od zemlje jel salašar sav rod litine, osim žita, oplimeni kroz živinu i pilež i kroz nju proda i svoj rad. Da salašari odrane što više i što jeptinije josag oko salaša su posijali travu, stvorili ledinu, na kojoj su napasivali josag od oko Đurđeva (23. travnja), kad je trava krenila, dok je nije spržila vrućina kanikule. Kad se napasiva josag na ledini, posli risa na strnaki, ušporuje se dosta zrnate rane i piće, a taku pridonost nije imo zemljodilac iz naselja, pa je i to jedan od razloga zašto je odranjivo manje živine i pileža.

Josag i pilež njim je poijao svu ostavljenu ranu, a sa slamom za stercanje su napravili toliko đubreta da su makar svake treće godine potorili svu zemlju. Mudro su skontali i danas važeći nauk da je najneunosnije prodavati bilo kaku sirovinu koju će drugi priraditi. Odranjivanje pileža i josaga u razumnom gazdovanju je bilo temelj za gospodarsko jačanje. Tušta se zemljodilaca otuklo, takoreć iz ničega, al najviše radom, su stvorili imetak. Kad su se mladi uzeli, a nisu imali toliko zemlje da mogu sebe i dincu izdržati, friško su se latili arende, s kojom su se posli desetak godina toliko otukli da su većina s talovanom zemljom postali »sam svoj gazda.«

ODRANJIVANJE ŽIVINE U NASELJU: U naselju je zemljodilac od živine imo jednog ritko kad dva konja, jednu-dvi krave, možda krmaču, nekoliko šildana, a od pileža nekoliko desetina kokošaka i od nji odranjenog pileža. Iz ovakog oskudnog gazdovanja taku zemljodilac je priživljavo, nije imo podlogu za friško gospodarsko napridovanje, pa je često išao u nadnicu drugima raditi zemlju. Krave iz naselja su od Đurđeva do Mijolja (29. studenog) čordaši (pastiri goveda više gazda) pokupili jutrom posli muže po sokacima i otirali na čordu, a otaleg vraćali prid večer, prid mužu. ■

Priča o Hrvatima – 19. stoljeće (52.)

Kraljevina Ilirija

Grof Adam Oršić piše 1813. godine: »Jedino još misaonog čovjeka pridiže to, što se zbog sretnog vojevanja savezničkih vojski može nadati skorom miru, kad će trgovina opet procvjetati, kad će prestati prolijevanje ljudske krvi i dokončati se nepodnošljiva davanja.«

Piše: Zdenko Samaržija

Još prije bitke kod Leipziga 1813. godine, u kojoj je *Napoleon* poražen, vojska Austrijske Carevine prodrla je na područje Ilirskih provincija. Bez većih bitaka, povukli su se francuski vojnici i činovnici do sredine 1814. godine iz Istre, Dalmacije i s područja Banske Hrvatske južno od Save. Stanovnici su austrijsku vojsku dočekali kao oslobodilačku. Svećenstvo i plemstvo očekivalo je povrat imovine i starih povlastica, građanstvo je željelo mir i političku stabilnost, obrtnici su željeli ponovnu uspostavu cehova, a seljaci su bili razočarani u francusku vlast koja im nije podijelila zemlju. U Vojnoj su se krajini nadali prestanku ratova i povratku vojnika s bojišnica.

PROTIVLJENJE: Godine 1816. na području bivših Ilirskih pokrajina ustanovljena je Kraljevina Ilirija, zasebna politička jedinica Austrijskog Carstva čemu se usproti-

Sjedište namjesnika Dalmacije: Zadar

vilo i hrvatsko i mađarsko plemstvo; hrvatsko, jer područja južno od Save nisu vraćena Banskoj Hrvatskoj, a mađarsko jer

je tim postupkom okrnjeno pravo Ugarsko-ga Kraljevstva.

Političko središte Istre: Pazin

PODRUČJE: Kraljevina Ilirija obuhvaćala je dijelove slovenskih zemalja te prekosavske dijelove Banske Hrvatske. Dalmacija je proglašena krunskom zemljom. Dobila je zaseban Zemaljski sabor i vladu čije su ovlasti bile skromne. Dalmacija se dijelila u okruge; u zadarski, splitski, dubrovački i kotorski – sjedište je namjesnika bilo u Zadru. Od Kraljevine Ilirije izdvojena je i Istra s kvarnerskim otocima. Političko je središte Istre bilo u Pazi. Ubrzo je Istra s još nekim područjima priključena u Austrijsko primorje. Vojna se krajina vratila pod vojnu upravu Beča – u pukovnijama je uslijedilo protjerivanje časnika i vojnika koji su bili skloni Napoleonu.

ADMINISTRACIJA: Administracija Kraljevine Ilirije bila je krajnje neučinkovita. Malo se pažnje pridavalo razvoju gospodarstva, državu su preplavili doušnici, izbile su brojne bune i već 1822. godine Kraljevina Ilirija bila je ukinuta. ■

Posjet izaslanstva iz Ernestinova Subotici

Povezivanje prostora putem dječjeg stvaralaštva

Prilikom susreta razgovarano je o intenziviranju suradnje na kulturnoj razini te uspostavljanju još boljih odnosa između dva grada koja, kako je konstatirano, imaju mnogo zajedničkih karakteristika

Nakon nedavnog sudjelovanja djece iz subotičkih osnovnih škola na Koloniji mladih u Ernestinovu, na poziv Hrvatskog nacionalnog vijeća, u petak 10. ožujka izaslanstvo ovog slavonskog mjesta koje se nalazi nadomak Osijeka posjetilo je Suboticu.

Izaslanstvo su predvodili načelnik Općine Matija Greif, ravnatelj OŠ »Ernestinovo«, prof. Damir Škrlec, Mato Tijardović i Saša Šermek iz likovne udruge »Petar Smajić« te Irena Bando i Vlatka Bosutić Cvijić organizatorice Kolonije mladih.

POSJET TAVANKUTU: Gostima iz Ernestinova je prvo organiziran posjet OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu gdje ih je primila ravnateljica škole Stanislava Stantić Prčić. Poslije obilaska ove škole izaslanstvo su primili predstavnici Općine, zamjenik predsjednika Petar Kuntić i članica Izvršnog odbora za oblast naobrazbe, odgoja i dječje zaštite Edit Molnár Pintér. Prilikom susreta razgovarano je o intenziviranju suradnje na kulturnoj razini te uspostavljanju još boljih odnosa između dva grada koja, kako je konstatirano, imaju mnogo zajedničkih karakteristika. Edit Molnár Pintér je predstavila stanje u subotičkom školstvu, a predsjednik HAD-a Dujo Runje situaciju u nastavi na hrvatskom jeziku koja je u ovoj Općini otpočela prije tri godine.

U sklopu posjeta upriličena je i izložba radova u prostorijama Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« (Bledska ulica br. 2). Riječ je radovima nastalim na četverodnevnoj Koloniji mladih Ernestinovo 2005. koja je okupila oko dvije stotine učenika iz Slavonije i hrvatskog iseljeničtva a koja su pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske organizirale OŠ »Ernestinovo«, Likovna udruga »Petar Smajić« i Općina Ernestinovo.

IZLOŽBA: Izložbu je otvorio Dujo Runje ističući kako je Kolonija mladih najbolji vid suradnje i druženja te najprirodniji vid kontekstualnog učenja hrvatskog jezika u jednom izravnom susretu ovdašnje djece s drugovima koji se, kako je naveo, nalaze u drugoj zemlji ali govore istim jezikom. »Nadamo se da će ovo biti povod za nove susrete i da će ovaj susret biti u korist zajednice Hrvata i u Hrvatskoj i ovdje te da će ovu izložbu vidjeti mnogo učenika«, istaknuo je Runje.

»Kolonija mladih je kontinuirani proces koji traje već dvije godine, a cilj nam je na kon 4 dana rada u radionicama naj-

uspješnije dječje radove i prikazati. Kolonija se na zasniva samo na četiri dana rada već živi tijekom cijele godine preko izložbenih programa, susreta voditelja radionica, polaznika i pripremanja nove kolonije. Našim programom mi se vežemo za hrvatsku dijasporu i trenutačno najbolju suradnju imamo upravo s hrvatskom zajedni-

Jedan od idejnih pokretača Kolonije mladih, po struci dizajnerica Irena Bando nam je približila neke od neobičnih tehnika: »Tehnika batik se sastoji u oslikavanju platna voskom i kombinacijom boja za platno, vrlo je kompleksna i višefazna, primjerice jedan rad se radi nekoliko dana. Radovi su vrlo interesantni jer tehnika

Izložba radova s Kolonije mladih Ernestinovo 2005. u Subotici

com iz Subotice. Stoga smo danas ovdje i veoma nam je drago zbog toga«, kazao je ravnatelj OŠ »Ernestinovo« Damir Škrlec ističući kako je ovo, pokraj dvije u Osijeku, treća postavka izložbe te da se planira njezino prezentiranje i u Zagrebu.

TRADICIONALNE I NOVE TEHNIKE: »Mi nastojimo očuvati nekoliko tradicionalnih tehnika i tu nam je jako bitan rad slamarki iz Tavankuta, zatim rad u drvetu koji se oslanja na koloniju kipara naivaca »Petar Smajić«, kao i keramička, folklorna i tamburašku radionica koje predstavljaju tradiciju ovih prostora. Osim ovih u rad Kolonije uvodimo i radionice s novim modernim tehnikama. Posljednje godine smo imali tehnike raku, batik, akril, grafiku. Tu je i radionica pod nazivom Plamena ptica namijenjena djeci s posebnim potrebama koju također nastojimo uključiti u rad«, objasnio je Škrlec.

pruža puno spontanijih efekata. Raku je pečenje keramike u raku peći. Prilikom vađenja iz peći u susretu s hladnim zrakom dolazi do pucanja keramike koja se polaže u čađ. Pukotine stvaraju zanimljive oblike a čađ im daje specifične crne šare«.

Irena Bando je još napomenula kako je ova izložba zgodna prilika da djeca iz Subotice koja su sudjelovala na Koloniji vide svoje radove i u cjelini izložbenog prostora.

U poslijepodnevnom satima gosti iz Ernestinova su posjetili i OŠ »Ivan Milutinović« gdje su prisustvovali oglednom satu informatike na kome je obrađena tema iz predmeta svijet oko nas.

Pokraj dijela posjeta koji je bio stručne prirode, gosti su stigli razgledati i upoznati Suboticu te provesti prijatne trenutke u druženju s domaćinima.

D. Bašić Palković

Druga ovogodišnja premijera Subotičke filharmonije

U organizaciji Muzičkog centra Subotička filharmonija je u ponedjeljak 13. lipnja u Velikoj vijećnici Gradske kuće upriličila svoj drugi premijerni koncert za ovu sezonu. Subotička publika imala je prigodu premijerno čuti izvedbu tri nova djela – koncert za dvije piccolo trube *Antonija Vivaldija*, koje su izveli solisti *Slobo-*

dan *Dragaš* i *Lordan Skenderović*, koncert za harmoniku *Astora Piazzole* u izvedbi *Dragana Mirkovića* te »Škotsku simfoniju« *Felixa Mendelssohna*. Filharmonijom je ravnao *Berislav Skenderović*.

Izložba Ivana Jandrića u Novom Sadu

Likovni susret – Subotica je u suradnji s Galerijom ogranka SANU u Novom Sadu organizirao izložbu keramike subotičkog umjetnika *Ivana Jandrića*. Izložba je otvorena 9. lipnja a otvorili su je ravnateljica Likovnog susreta *Olga Šram* i sekretar ogranka SANU u Novom Sadu prof. *Vojislav Marić*. Riječ je o izložbi koja predstavlja jedan uži izbor radova Jandrićeve retrospektivne izložbe koja je upriličena prošle godine za Dan grada Subotice. Izložene keramike također, najvećim dijelom predstavljaju dio dotacije ovog umjetnika subotičkoj galeriji Likovni susret.

Dječja likovna ostvarenja

Godišnja izložba dječjih radova Likovne sekcije HKC »Bunjevačko kolo« održat će se 20. lipnja u prostorijama ove sekcije u Bledskoj ulici broj 2. Početak izložbe je zakazan za 18 sati.

Nastup orguljaša iz Poljske

Subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske u nedjelju 19. lipnja održat će se koncert za orgulje na kome će nastupiti *Paweł Chonaćki* iz Poljske (orgulje) i *József Skofljanec* (trombon). Koncert počinje u 20 sati.

»MMV« Voje Sekelja

U izdanju autora pojavila se nova zbirka pjesama subotičkog književnika *Vojislava Sekelja*. Ovaj uradak donosi dva sveska pod nazivom »MMV« koje je likovno opremio *mr. Ante Rudinski*. Objavljivanje knjige pomogli su Hrvatsko akademsko društvo iz Subotice i Udruga za potporu Bačkim Hrvatima iz Zagreba.

Susret župnih zborova »Zlatna harfa«

Devetnaesti po redu susret dječjih župnih zborova »Zlatna harfa« održat će se u subotu 18. lipnja u Karmelićanskoj crkvi u

Somboru. Po riječima organizatorice ove manifestacije s. *Mirjam Pandžić* tema ovogodišnjeg susreta je Euharistija, a moto »Isus, kruh života«. Na smotri čiji je početak zakazan za 15 sati nastupit će župni zborovi iz Subotice, Sombora, Novog Sada, Bačke Palanke, Selenče i Vajske.

Kulturno unapređenje sela

Odlukom o budžetu općine Sombor za 2005. godinu Kulturnom Centru »Laza Kostić« odobrena su sredstva za realizaciju pilot projekta – Animatori kulture u selima, na inicijativu dr. *Jovana Slavkovića* Predsjednika općine.

Za ovu godinu planirano je sprovođenje ovog programa u Bezdanu i Bačkom Monoštor, Stanišiću i Riđici i Kljajićevu i Čonoplji. Za realizaciju programa koji su animatorima kulture odobreni ispred Kulturnog centra zadužena su tri osobe za ovih šest sela.

Osnovni ciljevi kulturnog programa za Bački Monoštor i Bezdan su: podizanje nivoa kulturnih aktivnosti, uključivanje i povezivanje svih zainteresiranih institucija, udruga i pojedinaca u planiranje i realiziranje aktivnosti, predstavljanje seoske tradicije i potencijala široj zajednici, obogaćivanje kulturnog života sela aktivnostima koje se temelje na uspješnim iskustvima susjednih mjesta i regiona, uključivanje mladih u kreiranje i realiziranje programa temeljenim na njihovim potrebama, promoviranje mladih umjetnika, izdavanje kulturno-informativnih publikacija kao načina da se kulturne aktivnosti i vrijednosti predstave javnosti te kulturno-edukacijska djelatnost i suradnja sa okolnim mjestima u planiranju i realiziranju kulturnih aktivnosti. U program su uvrštene i tradicionalne manifestacije u Bačkom Monoštoru – Zavitni dan sela, 29. lipanj – Petrov dan, Maskenbal i Međunarodna smotra folklora.

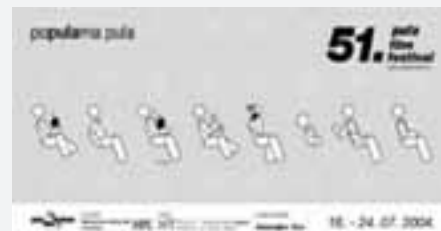
A. F.

Književna večer Lazara Franciškovića u Zagrebu

U organizaciji Matice hrvatske Zagreb i Udruge za potporu bačkim Hrvatima u palači Matice hrvatske u Zagrebu, održat će se 20. lipnja s početkom u 19 sati predstavljanje subotičkog pjesnika *Lazara Franciškovića*. O pjesniku i njegovim zbirkama govorit će *Sanja Vulić*, *Nevenka Nekić* i *Milovan Miković*, a stihove će čitati glumac *Vlatko Dulić*.

Natječaj za festival amaterskog filma u Puli

Pula Film Festival raspisao je natječaj za festival amaterskog filma pod nazivom »640x480 max.« koji se održava u sklopu 52. pulskog filmskog festivala. Na Festivalu mogu sudjelovati svi filmovi snimljeni u bilo kojem video formatu do rezolucije 640x480 u trajanju od pet sekundi do pet minuta uključujući naslov, uvod i

duljinu trajanja zvučaka. Jedan autor može sudjelovati s najviše 3 filma, priopćili su organizatori.

Filmovi uvršteni u natjecateljski raspored natječu se za dvije nagrade – najbolji film (najbolja ideja)

po glasovima žirija i najbolji film po glasovima publike. O pobjedniku u prvoj kategoriji odlučit će žiri sastavljen od stručnjaka i predstavnika sponzora, dok će najbolji film po glasovima publike izabrati posjetitelji Internet stranica www.pulafilmfestival.hr u razdoblju od 9. do 21. srpnja. Natječaj traje do 1. srpnja.

Hina

Otvorenje izložbe 100 najljepših fotografija

National Geographic u Subotici

*Udruga stara 117 godina * Ovaj časopis čita preko 50 milijuna čitatelja na svim kontinentima **

*U posljednjem broju časopisa predstavljena je odredišna pošta Đurđin **

*Izloženo je 70 fotografija iz svjetske lepeze National Geographica i 30 fotografija snimljenih na prostorima ove regije * Uskoro National Geographic Srbija*

Piše: Olga Perušić

Kako se korijeni nikad ne zaboravlja - ju, pokazao nam je 10. lipnja naš sugrađanin, glavni urednik National Geographic Hrvatska *Hrvoje Prčić*, koji nam je donio izložbu fotografija, a također se i potrudio da u šestom po redu hrvatskom izdanju National Geographica predstavi odredišnu poštu Đurđin.

OTVORENJE IZLOŽBE: Poziv na suradnju, koji je uputio subotički Gradski muzej, urodio je plodom, naime, u Subotici je stigla izložba sto najljepših fotografija koje su rađene za popularan časopis National Geographic. Uz zvuke tamburaškog amsambla Ravnica nazočne je pozdravio ravnatelj Gradskog muzeja *István Hulló*,

koji se zahvalio svima koji su pridonijeli da ova izložba stigne u Suboticu, te je istaknuo kako mu je osobito drago što će se ujedno predstaviti i časopis National Geographic Hrvatska. Otvorenju je prisustvovala i djelatnica generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Zdenka Zver*, kao i gradonačelnik Subotice *Géza Kucsera*, koji je rekao kako postoje mnogi časopisi, ali ipak National Geographic ostaje kao pojam svima dobro poznat. »Kad sam se prvi put zagledao u ovaj časopis, zapitao sam se je li moguće da postoje i fotografije ovakve kvalitete? National Geographic nam otvara vidike i tek sada vidimo kako je lijep svijet oko nas i svaka čast ljudima

koji znaju ovakvim fotografijama istaći čari svakidašnjice. Svijet nam je s ovim časopisom postao bliži, a današnji dan bi nam mogao biti kao praznik, jer je prekogranična suradnja s Hrvatskom poprimila nov sadržaj«, kazao je gradonačelnik i dodao: »Subotica je danas postala bogatija s ovom divnom izložbom, a osobito mi je drago što se i naši salaši nalaze u ovom časopisu, jer to dokazuje kako tu ima vrijednosti i ljepote koja zaslužuje da bude u ovakvom izdanju. Nadam se da ćemo surađivati i dalje i da će se uskoro ispod naslova National Geographic pojaviti i Srbija«.

POVIJEST: National Geographic je udru-

ga stara 117 godina i u ovom trenutku je najveće neprofitabilno znanstveno društvo u svijetu. Ovaj časopis čita preko 50 milijuna čitatelja, doslovce na svim kontinentima i doista je legenda koja još uvijek živi i dalje se razvija. Hrvatsko izdanje National Geographica je 25. izdanje na drugim jezicima (osim engleskog jezika). U ovom trenutku ima 28 izdanja, a očekuje se i pojavljivanje 29 izdanja na kineskom jeziku kao novi iskorak.

»Radi se na tome da oživi i National Geographic Srbija i nadam se kako će to uskoro i biti. National Geographic je došao i na juriš je osvojio Hrvatsku i cijelu okolinu regiju, veliki broj pisama dobivamo i iz Srbije i Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Slovenije. Ponosni smo na ono što smo do sada uspjeli napraviti. Snaga National Geographica je u njegovim tekstovima, ali još više u njegovim fotografijama«, kazao je glavni urednik National Geographic Hrvatska Hrvoje Prčić.

FOTOGRAFIJE: Projekt izložbe fotografija National Geographica potekao je iz Washingtona, a završio se u Hrvatskoj kao odabir stotinu najljepših fotografija. Ova izložba je bila izložena u svim većim gradovima Hrvatske i posjetilo ju je pedeset stotina ljudi, što za jednu izložbu još nije zabilježeno u Hrvatskoj. Najveću pažnju zaokuplja legendarna fotografija Afganke, koja je ujedno i najskuplja fotografija, a fotografirana je u izbjegličkom logoru 1984. godine. Diljem svijeta ova djevojka poznata je kao Afganka, dok je njeno ime *Šarbat Gula* i tada je imala sedamnaest godina. Na izložbi se može vidjeti 70 fotografija iz svjetske lepeze National Geographica i 30 fotografija snimljenih također za National Geographic, ali su one snimane na prostora ove regije. Uglavnom su to fotografije iz Hrvatske, a ima i dvije fotografije snimljene na Crnogorskom primorju.

REPORTAŽA O ĐURDINU: Ova izložba kao i časopis poskazuju dvije stvari: tradiciju i povezanost Hrvata Bunjevac sa Maticom, te kako je došlo vrijeme da Srbija i Hrvatska žive zajednički kulturni i go-

Na otvorenju: Dražen Prčić, Hrvoje Prčić, Géza Kucsera i Augustin Juriga

spodarski život. »Salaši na sjeveru Bačke je reportaža koja je iz nekoliko razloga zaslužna da bude u ovom časopisu. Povijest Đurđina prikazuje nas Hrvate iz sjeverne Bačke – kako smo došli, nastanili se, kako smo se izborili za ovaj prostor, način života na salašu, ali i realnost kako salaši odumiru. Zato trebamo sve učiniti da se očuva kultura i tradicija bunjevačkih Hrvata. Autor teksta je *Dražen Prčić*, dok su fotografije izvedba *Augustina Jurige*. Oni su odradili dobar posao na ovoj reportaži. Vjerovali ili ne – za jednu reportažu snimi se sedamnaest tisuća fotografija i na njoj se radi oko godinu dana. Mi nismo snimili toliko fotografija za ovu reportažu iz Đurđina, ali je veliki trud uložen da do te reportaže dođe i silno mi je drago što smo do ovdje došli. Moja je želja bila da cijeli projekt bude rađen u Subotici«, istakao je Hrvoje Prčić, koji ovom izložbom osjeća da vraća dug svome rodnome gradu. Na ukazanom

povjerenju zahvalio se autor teksta »Salaši na sjeveru Bačke« Dražen Prčić, jer, kako kaže, ovo je časopis u kome se ne može pisati baš sve, tko što i kako hoće, već postoji regulativa pisanja. »Ovaj tekst dogovoren je još prošle godine i na njemu sam dosta radio, a možda nije snimljeno sedamnaest tisuća fotografija, ali je sigurno napisano najmanje toliko karaktera teksta. Osobito mi je drago što sam pisao o Đurđinu, jer i moji korijeni vuku odatle. Na velikoj pomoći pri pisanju zahvaljujem *Lazaru Ivanu Krmpotiću* koji je animirao ljude, zatim *Mari Ivković Ivandekić* koja je pristala pojasniti mnoge detalje slamarske umjetnosti, kao i svim sudionicima reportaže«. Kao novinar Hrvatske riječi, on je istaknuo kako uvijek pisanju teksta pristupa profesionalno, radi li se o novinama ili časopisu, jer piše iz srca, a ovaj tekst mu je osobito drag, jer predstavlja trag našeg postojanja na ovim prostorima.

»Tako sam se trudio da približim Đurđin i tamošnji život svim ljudima koji ga ne poznaju, te da predstavim sve njegove vrijednosti. Kao vrstan poznavatelj kulture bunjevačkih Hrvata smatram kako je Augustin Juriga bio pravi izbor za fotografiranje svega što se trebalo naći u ovoj reportaži, što pokazuje i njegov dugogodišnji rad na očuvanju tradicije«, objašnjava Dražen Prčić. Na pitanje sprema li se novi tekst koji će govoriti o našim krajevima, autor je sa smiješkom odgovorio da će to budućnost pokazati. Fotograf proslavljene reportaže također je zadovoljan urađenim poslom, a nazočnima je otkrio kako su fotografije uglavnom urađene na biciklu.

Utisci posjetitelja izložbe

»Mogu reći kako je izložba stvarno izvanredna i ja sam u prilici po prvi put vidjeti ovako dobro organiziranu izložbu. Zaista sam oduševljena i divim se ovoj vrsti umjetnosti. Možda sam jugonostalgičarka, ali sam posebno oduševljena fotografijama iz Istre, zatim slikama iz Dubrovnika, Mostara. National Geographic Hrvatska imala sam prigodu prelistati kod kolegice i zaista bih pohvalila časopis«, rekla je primarius, dječja neurologinja *dr. Marija Stević Major*.

»Kao čovjeku kojemu je fotografija zanimanje pod B, došao sam vidjeti ovu izložbu kao najvišu razinu u ovoj umjetnosti. Meni je poznato kako iza svake ovakve fotografije, koja visi ovdje izložena na zidu, a njih ima sto, potrebno na stotine i hiljade fotografija, godine čekanja, osmatranja, te biti u pravo vrijeme u pravom trenutku na pravom mjestu. Časopis National Geographic sam prvi put vidio još davno, negdje sedamdesetih godina, i uvijek su me oduševljavale fotografije koje su se tamo pojavljivale, a smatram kako je kvaliteta časopisa sačuvana i do danas, te ga možemo i gledati i čitati«, rekao je subotički dokumentaristički fotograf *Edvard Kirbus*.

Gostovanje KUD »Kristal sladorana« iz Županje u Petrovaradinu

Veliko narodno bogatstvo

*Ovakvim susretima htio sam poručiti da moramo ići naprijed, da trebamo raditi i davati i otvarati se jedni prema drugima«, kazao je pomoćni biskup i generalni vikar za Srijem, Đuro Gašparović **
Prikazano bogatstvo i ljepota slavonskih nošnji, običaja, plesa i pjesama

Mješoviti zbor KUD-a »Kristal sladorana«

Poslije nekoliko jesenjih, kišovitih i hladnih dana, topli zraci sunca ogrijali su Vojvodinu. S prvim toplim danima, u nedjelju 12 lipnja poslijepodne, u Petrovaradin, u dvorište Crkve sv. Jurja, došli su i pjesma i igra KUD-a »Kristal sladorana« iz Županje, mjesta u susjednoj Hrvatskoj. Po drugi put u posjet Petrovaradinu, a oba puta na poziv pomoćnog biskupa đakovačkog i srijemskog, s posebnim ovlastima od Svete stolice za Srijem, generalnog vikara za Srijem, Đure Gašparovića.

Predjednica KUD »Kristal Sladorana« iz Županje Anica Baturina ne skriva radost zbog posjeta Petrovaradinu i, kako je kazala, »zbog posjeta našim ljudima koji žive van domovine Hrvatske i mogućnosti da se kroz folklor, pjesmu i glazbu tamburaša međusobom bogatimo i prijateljski, jer nam je jedan od ciljeva od kako se raspala Jugoslavija, bio da uspostavimo kontakte s našim ljudima koji žive izvan Hrvatske«.

PJESMA, GLAZBA I PLES: Ovoga puta doveli su jedan dio KUD-a, mješoviti zbor, folklornu sekciju i tamburaški orke-

star, koji su nastupili nakon svete mise u 18 sati. Zahvaljujući Crkvi sv. Jurja, županu Nikoli Šaferu i msgr. Đuri Gašparoviću, bezmalo tri sata pjesme,

glazbe i plesa KUD-a »Kristal sladorana« oplemenili su i obogatili nedjeljnu predvečer stotinak ljudi koji su dugim i snažnim pljeskom nagrađivali izvođače, koji su punoćom pjesme, glazbe i plesa ispunili cvjetno dvorište crkve.

»Kada sam 1999. godine došao u Srijem vidio sam da bi vjernike, koji su posljednjih petnaestak godina mnogo toga pretrpjeli, trebalo ohrabriti i ojačati, potaći ih na međusobnu suradnju i kazati im da nema više opasnosti pri susretu hrvatskih KUD-ova od raznih ispada koji su se ranije dešavali. Ovakvim susretima htio sam poručiti da moramo ići naprijed, da trebamo raditi i davati i otvarati se jedni prema drugima«, kazao je pomoćni biskup Đuro Gašparović. Po njegovu mišljenju naglasak treba staviti na otvaranje novih KUD-ova, posebice u Srijemu, gdje je većina stanovništva katoličke vjeroispovijesti, jer se kroz KUD-ove njeguje hrvatski nacionalni identitet.

»Mi ovdje moramo njegovati ono što je hrvatsko, trebamo njegovati hrvatski osjećaj i pripadnost, isto tako moramo pokazivati na ovaj način, kroz organiziranje

kulturnih večeri, tko smo i komu pripadamo, a da se pri tom ne trebamo stidjeti i plašiti«, kazao je msgr. Gašparović i dodao da s ciljem međusobnog ohrabivanja i pomaganja te kulturnog obogaćivanja i otvaranja prema hrvatskim sunarodnicima, posljednjih godina kada god se pruži prilika organiziraju se druženja i skupovi KUD-ova, bilo u Vojvodini, bilo u Hrvatskoj. Pokraj susreta hrvatskih KUD-ova iz Vojvodine i Hrvatske, kaže msgr. Gašparović, otvoreni su i za gostovanja i za susrete KUD-ova iz, primjerice, Mađarske ili drugih zemalja, jer treba razmjenjivati ljepote iz raznih kultura radi uzajamnog bogaćenja.

LJEPOTA SLAVONSKOG FOLKLO-

RA: Tijekom svete mise u Crkvi sv. Jurja koju je služio msgr. Đuro Gašparović pjevao je mješoviti zbor KUD »Kristal sladorana«, a nakon toga, uvodnom pjesmom mješoviti zbor je otvorio kulturno-umjetnički program, u okviru kojeg je folklorna sekcija KUD-a odigrala pet slavonskih i međimurskih koreografija, koje je pratila pjesma plesača. Mnoštvo šarenila i ljepota boja i ukrasa narodnih nošnji slavonskog kraja, te osmjesi na licima mladih plesača oduzimali su dah srijemskom gledalištu. Kako je kazao jedan od članova folklorne sekcije, *Ivan*, koji igra već tri godine, veoma je radostan što mu se pružila prilika da prvi put posjeti Petrovaradin s čijom se arhitektonskom ljepotom oduševio i što mu se pružila prilika da ovdašnjoj publici prikaže bogatstvo i ljepotu slavonskih nošnji, običaja, plesa i pjesama. Sličnog su mišljenja i *Sara*, koja igra u folklornoj sekciji tek godinu dana, a što joj je želja još od male na, jer jako voli plesati, kao i *Dragana*, ko-

Folklorna sekcija u pratnji tamburaškog orkestra

ja četiri godine sudjeluje u folklornoj sekciji i s kojom je proputovala mnogo i drugi put je u Srbiji, ali prvi put u Petrovaradinu koji bi rado posjetila ponovo.

Nakon koncerta folklorne skupine i nastupa mješovitog zbora s nekoliko pjesama, »Galeb i ja« i ostalim, nastupio je tamburaški orkestar, u kojemu su, kako je rekla predsjednica KUD-a, ali i članica hora, *Anica Baturina*, mnogi uspješni, priznati i poznati tamburaši Hrvatske naučili svoje prve akorde i note, čime se svi ponose.

Duboko u noć, do pred ponoć, uz pjesmu, glazbu i smeh družili su se petrovaradinski i županjski novi i stari prijatelji nadajući se i vjerujući kako će uskoro biti prilike za obo-

strane posjete. Po svemu sudeći, kako su rekli organizatori ovog gostovanja, Crkva koja pomaže u mnogome suradnju naroda i koja ima mnogo toga u planu i programu, te sudionici programa koji već ostvaruju suradnju s bunjevačkim Hrvatima iz Subotice, posebice njihovim tamburaškim orkestrom, te s Rumljanim i ostalima, bit će prilike, jer KUD »Kristal Sladorana« obilježava 55. obljetnicu tijekom cijele godine, a koja je počela 12. siječnja i završava se iduće godine. »Nek' se čuje i nek' se osjeti zajedništvo s Hrvatskom na poseban način, jer ovo je naše veliko bogatstvo naroda«, poručio je msgr. Gašparović na kraju susreta.

Dragana Popov

Bogat kulturno-umjetnički program

KUD »Kristal – Sladorana« osnovan je 1950. godine. Osnovali su ga radnici županijske Šećerane. Društvo je bilo domaćin brojnim smotrama amatera i osnivač je najveće kulturno-umjetničke manifestacije u Županji »Šokačko sijelo«. Mješoviti pjevački zbor ovog društva već se predstavio 6. siječnja ove godine u Petrovaradinu sudjelovanjem na Koncertu božićnih pjesama i običaja u Srijemu.

Pod nedjeljnom večernjom misom u petrovaradinskoj Crkvi sv. Jurja zbor je izveo Misu *Charlesa Gounoda*, a potom se program nastavio u atriju. Tamo je voditeljica programa *Zdenka Dominković* u narodnoj nošnji iz županijskog kraja, uz prigodne stihove kratko predstavila Društvo i uvodila slušatelje u pojedine dijelove programa.

U prvom dijelu programa, folkorni odjel KUD »Kristal – Sladorana« otplesao je splet kola iz županijske Posavine i Valpovštine. U drugom je dijelu nastupio Mješoviti pjevački zbor pod ravnanjem glazbenog pedagoga *Suzane Juzbašić*. Na repertoaru su bile razne antologijske, svjetovne i sakralne kompozicije, te obrade tradicionalnih i narodnih napjeva.

Nakon zbora, kao solistica, uz tamburaše je zapjevala i voditeljica programa *Zdenka Dominković*, a folkorni je odjel izveo splet bunjevačkih kola. Potom se ponovno oglasio zbor nizom slavonskih pjesama, a folkloristi su pjesmom i plesom pokazali običaje »Pisane nedjelje« iz Međimurja.

Po svršetku službenog dijela programa, svoj pozdrav prisutnima uputila je predsjednica KUD »Kristal – Sladorana« *Anica Baturina*, predsjednik HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina *Petar Barbek* te biskup Gašparović. Ovom su prigodom razmijenjeni i prigodni pokloni. Uslijedilo je zajedničko druženje svih prisutnih uz šokačko kolo i prigodnu okrepu.

Dinko Kalmar

Održana godišnja skupština »Pučke kasine 1878« u Subotici

Jasna nakana udruge aktualna i danas

*Iznesena viđenja uloge i rada ove udruge u budućnosti * Program rada za 2005. godinu iznio je Ljudevit Vujković Lamić ukazujući da želja za radom postoji, što pokazuju kontinuirano izlaženje Glasnika ove udruge i kulturne manifestacije koje ova udruga organizira*

Piše: Davor Bašić Palković

Prošloga tjedna, 10. lipnja u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici održana je redovita godišnja skupština udruge »Pučka kasina 1878«. Radno predsjedništvo činili su predsjednik Glavnog odbora udruge mr. Ivan Rudinski, Josip Ivanković te Ljudevit Vujković Lamić.

Nakon što je utvrđen kvorum (23 od ukupno 43 člana je bilo nazočno) otpočelo se s predviđenim dnevnim redom.

RAD U PROTEKLOM PERIODU: Izvješće o radu udruge u proteklom periodu od 2001. do 2005. iznio je Ivan Rudinski podsjetivši nas u uvodu i na opće značajke u radu udruge.

»Programi rada Pučke kasine 1878. su od prvog dana njenog osnutka ambiciozni, ali većim dijelom neostvarivi ili barem ne tako kako bi mi to željeli. Razlog tomu su sigurno financijska sredstva, kojih je doista nedovoljno«, istaknuo je Rudinski napominjući kako u proteklih godinu dana nisu ostvarena nikakva sredstva, a da će preostala ušteđena sredstva iz prošlih godina biti iskorištena za plaćanje zakupnine iznajmljenog prostora koji ova udruga koristi skupa s Maticom hrvatskom. Rudinski je također naveo i kako se očekuju sredstva od sponzorstva i dobrovoljnih priloga, da udruga sudjeluje u natječajima za sredstva Republike, Pokrajine i Općine te se zahvalio Republici Hrvatskoj na danim sredstvima u nekoliko prethodnih godina.

U izvješću je navedeno kako je udruga u povodu 125 godina njihova postojanja, 2003. godine izdala knjigu »125 godina Pučke kasine« koju je napisao mr. Lazar Ivan Krmpotić te upriličila proslavu u povodu 50 godina od izvedbe prve i jedine bunjevačke opere »Dužijanca« skladatelja dr. Josipa Andrića, kao i scenski prikaz iste opere u Narodnom kazalištu (scena Jadran) 29. travnja 2003. godine. U sklopu ovogodišnjih »Razgovora«, 17. siječnja upriličena je i promocija »Zbornika radova o Lajči Budanoviću«, prilikom koje je razmatrano što bi sve trebalo uraditi za povratak Budanovićeve zadužbine. Također je konstatirano kako Glasnik ove udruge i pokraj financijskih i kadrovskih

poteškoća, izlazi tri godine za redom i to kao mjesečnik, sa ponekim izuzetkom kada je dvobroj.

»U 2003. godini je na natječaju Republike Hrvatske dobiveno je 30.000 kuna, u protekloj godini je prihoda bilo malo, a u ovoj godini ih nije bilo uopće«, istaknuo je Ljudevit Vujković Lamić u okviru financijskog izvješća i ovom prigodom zatražio novčanu kao i svaku drugu pomoć, te pozvao na volontersko uključivanje u rad ove udruge.

viđeno je i tiskanje knjige »Životni rad Pa-je Kujundžića« autora dr. Matije Evetovića, koja je tijekom 1940. /41. u nastavcima objavljivana u »Subotičkim novinama«, ali nikada u potpunosti.

U tijeku je i priprema i sakupljanje »Preljskih pisama« vezanih uz Veliko prelo (prve manifestacije Pučke kasine iz 1879. godine), zatim tiskanje knjige koja se bavi temom pogrebnih običaja u Subotici i okolici, a u ovoj godini se planira i književna večer posvećena 190. obljetnici

Radno predsjedništvo Skupštine:
Ljudevit Vujković Lamić, mr. Ivan Rudinski i Josip Ivanković

OVOGODIŠNJI PLANOV: Program rada za 2005. godinu iznio je Vujković Lamić ukazujući da želja za radom postoji što pokazuju kontinuirano izlaženje Glasnika ove udruge i kulturne manifestacije koje ova udruga organizira. U programu je navedeno kako je u tisku knjiga o Dulićevoj grani, čija će promocija, praćena okupljanjem članova ove velike obitelji, biti organizirana u Đurđinu i Subotici. Očekuje se također i drugo izdanje knjige Lazara Ivana Krmpotića »Umjetnost u tehnici slame« koje će biti tiskana u Mađarskoj. Pred-

rođenja, odnosno 100-toj godišnjici od smrti J. J. Strossmayera kao i njegovoj suradnji s Ivanom Antunovićem. Namjerava se obilježiti i 75 godina od izlaska knjige dr. Matije Evetovića »Život i rad Ivana Antunovića«.

RASPRAVA: U kasnijoj raspravi dotaknu ta su mnoga pitanja vezana za aktualno stanje u hrvatskoj zajednici te iznijeta viđenja uloge i rada ove udruge u budućnosti. Član Upravnog odbora Josip Ivanković je govoreći o radu Odbora istaknuo kako se članovi ovog tijela sastaju jedanput tjedno te da

su proteklog tjedna primljeni kod predsjednika Općine *Géze Kucsera* s kojim su razgovarali na temu korišćenja zgrade u ulici Matije Gupca (današnja srednja škola MEŠC) i prostorija u ulici Petra Drapšina (današnji Šah klub). U svom izlaganju Ivanković se dotaknuo i pitanja zastupljenosti Hrvata u političkom životu grada, te pomoći u financiranju Matice hrvatske u Subotici od strane lokalne samouprave s obzirom da samouprava pomaže rad Bunjevačke matice.

Ignacije Tonković je iznoseći osobnu viziju značaja Pučke kasine istaknuo kako ova udruga nikada nije bila politička stranka, što nije ni njezina današnja pretenzija. »Pučka kasina je oduvijek bila institucija koja je ujedinjavala ljude. Budućnost trebamo graditi, a Pučka kasina 1878 u tome želi i treba da ima značajnu ulogu«, zaključio je Tonković.

OSNUTAK KATOLIČKE GIMNAZIJE:

Mr. Lazar Ivan Krmpotić je istaknuo kako je biskup *Lajčo Budanović* ovoj udruzi u jamstvo ostavio jasnu nakanu, što je aktualno i danas. Problem školstva na hrvatskom jeziku Krmpotić vidi kao kompleks straha i indolencije i smatra kako je jedan od vitalnih zadataka zajednice stvaranje katoličke gimnazije kakva postoji u Szántovu, Pečuhu i Budimpešti i koja bi ako se osnuje bila temeljom opstanka hrvatske zajednice na ovim prostorima.

Predsjednik HBSS-a, *Blaško Temunović* je kazao kako Pučka kasina treba dati svoj stav o osjetljivim pitanjima u zajednici te napomenuo kako je iz organiziranja Dužijance i Velikog prela izostalo sudjelovanje ove udruge te da je nužno izboriti se za to. On je još naglasio i potrebu za uključivanjem više intelektualaca i mladih u rad Kasine čiji bi doprinos došao do izražaja u realiziranju projekata kao i nužnost bolje medijske eksponiranosti ove udruge u medijima na hrvatskom – »Hrvatske riječi« i redakcije na hrvatskom Radio Subotice.

Grgo Bačlija je u svezi pitanja ove dvije manifestacije istaknuo potrebu za organiziranjem Velikog Prela u Dvorani sportova. On je još naveo kako je potpisan sporazum s Bunjevačkom čitaonicom u Baji kao i da se preko te suradnje očekuju određena sredstva i za rad Kasine u regionalnim okvirima koje pruža Europska zajednica.

NEOPHODNA POMOĆ U REALIZACIJI PROJEKATA: Članovi Glavnog odbora su konstatareli kako je imovina zadužbine Lajče Budanovića prije tri godine procijenjena na oko milijun njemačkih ma-

Imenovanje počasnih članova

Prijedlogom Glavnog odbora sa sjednice od 30. svibnja 2005. godine za počasnog člana »Pučke kasine 1878.« predložen je *dr. Ljudevit Vojnić Tunić*, osnivač i prvi predsjednik obnovljene Pučke kasine iz 1998. godine. Prijedlog je jednoglasno usvojen.

raka što bi se danas lako moglo prevesti u isto toliko eura. »Osnutak katoličke gimnazije u prostorijama Matije Gupca broj 8 i 10 je za nas preveliki projekt, a postoje i ozbiljni financijski problemi, jer su za projekte potrebni stručnjaci kojima također treba osigurati materijalnu naknadu«, istakao je Ivan Rudinski, ističući kako računa na buduće članove i na prijatelje koji bi ubuduće pripomogli Kasinu u ovakvim projektima.

Bivši prvi čovjek DSHV-a *Bela Tonković* je u svom izlaganju ukazao na činjenicu kako je za povrat zgrada Budanovićeve zadužbine nadležan predsjednik Skupštine Općine, a ne predsjednik Općine *Géza Kucsera*. »Bez automatizma provedbe za kona, teško da ćemo do ičega doći«, kazao je Tonković. Dotičući se pitanja uvođenja »bunjevačkog jezika« u škole, Tonković je objasnio pravno-zakonsku uvjetovanost tog pitanja te činjenicu kako je pokrajinski tajnik za kulturu i obrazovanje *Zoltán Bunyik* morao potpisati takvu inicijativu.

IZMJENE STATUTA: Nakon rasprave predložene su izmjene Statuta. U članku 1. sada stoji kako je Pučka kasina 1878 ne-stranačka, nevladina i neprofitna udruga Hrvata i drugih građana, člankom 9. je uvedeno novo tijelo – Odbor punopravnih članova (čije je djelovanje propisano novim člankom pod rednim brojem 15). Od

važnijih izmjena ističe se i članak 25. koji kaže kako se u slučaju prestanka rada bez odluke tijela Pučke kasine 1878. imovina ustupa Zadružbinskom odboru Zadružbine biskupa Lajče Budanovića kad zaživi, odnosno Hrvatskom nacionalnom vijeću. Izmjene su usvojene jednoglasno.

Na samom kraju Skupštine dan i su prijedlozi kandidata za Glavni i Nadzorni odbor te Sud časti. Prijedlozi su usvojeni tako da će u iduću četiri godine Glavni odbor činiti: mr. Ivan Rudinski, Josip Ivanković, mr. Lazar Ivan Krmpotić, Ljudevit Vujković Lamić, *Marin Dulić*, *Šime Peić Tukuljac*, *Zlatko Mučalov* te novi članovi *Bela Tonković*, *Ignacije Tonković*, *Slaven Dulić* i *Nikola Stipičić*.

Nadzorni odbor će činiti *Stanka Kujundžić*, *Alojzije Kujundžić*, *Ivica Horvacki* i zamjenici *Alojzije Malagurski*, *Blaško Temunović* i *Pere Vojnić Hajduk*, dok će Sud časti sačinjavati *Grgo Bačlija*, *Lajčo Skenderović*, *Marin Vilov* te zamjenici *Nikola Čakić*, *Pajo Ivković Ivandekić* i *Antun Mukić*. ■

Gošća

Skupštini Pučke kasine 1878. bila je nazočna konzulica Generalnog konzulata u Subotici *Mirela Lucić*.

Ljubica Suturović i Arsen Ćosić, lutkari

Stalni stvaralački izazovi

*Kao uzore i inspiraciju navode Walta Disneya, Jima Hensona i njihovog dobrog prijatelja, jednog od najvećih živućih lutkara današnjice Jima Gamblea **

Sve su nam lutke drage jer u svaku od njih ulažemo mnogo svojih emocija

U sred pripremanja ovogodišnje »Klincijade« uspjeti smo »uloviti« dvoje mladih subotičkih lutkara i to nigdje drugdje do na poslu, u njihovoj radionici, mjestu u kome je do sada »oživjelo« oko 300 različitih lutaka, maski i ostalih kazališnih rekvizita.

pridružio. »Bavim se lutkarstvom i pedagoškim radom od 1993. godine. U početku su to bile predstave u kojima su glumila djeca a ja sam izrađivala lutke. Prva predstava takvog tipa bila je »Nevidljivi zec« poslije koje su uslijedile »Izgubljena lutka«, »Prva ruža«, »Zlatokosa«, »Priča o

uzrasta od 7 do 13 godina«, ističe Ćosić napominjući kako je predstava »Bilboke« koju su napisali po motivima priče malo poznatog nizozemskog autora, igrana u Subotici i Tavankutu.

»Mi smo taj projekt koji je snimio Zvonimir Sudarević prikazali na Seminaru o stvaranju kazališta na otoku Školjicu kraj Zadra 2001. Na tom seminaru predavači su bili redateljica Nina Kleflin i dramski pisac Miro Gavran. Poznatoj redateljici se naš uradak veoma dopao te nam je ponudila angažman za izradu kostima i lutki u predstavi osječkog Dječjeg kazališta. Poziv smo prihvatili i u prosincu iste godine započeli s radom na predstavi po motivima priče slovenskog pisca Kajetana Koviča 'Mačak Marko'. To je bio veoma obiman projekt s 20 likova koje je igralo 7 glumaca. Predstava je odlično prošla a mi smo dobili dobre kritike«, opisuje Ćosić.

AFIRMACIJA I PROFESIONALNI ANGAŽMANI: »Ovo nam je bio prvi profesionalni projekt koji smo doživjeli kao dokaz da ovo umijemo da radimo i da bi trebalo time da se bavimo te smo svu svoju kreativnu energiju i vrijeme usmjerili u tom pravcu«, ističe Ćosić objašnjavajući kako je nakon toga uslijedio niz drugih projekata s profesionalnim kućama – Pozorište mladih iz Novog Sada, Pozorište lutaka Niš, Zagrebačko kazalište lutaka, Pozorište iz kofera te privatnim kazalištima u Užicu i Banja Luci.

»U suradnji Zagrebačkog kazališta lutka i Dječjeg kazališta u Subotici rađena je predstava po pripovijetki Balinta Vujkova 'Ždribac zlatne grive'. Predstavu je režirao

Ljubica Suturović i Arsen Ćosić s lutkama iz predstave »Pingvin Gvin«

Riječ je o Ljubici Suturović (1960.), po struci odgojiteljice a suradnice za likovno u Predškolskoj ustanovi »Naša radost« i Arsenu Ćosiću (1972.), animatoru kulturnih aktivnosti u istoj ustanovi, koji se po kraj ovog oficijelnog dijela svoje karijere, a koji je u velikoj mjeri vezan i za njihov umjetnički angažman, već godinama intenzivno i uspješno bave lutkarstvom.

RAD S PREDŠKOLCIMA: Ljubica je prirodom svoje vokacije prva stupila u svijet lutkarstva, dok joj se Arsen kasnije

valjašku«, »Mali princ«, »Razigrana matematika« i »Prijatelji«. U tom periodu dok još nisam surađivala sa Arsenom najveći uspjeh mi je bio predstavljanje SRJ 1996. godine na Međunarodnom festivalu dječjih TV emisija u Fernu (Njemačka).

ZAJEDNIČKI PROJEKTI: Projektom »Bilboke« koji je rađen pri HKC »Bunjevačko kolo« 2000. godine Ljubici se pridružuje Arsen, te skupa osnivaju Dramsko-lutkarski odjel pri ovom Centru. »U početku je u rad Odjela uključeno 30 djece

Pomoć od strane PU »Naša radost«

»Puno dugujemo PU 'Naša radost' posebice Jaši Šimiću i Duji Runje koji su nam svih ovih godina omogućavali da koristimo resurse ove ustanove. Da nije njih ne bismo imali gdje stvarati«, ističe ovaj lutkarski duo.

Želimir Orešković, a skice lutaka je izradio poznati hrvatski slikar *Vojislav Vojo Rađoičić*. Trenutačno se u istoj produkciji radi i na predstavi 'Kako je Potjeh tražio istinu'. Važno je napomenuti da je ove dvije predstave financijski puno pomogao ravnatelj Zagrebačkog kazališta lutaka, *Nikola Čubela*«, kaže Ljubica. »U planu su pregovori i za treću predstavu čim se održi premijera 'Potjeha' koja se očekuje negdje na jesen. Inače, za potrebe 'Potjeha' glasove su dali glumci osječkog Dječjeg kazališta, glazbu radi *Hrvoje Tikvicki* a režiju

Dati sve od sebe

»Naš moto u radu je dati sve od sebe, uložiti maksimalno sebe u izradu svake lutke. Ona za nas nikada nije skroz završena, perfektna, uvijek fali neki detalj i trudimo se do posljednjeg časa raditi na njoj«, kažu Ljubica i Arsen.

potpisuje *Tibor Vajda*. Naš dio posla, konkretno u ovom slučaju izrada maski, rađena je u Zagrebačkom kazalištu lutaka, na što smo bili prinuđeni jer takvog specifičnog materijala od kojih smo radili maske, kod nas nema.

Nedavno, točnije 17. svibnja u novosadskom Pozorištu mladih bila je premijera nove predstave redateljice *Emilije Mrdaković* pod nazivom »Čarobnica iz ulice Bon Jour« za koju smo radili scenografiju

Lutke iz predstave »Mačak Marko« rađene za Dječje kazalište iz Osijeka

i lutke. Bila nam je čast raditi s ovako renomiranom redateljicom čija predstava »Komadić koji nedostaje« drži rekord s 21 nagradom od kojih je 7 Grand Prix.

ILUSTRIRANJE SLIKOVNICE: Kao jedan od rezultata Seminara o stvaranju kazališta rodila se i suradnja s Mirom Gavranom za čiju su slikovnicu »Priča o dječaku

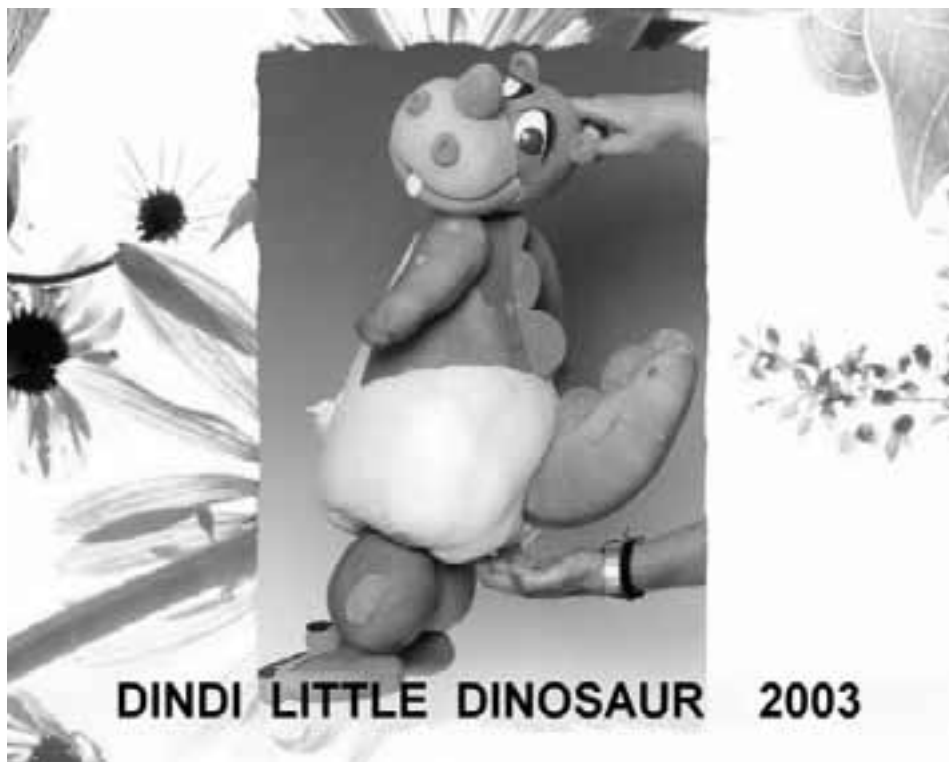
koji je spasio more« radili ilustracije. »To je pokraj našeg uspjeha donilo i priznanje našoj zajednici«, naglašava Čosić.

Pričajući o karakteristikama njihova rada Čosić je istaknuo kako je za kvalitetu onoga što rade bitno i to što je Ljubica odgajateljica te ona točno zna što je za djecu glede likovnosti lutaka najatraktivnije. Kao uzore i inspiraciju navode *Walta Disneya*, *Jima Hensona* i njihovog dobrog prijatelja, jednog od najvećih živućih lutkara današnjice *Jima Gamblea*, koji je za njih posebice značajan kao smjernica u domenu uporabe materijala.

»Do sada smo izrađivali sve vrste lutaka – ginjole, javajke i marionete jedino nismo radili bunraku lutke. Naš učitelj je *Gyula Hajnal*, bivši lutkar Dječjeg kazališta – Subotica u mirovini, izuzetno kreativan lutkar koji nas je podučio osnovama. Ono što znamo u velikoj mjeri dugujemo njemu«, ističu ovo dvoje lutkara.

Na pitanje postoje li neke lutke koje su im u dosadašnjem radu najdraže oni kažu: »Sve su nam lutke drage jer u svaku od njih ulažemo mnogo svojih emocija i stoga se jako teško rastajemo od njih. Također svaki projekt donosi nove izazove i suradnju s drugim ljudima. S mnogima od njih smo stvorili prijateljske odnose, što je još jedna od lijepih stvari u ovom poslu«.

Davor Bašić Palković

DINDI LITTLE DINOSAUR 2003

Izložba u sklopu 51. Venecijanskog bijenala

Suvremena likovna umjetnost Hrvatske

U Venecijanskom Muzeju Fortuny 11. lipnja je otvorena hrvatska izložba u sklopu 51. Venecijanskog bijenala, jedne od najznačajnijih europskih kulturnih manifestacija. Hrvatsku predstavljaju *Pasko Burđelez, Zlatan Dumanić, Alen Florićić, Tomo Savić Gecan, Goran Trbuljak i Boris Šincek*.

Odabir umjetnika i njihovih radova povjerenik hrvatske izložbe na ovom bijenalu *Slaven Tolj* obrazlaže na sljedeći način:

»Nastup Gorana Trbuljaka, Tome Savića Gecana, Paska Burdeleza, Alena Florićića, Zlatana Dumanića i Borisa Šinceka na ovogodišnjem Bijenalu jedan je od mogućih pogleda na suvremenu likovnu umjetnost Hrvatske. Taj moj pogled vodi emocija, intuicija, prepoznavanje i poistovjećivanje. Sve mahom nesigurne kategorije koje se opiru definiciji.

Jedan od starih radova Gorana Trbuljaka glasi 'Ne želim pokazati ništa novo ni originalno', kao što ni koncept ovoga predstavljanja ne nudi ništa tomu slično. Defenzivnost, karakteristična za svu šestoricu autora, jedna je od ključnih točaka prepoznavanja koja u ovome kontekstu postaje strategijom.

Ovi autori ne nude rješenja. Nisu savjest svijeta. Ne trude se biti u pravu. Povezuje ih kontradikcija – iako pasivni, nepomični, neprisutni, zatvoreni, distancirani i autoreferencijalni, oni se izravno bave odnosima i omjerima snaga; pozicijama njih samih kao umjetnika, autora i osoba u kontekstima umjetnosti i društva. Njihov je govor neposredan i neredundantan što se iščitava kao nedostatnost i nekomunikativnost.

U vremenu dominacije forme ostaju vjerni sadržaju. Sve se na ovoj izložbi ili već dogodilo ili se događa negdje drugdje«.

Boris Šincek: pljesak, performans

Milovan Miković

Rodenje

Divljačnog već nana te rodila
sama odranila pismom timarila.

Panduri ti vrime oglobili
orbili, otimali, odvađali.

Samoća te vaća di dovaća
To zlamenje svudan te prati.

Što si rane zapatio slipe
pustoline otimane, lipe?

Vikovično buktiš, sluktiš
di nesrića poviriva

zvizde mir i san
razguriva. I sad huncut

misliš strpljen-spašen
vračku češ namamit, sprtljat
vaćat, dekat, usmrтит, saranit
pod zemljom je oladit.

Ramenima slegnit, akobogda
glavom iskoracat u svit
živu sriću trevit u srid.

Al ne vidiš da si manit
kajase ti drugi stežu
u žvale te mamuzaju
u nevolju lako prežu
u srce ti ajer meću
u priliku nameću
i podase podmeću!
Beno slipa!

kraj očivi.

Razni izvođači »25. RI Rock«

Dallas Records, 2004.

Kako bi se uveličala obljetnica ovog legendarnog festivala koncem 2003. godine točnije 13. prosinca, u riječkoj Dvorani Mladosti upriličen je »25. Ri Rock«, koji je zamišljen a i proveden kao nastup najvažnijih skupina ove lokalne rock scene. Dallas Records je neposredno poslije toga uz svesrdnu medijsku i logističku podršku Novog lista i Radio Rijeke, dio atmosfere tj. njegove vrhunce (što je zbog velikog broja sudionika i značaja njihova djela bio zasigurno nezahvalan posao), objavio live album naslovljen po sa-

mom nazivu manifestacije – »25. Ri rock«.

U odabраниh 17 pjesama napravljen je povijesni presjek scene od njezinih početaka do danas – od Parafa, preko nositelja scene s kraja osamdesetih Let 3, Grč (koji se smatra najstarijim riječkim demo bendom, jer u gotovo 20 godina beskompromisnog postojanja nisu izdali nijedan samostalni studijski album), Grad, Ogledala, Fit, afirmiranih putem legendarne kompilacije »Rijeka – Paris – Texas«, ženskog dijela scene koji je zastupljen članicama »prve ženske grupe« Cacadou Look, te

mladih E. N. I., do Damira Urbana zastupljenog u dvije inkarnacije (Laufer, Urban & 4) i jedinog izvođača koji možda ne spada u ovaj riječku priču *Nene Belana*, čiji Fiumensi ipak imenom i podrijetlom spadaju ovdje. Fit, Ogledala, Paraf, Termiti, Cacadou Look su se (službeno ili ne-službeno) prilično davno raspali pa je njihov nastup realiziran uz pratnju kombiniranog Ri-Val benda čiju su postavu činili *Vava* (ex Laufer), *Tibljaš* (Metrobolik, ex Laufer), *Jegi* (En face) te *Matej* i *Šarar* (Let 3). Na taj način prvi je nastupio *Valter Kocijančić*, koji je predstavljao Paraf, *Leo Rumora* (Ogledala), *Davor Lukas* (Fit), a kako je *Predrag Kraljević – Kralj* (Termiti) bio spriječen, izvedba klasika »Vjerran Pas« prepuštena je mlađima – *Ani Kabalin* (Metrobolik) i *Kristijanu Čozi* (ManDrill). Publika ih je, sudeći po skandiranju sa snimke, oduševljeno prihvatila, a oni su još jednom pokazali da u Rijeci i danas postoje kvalitetni glazbenički »kadrovi«. Krunu koncerta svakako predstavlja skupna izvedba svojevrstne himne gradu »Ajmo Rijeku«.

Cijela ova smotra dokaz je da Rijeka za sigurno ima neko čudno zračenje koje pogoduje rokenrolu, a svima nama koji putem ovog zapisa samo posredno osluškujemo dio koncertne atmosfere, može biti žao što takav spektakl, uz 6000 ljudi (koliko je koncert promatralo), nismo svjedočili uživo.

D. B. P.

Dominko Zlatarić (1558.-1613.)

Dominko (Dinko) Zlatarić, hrvatski pjesnik i prevodilac, rođen je 1558. a preminuo 1613. godine u Dubrovniku. Rodio se u uglednoj i vrlo bogatoj pučanskoj obitelji. Pohađao je Sveučilište u Padovi, gdje je učio govorništvo, filozofiju i građansko pravo. Znanjem i ozbiljnošću odlikovao se toliko da su ga đaci 1579. godine odabrali za svojega rektora. U znak priznanja za uvođenje mira i reda među đacima, Mletačka Republika imenovala ga je »zlatnim vitezom«. Bavio se gospodarstvom i književnim radom na svojem imanju u Cavtatu i Konavlima. Drugovao je s talijanskim i dubrovačkim pjesnicima i divio se renesansnoj ljepotici *Cvijeti Zuzorić*.

Pisao je hrvatskim i talijanskim jezikom, sastavljao ljubavne, prigodne i refleksivne pjesme, no Zlatarić je ostao najznačajniji kao prevodilac. U Padovi je 1580. godine preveo iz *Tassova* rukopisa pastirsku igru »Aminta«, a poslije ju je, nezadovoljan prepjevom dotjerao, preradio i lokalizirao pod naslovom »Ljubmir«. Potom je u Veneciji 1597. izdao zbirku svojih prijevoda pod naslovom »Elektra, trađeja«, »Ljubmir, pripovijes pastijerska« i »Ljubav i smrt Pirama i Tizbe, iz veće tuđijeh jezika u hrvacki složene«. Zlatarić je jedan od najplodnijih epitafičara hrvatske renesanse, a najekspresivnije je kratko »Nadgrobje Dinku Ranjini«.

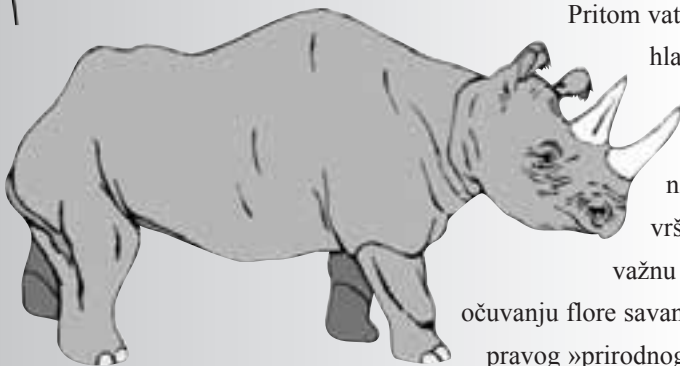
Pisao je pod utjecajem prve generacije hrvatskih petrarkista i talijanskih petrarkističkih škola. Čvrstu povezanost s domaćom petrarkističkom tradicijom potvrđuje njegov stilistički repertoar.

HRCKOVA SVEZNALICA

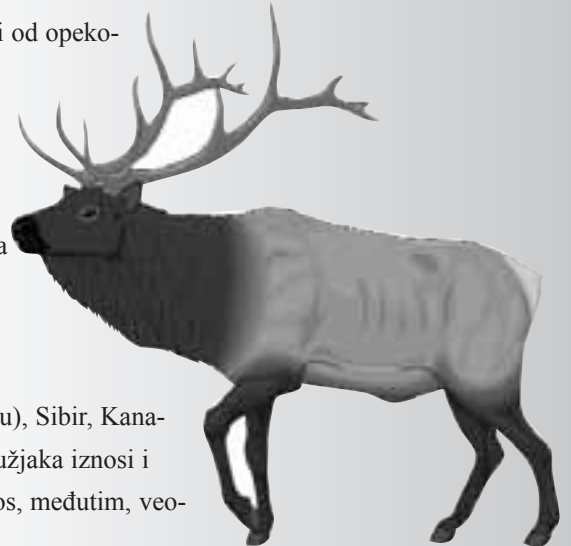
Uređuje: Ivana Petrekanić Sič

Nosorog, krupna divlja životinja iz roda sisavaca, nastanjuje afrički i azijski kontinent. Pokraj izraženog roga na nosu po kojem je i dobio ime, nosorog se odlikuje teškim, nezgrapnim tijelom, jako debelom kožom

i teškim, krupnim oblim nogama i stopalima nalik slonovima. Iako veoma teška i krupna, ova životinja neočekivano brzo trči. Ono što je posebno interesantno za ovu životinjsku vrstu jest činjenica da nosorog ne podnosi vatru! Kada se uslijed velikih žega i visokih temperatura grmlje i raslinje u savani zapali, nosorog se »pretvara« u vatrogasca – čim primijeti vatru ili dim, hitno se trkom približava vatri i velikim stopalima gazi zapaljeno grmlje sve dok ne ugasi i najmanji žar.

Pritom vatra nosorogu ne može nauditi, jer ga njegova hladna, debela i tvrda koža potpuno štiti od opekotina. Na taj način nosorog vrši izuzetno važnu ulogu u očuvanju flore savane i predstavlja pravog »prirodnog vatrogasca«.

Los je najveća vrsta jelena i nastanjuje sjeverne predjele Europe (Skandinaviju), Sibir, Kanadu, a krupna podvrsta – divovski los – nastanjuje Aljasku. Težina odraslog mužjaka iznosi i preko šest stotina kilograma, dužina preko tri, a visina preko 2 i pol metra. Los, međutim, veoma lako trči i nečujno se kreće, kao da lebdi iznad zemlje.

Priredio: Zoltan Sič

HRCKOVE ZGODE

Sič ar. i/na

Dječje radove odabrali: Ljubica Suturović i Arsen Ćosić

Marija Nimčević, I e,
OŠ »Sveti Sava«, Subotica

Petar Skenderović, III h,
OŠ »Matko Vuković«

LJETO

Ljeto je lijepo,
Ljeto je divno,
Ljeto je krasno,
Ljeto je fino.

Ljeti miriše,
Ljeti treperi,
Ljeti se sve u
Mojoj bašti šareni.

Pančić Zdravko, I h,
OŠ »Matko Vuković«

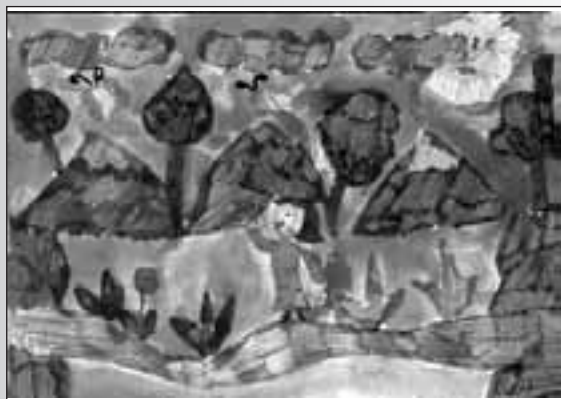

Lidija Banović, III h,
OŠ »Matko Vuković«

LJETO SE BLIŽI

Osjetim da se ljeto bliži,
zato što mama kaže:
»I sladoled liži!«
Svatko će da sretne
najljepše dane ljetne.
Ljeto je obuklo zelenu haljinu
koja svjetluca kao kruna
zlata puna.

Ivana Benke, III, OŠ »Sveti Sava« Bikovo

Nina Brčić Kostić, III h, OŠ »Matko Vuković«

BLIŽE SE LJETNE FERIJE

Uskoro će kraj školske godine, a zatim i ferije.
Tužna sam zato što neću vidjeti drugove.
Isto tako sam tužna jer ću se tući i svađati s bratom.
Postoji ipak nešto što me raduje. To su odlasci na
Palić i učenje plivanja.
Tako sam vam opisala svoje planove za ljetne ferije.

Mila Kujundžić, III h, OŠ »Matko Vuković«

Maja Cvijanov, IV b,
OŠ »Sveti Sava«, Bikovo

NOVI BROJ PODLISTKA »HRCKO«

Sljedećeg petka tjednik »Hrvatska riječ« po osmi put vas daruje
vašim podlistkom – »Hrckom«. Osim uobičajenih rubrika, »Hrcko«
će vam ponuditi dvije zanimljive reportaže, imat ćete prigodu po-
novno sudjelovati u nagradnoj igri, a tu su i razne zadaće, koje će
vam aktivirati moždane vijuge.
Ne zaboravite kupiti »Hrvatsku riječ«!

I. P. S.

Larsen Vojnić Zelić, zagrebački student

Neophodnost jezične pripreme

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Poslije završene osnovne škole i Gimnazije u Subotici *Larsen Vojnić Zelić* (1981) je odabrao Zagreb i studij elektrotehnike za odrednicu svoje buduće akademske karijere. Danas, nekoliko godina poslije, student je četvrte godine i trenutačno se nalazi na kraćem odmoru u rodnom gradu.

► **Kada ste započeli sa studijama u Zagrebu?**

Bilo je to 2000. godine, kada sam po završetku subotičke Gimnazije, u kojoj sam pohađao prirodno-matematički smjer, izabrao Zagreb kao grad u kojemu sam želio studirati elektrotehniku.

► **Poslije dvije opće godine na vašem fakultetu dolazi do specijalističkog opredjeljenja. Za koju ste se granu opredijelili?**

Na drugoj godini sam trebao birati daljnje usmjerenje i izabrao sam smjer radio komunikacije i profesionalne elektronike.

► **Danas, kada ste već »stari« student, sve vam je poznato i uobičajeno na velikom fakultetu, te gradu kakav je Zagreb, ali kako je bilo na samom početku, prvih dana i mjeseci u novoj sredini?**

U početku je bilo malo nezgodno i trebalo je vremena da bih se navikao, prije svega na jezik i tečniju komunikaciju na hrvatskom, s obzirom da u Subotici tijekom školovanja nisam govorio i učio stručnu terminologiju na hrvatskom jeziku. Nažalost, nismo imali nikakvu pripremu, pa sam u prvo vrijeme više šutio nego govorio, trudeći se da što prije ovladam potrebnim izrazima. Ali, već ubrzo više nije bilo nikakvih problema i s lakoćom sam se uklopio u cijeli sustav i sredinu.

► **Gdje ste stanovali na prvoj godini?**

Na svojoj prvoj akademskoj godini sam stanovao u studentskom domu »Stjepan Radić« poznatijim pod nadimkom »Sava«. Sve je bilo OK, kako sa smještajem, tako i sa stipendijom i mogao sam na miru u potpunosti se posvetiti učenju i polaganju prvih ispita.

► **Koji su vam ispiti i »građa«, do sada, najteže pali na studiju elektrotehnike?**

Najveći problem mi je predstavljalo programiranje, s obzirom da su prve dvije godine dosta opširne za svladavanje potrebnog gradiva, ali sam i to uspio svladati. Prelaskom na treću godinu i potpuno »specijalističko usmjerenje«, konačno sam mogao u potpunosti izučavati materiju za koju sam se opredijelio u želji budućeg profesionalnog poziva.

► **Kao »stari student« koliko u prosjeku provodite vremena na fakultetu?**

U prosjeku na predavanjima provedem 2-3

sata dnevno, uz odlazak na obvezne vježbe. Interesantno je kako sada, s obzirom na usklađivanje s tzv. »Bolonjskom konvencijom«, dolazi do rapidnog smanjivanja obvezatnih tjednih sati koje je student dužan pohađati tijekom tjedna. Za nas je to bilo nekih 46 predviđenih sati, dok je to po novom samo nešto više od dvadeset. No, to nas ne »hvata«, jer sve to kreće od rujna ove godine i odnosi se samo na studente nižih godina.

► **Kakav je život u Zagrebu, osim onog radnog dijela na Fakultetu?**

U slobodno vrijeme se nastojim što više baviti sportom, prije svega tenisom, a pohađam i treninge na sekciji bori-lackih vještina. Zagreb je ipak ogroman grad i u njemu postoje brojne mogućnosti za razonodu

i trošenje slobodnog vremena. Često odlazim u središte grada, volim otići u »Tantru«, lokal koji se nalazi na samom Trgu bana Jelačića, ali i u neku od brojnih diskoteka i kafića. Također volim posjetiti i razne izložbe i kulturne događaje, naravno, ukoliko sam u prilici, što vremenski, što financijski.

► **Koliko je novca minimalno potrebno da se »izvuče« jedan studentski mjesec u Zagrebu?**

Računajući i dom, te sve neophodne potrebe, bez većeg pretjerivanja u troškovima, dovoljno je oko 220 eura.

► **Na koncu, kada stigneš do željene diplome na svom fakultetu, što bi želio raditi?**

Najradije bih radio nešto u radiokomunikacijama, no, ne bih želio da to bude u medijima na poslovima održavanja, već na primjer na poslovima projektiranja nekih antena i sličnih uređaja.

Tramvaj

Svim budućim zagrebačkim studentima bih savjetovao da što prije svladaju tramvajske rute i linije, jer s ovim efikasnim prijevoznim sredstvom se može najlakše i najbrže stići do željenih odredišta. Povrh svega studenti imaju pravo na »pokaz«, mjesečnu kartu po znatno sniženoj cijeni.

Zlatko Daraboš, pekar

U korak sa svjetskim tokovima

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Glasovita subotička pekarnica »Daraboš« ima tradiciju obiteljske proizvodnje kruha još od 1967. godine, da bi sin Zlatko 1986. samostalno nastavio voditi tvrtku. U međuvremenu, u sklopu razvoja i objedinjavanja pripreme i same proizvodnje kruha, kupljen je i jedan manji mlin, tako da pekara »Daraboš« ima zatvoren gotovo cijeli proces finalne obrade i plasmana gotovog proizvoda na tržište. Novina u poslovanju je slastičarstvo, točnije proizvodnja raznovrsnih slastica, a neposredan povod ovom razgovoru je posjet Sajmu u Parizu, na kojemu su bila izložena najnovija dostignuća na polju primijenjene prehrambene (slastičarske) umjetnosti.

► **Kakav je sajam bio u pitanju i što je sve izlagano na njemu?**

Na Sajmu u Parizu

Početkom iduće godine planiramo otvaranje naše slastičarne, koja će se nalaziti u Ulici Matije Gupca, a u kojoj planiramo ljubiteljima dobrih kolača i sladoleda ponuditi naše proizvode. Naravno, uz slastice, u tom specijaliziranom objektu će se moći kupiti i naši pekarski proizvodi. Želja nam je da Subotici podarimo jedno, sasvim novo mjesto, na kojemu će se nalaziti »ujedinjeni« slani i slatki proizvodi iz naše pekarnice.

Obiteljska tradicija

Pekara »Daraboš« je prisutna na tržištu već gotovo četiri decenija, pekarsvom se započeo baviti otac, naslijedio je sin, a hoće li i vaša djeca krenuti »bijelim« stopama?

Moji sinovi su još uvijek mali (12 i 7 godina), a hoće li i oni krenuti očevim stopama ostaje da vidimo...

► **Pekara »Daraboš« je već godinama dobro poznata svim potrošačima po svojoj raznovrsnoj paleti brojnih vrsta kruha i peciva izrađenih od raznovrsnog »biljnog« materijala.**

Pekarstvo je u nas, i našoj tvrtki pogotovo, već toliko razvijeno da idemo u korak sa svijetom glede proizvodnje raznovrsnih tipova kruha. Primjerice imamo standardnu ponudu od 14 različitih vrsta kruha, počevši od standardnog bijelog i polubijelog, pa sve do kruha s bundevinim sjemenkama, rižom i »koktelom« nekoliko žitarica. Trend proizvodnje ovih »novih« tipova kruha je započeo prije nekih petnaestak

godina, pod etiketom zdrave hrane, i mi smo od prvog trenutka prihvatili zahtjeve tržišta i započeli proizvodnju.

► **Gdje ste se vi prvi puta susreli sa »zdravim« vrstama kruha?**

Prvi puta je to bilo na jednom drugom sajmu koji sam posjetio u Veroni (Italija), a moram spomenuti kako, već godinama, supruga i ja redovito obilazimo brojne sajamске manifestacije (Rusija, Turska, Francuska), a sve u želji što većeg uvida i prihvaćanja suvremenih proizvođačkih trendova.

► **U pripremi je jedan novi pekarski proizvod. O kakvom se kruhu ovog puta radi?**

Radit ćemo jedan standardni kruh od punog zrna pšenice, preciznije čitavo zrno će biti kuhano i stavljano u integralno brašno. Ovim proizvodom želimo razuvjeriti brojne sumnje koje su u posljednje vrijeme aktualne u vezi tzv. bojenja kruha i na temelju kojih se pekari optužuju da farbaju tijesto. Mi želimo dokazati da ni u kom slučaju ne »farbamo« kruh i da su naši proizvodi autentični u odnosu na specifikacije koje posjeduju i za koje su bili uvijek vrednovani i nagrađeni.

► **Vratimo se još malo konditorstvu i slastičarstvu. Što trenutno imate u ponudi?**

Prije svega je akcent na proizvodnji domaćih slastica koje prodajemo u našim prodajnim objektima, a to je nekoliko vrsta torti i domaćih kolača poput pita s voćnim sadržajem. Kada budemo pustili u rad objekt slastičarne koji pripremamo, naša ponuda će biti znatno veća, a krenut ćemo i s programom proizvodnje sladoleda. ■

Svake neparne godine (2003., 2005.) Pariz je domaćin najvećeg svjetskog sajma slastičarstva na koji smo otišli s željom da se malo bolje upoznamo s najsuvremenijim inovacijama na polju slastičarstva, te proizvodnje sladoleda. Na ovom velikom i prestižnom sajmu izlaže »cijeli svijet« proizvođača svih mogućih slatkih stvari.

► **Vaš odlazak neposredno je u svezi s jednom novinom koju pripremате. O čemu je riječ?**

Biftek s lukom u lovačkom umaku

Specijalitet lovačke kuhinje

Sastojci:

800 g bifteka (4 kom)

400 g luka

1 žlica lovačkog umaka »Podravka«

3 žlice ulja, 1 žlica vegete, lovorov list, 1 dl vina, sol, papar, suhe šljive, tabasco

ATILA SZALAI

Opis:

Bifteke zapečemo na masnoći s obje strane. Zatim na toj masnoći propržimo luk, podlijemo vinom, te dodamo vegetu, sol, papar i žlicu lovačkog umaka.

Prelijemo umak po biftecima i serviramo uz povrće i njoke. Dekorirano suhim šljivama i pirjanim lukom. Kao prilog poslužimo njoke od krumpira.

Juha s gljivama na način »Dva goluba«

Specijalitet lovačke kuhinje

Sastojci:

(za 10 osoba)

0,6 kg sušenih ili svježih vrganja

0,4 kg svježih šampinjona, 0,5 kg suhog mesa, 0,2 kg luka, 0,2 kg mrkve, 0,1 kg masnoće

0,1 kg brašna, 1 kg krumpira, 0,15 kg rajčica ukuhanih, 0,2 l kisela vrhnja

2 jaja, 0,05 kg soli, 0,05 kg crvene paprike, vezica peršina, 1 g papra

Opis:

Na masnoći popržimo sitno sjeckani luk, dodamo na kocke narezano suho meso, te malo popržimo i potom dodamo mrkvu narezanu na kockice. Pustimo da omekša i dodamo gljive koje smo prethodno narezali na listiće. Sve zajedno pustimo da se prži, pa dodamo brašno, ukuhanu rajčicu i crvenu papriku. Popržimo i zalijemo vodom ili temeljcem. Dodamo krumpir koji smo narezali na kocke, začinimo pustimo sve kuhati. Kada je gotovo dodamo umak koji pripremimo od kiselog vrhnja i jaja.

V I J E S T I

Tennis

Karlović u finalu Queensa

Najviši profesionalni tenisač na svijetu, *Ivo Karlović* doseg-
nuo je najveći rezultat svoje igrčke karijere plasmanom u
finale renomiranog ATP turnira u londonskom Queensu.

Na putu do svog prvog naslova na touru pretjekao ga je Amerikanac *Roddick*, koji je bio bolji u dva tie breaka (7:6, 7:6) i osvojio svoj treći naslov na ovom prestižnom turniru na travnatoj podlozi. Zahvaljujući ovom izvrsnom rezultatu Karlović je skočio za 18. mjesta na ljestvici najboljih svjetskih tenisača i sada zauzima 59. mjesto.

Nogomet

Liverpool utječe na Hajduk

Solomonskim rješenjem čelnništva UEFA-a pobjednik Champions Leaguea 2004/05. Liverpool dobit će priliku da brani osvojeni europski naslov najbolje nogometne momčadi, iako ga plasmanom u engleskom Premiershipu nije zaslužio (5. mjesto). Prvak Liverpool će tako krenuti u obranu naslov već u prvom kolu kvalifikacija u kojemu se natječu najslabiji europski prvaci iz država »donjeg nogometnog doma«. Usljed ove pretumbacije, djelomice je poremećen redoslijed nositelja u dugom kolu kvalifikacija, u kojemu je, barem do sada, hrvatski predstavnik Hajduk trebao biti nositelj prema ranije ostvarenom koeficijentu. Iako još uvijek nije zvanično objavljen spisak nositelja, velika je vjerojatnoća da Splitsani neće biti u krugu nositelja, što bi im donijelo mnogo težeg protivnika u susretima drugog kola izlučnih kvalifikacija za Champions league 2005/06.

Košarka

Zadar – Cibona 2:1

Pobjedom protiv Cibone (71:68) u svojim Jazinama, košarkaši Zadra su, ponovno, ovog puta s 2:1 povelu u finalnom duelu doigravanja i stigli na korak osvajanja titule prvaka Hrvatske. Za naslov je potrebno ostvariti tri pobjede, a sljedeća, četvrta, utakmica je bila na programu u srijedu 15. lipnja.

Beach volley

**Samba
na zagrebačkom pijesku**

Brazilski dvojac *Marcio Araujo* i *Fabio de Jesus Magalhaes* pobjednici su turnira u odbojci na pijesku (beach volley) VIP Open koji se proteklog tjedna igrao na zagrebačkom Jarunu. U finalnom susretu »majstori odbojkaške sambe« bili su bolji (2:0) od njemačke kombinacije *Reckermann* i *Dieckmann*.

Vaterpolo

Hrvatska - SiCG 11:4

Svečanost otvorenja varaždinskog bazena uveličale su reprezentacije Hrvatske i SiCG koje su odigrale revijalni prijateljski susret u kojemu su »delfini« izbornika *Ratka Rudića* bili bolji od rivala iz susjedstva s uvjerljivih 11:4. Susretu je nazočilo više od 600 gledatelja koji su mogli uživati u lijepom i atraktivnom vaterpolu.

Surova istina vrhunskog sporta

Na mladima svijet ostaje

Piše: Dražen Prčić

U vremenu koje živimo sport spada, po mnogima, u jednu od najvažnijih stvari u životu mnoštva populacije koja obitava na Zemlji. Prema pokazateljima i indeksima berzanskog poslovanja, profesionalni sport zauzima vrhove lista najprofitabilnijih i isplativijih financijskih ulaganja, te se već uveliko uzima kao strateški važan segment razvoja kod brojnih nerazvijenih zemalja koje putem svojih pojedinaca imaju šansu da barem malo poprave vlastiti državni proračun. Nostitelji velikih uspjeha u brojnim sportskim disciplinama kojima obiluje vrhunski profesionalni sport, poglavito su sportaši najranijoj životnoj dobi i nije redak primjer ili slučaj da su svjetski i olimpijski šampioni još uvijek djeca ili teenageri.

TENIS: bijeli sport naprosto »vrvi« od izuzetno mladih tenisača i tenisačica koji su dosegli sami vrh svjetske ranking ljestvice, a usporedo s ovim velikim sportskim uspjesima uspjeli su, u kratkom vremenu, napuniti i svoje bankovne račune pozamašnim novčanim iznosima. Najsvežiji primjeri koji potvrđuju ovo pravilo snage mladosti, dogodili su se na posljednjem Grand Slam turniru u Parizu, kada su pobjedničke pokale i najveću novčanu nagradu uzeo 19-godišnji Španjolac *Rafael Nadal*.

KOŠARKA: igra pod obručima postala je

zaštitni brand sportaša s prostora bivše zajedničke države, koji su, s ponekim izuzetkom, pokupili gotov sva najvrijednija odličja s brojnih europskih i svjetskih šampionata, uz nekoliko olimpijskih kolajni. Brojna imena, ne navodimo ih da ne bi neke izostavili, postali su veličine već u najranijoj igračkoj dobi, potvrđujući svoju izvanserijsku kvalitetu u srazu s mnogo iskusnijim i starijim protivnicima pod svjetskim obručima.

GIMNASTIKA: jedan od najočevidnijih sportova u kojemu svjetskim vrhom dominiraju gotovo isključivo djeca sportaši je jamačno gimnastika i nerijetko smo svjedoci da djevojčice koje još pohađaju osnovnoškolske razrede suvereno vladaju teškim vježbama na spravama i na parteru. Gledajući ih, prilikom televizijskih prijenosa, stječe se dojam da je u pitanju neko školsko natjecanje, a ne Svjetsko prvenstvo ili Olimpijada.

NOGOMET: najpopularnija igra poznatija i kao najvažnija sporedna stvar na svijetu, spada u sam vrh najplaćenijih sportova današnjice, ali samo djelomice potvrđuje ovu teoriju »mladosti«. Naime, pored brojnih mladih igrača koji već od teen uzrasta dominiraju zelenim travnjacima diljem svijeta i vrlo rano postaju proglašavani za mega zvijezde preplaćene desetinama mili-

juna eura ili dolara, u ovom sportu još uvijek »završnu riječ« imaju i nešto stariji i iskusniji sportaši bliži na pragu tridesetih.

DJECA MILIJUNAŠI: zaradivši ogromne svote izražene u novčanim nagradama namijenjenim pobjednicima turnira, prvenstava, šampionata i, na koncu, Olimpijskih igara, mladi ljudi već zarana postaju enormno bogati i njihov život često puta ulazi u privilegirane sfere, toliko daleke i nedostupne njihovim »običnim« vršnjacima. S novcem se na našem planetu može kupiti gotovo sve, izraženo u materijalnom poimanju stvarnosti, ali često puta smo putem medijskih napisa svjedoci brojnih tužnih priča i promašenih života tih sportskih velikana. Jer novac kupuje stvari, ponekad (ili često) i ljude, ali istinski doživljaji i lijepe uspomene koje čine naš život ljepšim i vrijednijim ne mogu se platiti niti jednim novčanim iznosom, već se jednostavno moraju doživjeti i proživjeti.

A djetinjstva provedena u bezbrojnim satima mukotrpnog treninga, natjecanja, uspjeha i razočarenja, smijeh i mnogo više prolivenih suza, mnogi bi, danas odrasli, sportaši mijenali za veliki postotak svojih financijskih potencijala. Jer poput života i slava je prolazna, dolaze novi pobjednici, a stari se brzo zaboravljaju, jer vječna je istina da na mladima svijet ostaje!

Ivan Sabanov, direktor teniskog turnira »Palić Open 2005«

Odlične ocjene i bolji termin

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Zahvaljujući entuzijazmu dvojice vrijednih teniskih poslenika sa Palića, Ivanu Sabanovu i Branku Zoriću, prošle godine je na terenima najstarijeg teniskog kluba u zemlji (TK Palić 1878) u neposrednoj blizini obala najvećeg i najljepšeg vojvođanskog jezera održan prvi ženski profesionalni turnir »Palić Open 2004«. Poslije odličnih ocjena za organizaciju, spomenuti dvojac je »ponovno u akciji« i za nepunih mjesec dana započinje drugo izdanje palićkog turnira, »Palić Open 2005«. U kraćem razgovoru saznali smo nešto više od Ivana Sabanova, jednog od direktora ovog ženskog profesionalnog turnira koji se igra za nagradni fond od 10.000 USD.

► **Kakve su bile zvanične reakcije od službenog osoblja ITF-a poslije prošlogodišnjeg turnira?**

Glavni sudija prošlogodišnjeg turnira je u zvaničnoj zabilješci, odaslanom u središnju - cu ITF-a, zapisao da uz odličnu ocjenu cjelokupne manifestacije ovaj turnir po svojoj organizacija daleko nadmašuje rang u koji po svome nagradnom fondu spada.

► **Godinu dana poslije u tijeku su pripreme za novo izdanje Palić Opena. Što donosi ovogodišnji turnir?**

Glavna je novina novi termin održavanja turnira, koji je pomjeren za više od mjesec dana, tako da će »Palić Open 2005« započeti 16. srpnja s kvalifikacijama, dok će glavni turnir započeti 18. srpnja i trajat će sve do 24. srpnja kada je na programu finalni susret. Za nas, kao organizatore je značajno da su u to vrijeme već prošli i Wibleton, te Federation Cup, također i školska godina je uveliko gotova, te ne postoje zapreke odazivu velikog broja igračica. Obzirom da je u to vrijeme špic ljetnje sezone, mislim da smo dobili odličan termin i tajming održavanja ovog turnira.

► **Koliko tenisačica planirate u kvalifikacijama?**

Zbog svega navedenog vjerujemo da će na ovom turniru biti znatno više tenisačica nego prošle godine, a u kvalifikacijskom turniru koji prethodi glavnom turniru i pobjednicima garantira ulazak u glavni ždrijež očekujemo punu tablu od 64 prijavljene te -

nisače.

► **Iz kojih zemalja očekujete dolazak igračica koje će nastupiti na »Palić Open-u 2005«?**

U prvom redu zasigurno će biti najviše prijavljenih igračica iz SiCG, potom i susjednih država okruženja, ali i sa svih strana te -

► **Jačinu svakog teniskog natjecanja određuje ranking prijavljenih tenisačica. Koga očekujete za prvu nositeljicu?**

Prema interesiranjima igračica ove godine očekujemo znatno jači kostur prema rankingu prijavljenih tenisačica i vjerujemo da bi prva nositeljica mogla biti negdje oko

Sudionici teniskog turnira

niskog svijeta. Dobar termin i odlične ocjene koje smo dobili za prošlogodišnju organizaciju sigurno će privući mnogo više tenisačica na Palić.

► **Uz singl turnir igrat će se i turnir parova.**

Usporedo s glavnim događajem, singl turnirom i ove godine ćemo organizovati i paralelni turnir ženskih parova u čijem glavnom ždrijebu će igrati 16 parova, dok će mjesto iz kvalifikacija pokušati izboriti 8 parova.

► **Kakav je nagradni fond ove godine?**

Nagradni fond ostaje jednak kao i prošle godine, što iznosi 10.000 USD. Nažalost još uvijek nismo uspjeli zatvoriti financij - sku konstrukciju za veći novčani iznos, ali se nadamo da bi u budućnosti mogli stići i do veće nagradne sume.

300 mjesta na svijetu.

► **Tko će ove godine dobiti pozivnice (wild card) za glavni ždrijež turnira?**

Nastavit ćemo prošlogodišnju praksu da pozivnice uručimo mladim domaćim igračicama koje još uvijek nemaju potrebni ranking za izravni plasman u glavni ždrijež turnira. ■

Prošlogodišnji pobjednici

Pobjednica prvog profesionalnog ženskog turnira »Palić Open 2004« bila je češka tenisačica *Eva Hrdinova*, koja je u finalnom susretu bila bolja od *Andreje Popović* (SiCG), dok su u igri ženskih parova slavila kombinacija *Četnik, Nandušević* (SiCG)

A.G. Matoš, rodoljub i pjesnik

Priredio: Zdenko Samaržija

12. lipnja 1995. godine divljanja srpskih vojnih i paravojnih postrojbi nad srebreničkim civilima i braniteljima dosegla su vrhunac. Od 11. do 15. lipnja likvidirano je približno 8.000 Muslimana.

12. lipnja 1918. godine umro je u Kreševu *Dragutin Lerman*, hrvatski istraživač. Između 1882. i 1896. Lerman je odlazio u Kongo četiri puta, a s putovanja je donosio mnoge predmete koji su danas dio zbirke Etnološkoga muzeja u Zagrebu. Na putovanjima je vodio dnevnik koji je pohranjen u arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Otkrio je mnoga nepoznata područja, a mnoga je okitio hrvatskim nazivima tako je najviše afričke slapove nazvao imenom Zrinskih. Nakon afričkih putovanja istraživao je migracije srednjovjekovnih Sasa te znatno pridonio razumijevanju srednjovjekovne metalurgije.

13. lipnja 1805. godine rođen je *Antun Mažuranić*, hrvatski književnik, jezikoslovac, novinar i političar. Najvažnija djela su mu »Temelji ilirskoga i latinskog jezika za početnike«, tekst naslovljen »Zakon Vinodolski« u kojem je protumačio jezik toga rukopisa, bavio se glagoljicom i o tome mnogo pisao. Sudjelovao je u radu komisije čiji je zadatak bio revidirati školske knjige, odnosno udžbenike koji su u to vrijeme bili propisani. Početkom pedesetih i tijekom šezdesetih godina 19. stoljeća objavljuje rasprave u sklopu gimnazijskih programa zagrebačke gimnazije (1852. godine »Kratak pregled povjestnice gimnazije zagrebačke«, 1855. godine »Kratak pregled stare literature hrvatske«, 1860. godine »O važnosti accenta hrvatskoga za historiju Slavjanah«). U suradnji s *Veberom* i *Mesićem* piše »Čitanku ilirsku za više gimnazije, dio I«. Godine 1859. izdaje gramatički udžbenik »Slovnica hrvatska za gimnazije i realne škole, Dio I. Rečoslovje« koji se u našim srednjim školama radio još dugo vremena. Umro je u Zagrebu 1888. godine.

13. lipnja 1873. godine rođen je u Tovarniku *Antun Gustav Matoš*, hrvatski književnik – Bunjevac podrijetlom, Srijemac rodom, a Zagrepčanin od gojem. Studirao je veterinu u Beču, no nije diplomirao. Svirao je violončelo i u godinama izgnanstva prehranjivao se svirajući u raznim orkestrima. Unovačen je 1983. godine, no pobjegao je iz vojske. Uhićen je i kaznu je zatvora služio u Srijemskoj Mitrovici i Petrovaradinu, odakle je također uspio pobjeći. Živio je kao vojni bjegunac u Beogradu, Ženevi i Parizu. Godine 1908. je amnestiran i vratio se u Zagreb. Položio je ispite za učitelja Više pučke škole, no nikada nije imao stalni posao. U Italiji je pokušava liječiti rak grla i uha, na žalost bez uspjeha. Umro je 17. ožujka 1914. godine u Zagrebu. Snažno izgrađene nacionalne svijesti, Matoš je stvarao većinom rodoljubna djela; »Moć savjesti«, »Iverje«, »Novo iverje«, »Umorne priče«,

»Balkon«, »Cvijet s raskršća«, »Naši ljudi i krajevi«, »Vidici i putovi«. Premda je napisao samo osamdesetak pjesama, i to u posljednjoj stvaralačkoj fazi, mnoge su antologijske.

14. lipnja 1890. godine u Jastrebarskom je rođen *Ljubo Babić*, povjesničar umjetnosti, teoretičar i istraživač i hrvatski slikar. Umro je 14. svibnja 1974. godine u Zagrebu.

15. lipnja 1573. godine umro je u Presovu *Antun Vrančić*, svećenik, Pečuški biskup, hrvatski pjesnik, putopisac, povjesničar i arheolog.

15. lipnja 1965. godine umro je u Zagrebu *Kazimir Ostrogović*, hrvatski arhitekt. Rođen je 7. travnja 1907. godine u Svetom Vidu na Krku. Završio je Tehnički fakultet u Zagrebu te djelovao na Sušaku, Crikvenici i Malinskoj. Projektirao je zagrebačku gradsku vijećnicu, Institut Ruđer Bošković, banka u Paromlinskoj, vilu Zagorje u Zagrebu – danas Predsjedničke dvore.

16. lipnja 1949. godine umro je u Zagrebu *Edo Schon*, hrvatski arhitekt. Bio je prvi profesor na arhitektonskom odjelu Visoke tehničke škole te je utjecao na generacije hrvatskih arhitekata. Najvažnija djela su palača Croatia na uglu Masarykove i Preradovićeve ulice u Zagrebu, stambeni blok na Trgu hrvatskih velikana u Zagrebu poznatiji kao Studentski dom te zgrada Tehničkog fakulteta o Kačićевой ulici.

17. lipnja 1864. godine osnovano je prvo vatrogasno društvo u Hrvatskoj.

17. lipnja 1889. godine osnovana je Hrvatska demokratska zajednica.

17. lipnja 1944. godine potpisali su na Visu Ugovor o suradnji predsjednik AVNOJA-a *Josip Broz Tito* i predstavnik jugoslavenske izbjegličke vlade *Ivan Šubašić*. Jugoslavenska vlada u Londonu imala je snažnu potporu *Winstona Churchilla*, koji se bojavao utjecaja komunista u novoj federativnoj državi. Unatoč tome, na Teheranskoj je konferenciji partizanski pokret s Josipom Brozom na čelu priznat ravnopravnim saveznikom u borbi protiv *Hitlera*. Partizani su nadzirali velik dio jugoslavenskog teritorija, a 1943. godine osnovali su svoju vladu. Radi postizanja dogovora između izbjegličke vlade i partizanskog pokreta, novim predsjednikom jugoslavenske vlade u Londonu imenovan je *Ivan Šubašić*, bivši ban Banovine Hrvatske i član HSS-a. S obzirom da tijekom rata nije surađivao s *Dragoljubom Mihailovićem* niti s četnicima, bio je prihvatljiv pregovarač partizanskoj strani. U lipnju 1944. godine Šubašić putuje u Hrvatsku i na otoku Visu počinje pregovore s Titom. Pregovori su nastavljeni u netom oslobođenom Beogradu, gdje je u studenome 1944. godine potpisan Beogradski sporazum. U njemu se, između ostalog, određuje sastav zajedničke jugoslavenske vlade od predstavnika narodnooslobodilačkog pokreta i predstavnika vlade u izbjeglištvu.

NAJOPSTNIJA ROCK GRUPA NA NAŠIM PROSTORIMA, NEĐAVNO SE OPET UKLJUČILA (NA SLICI)	GORNJI OBRUB JUTRA NA FASADI	TENZJA	ALUMINI- JE U OKVIRU DOBIVA SE IZ BOKSITA	STILSKA CVJEĆA	TRISKO I PLUGA	TEŠKA BOLEST RAK								
GLAVNI CRAD ITALIJANJA														
UCMUVINA MONICI BELLUCCI														
PLANET TRINCO NA SUKSTAVA														
ŽENSKO IME (MISSICA SILJAN)						"UCLIK"								
DUELOVI CVIJETA LATICE				JEREMY IRONS AMERIČKI PJEŠNIK ("JAVIHAN")										
"KREK"	ATLANTIK II PACIFIK KLASA SPORTSKIH JEHLJKA													
NEZANIM- LJIVO														
"INDIR- GRADUATE PILOT TRAINING"				TRI TENISKO MEĆA KRINKA, OBRAZINA										
CORAN HIBIKON		MAZVO				"ZAVOD ZA IZVODU NOVICA- NICA"	SUPROTHI VEZNIK	AMERIKKI GI UMAC, AL ("KUM")	UKRAS- NAKIT	KRUG OKO NAMA- TANJA	"ITALIJA"	JASMIN STAVICEZ	NALJEPL- NICA	NOVCI U SAD
PTICA GRABLJ- VICA IZ PENCER SOKOLOVA		ŽIVODER			NAREDBA VRI KAN- SKA STUJENA LIPARIT									
IZASLANICI							POKON- BENI VEZNIK AMERIČKA PJEŠKA RUKAVICA				VALJUN II PADEŽ			
SASTAVIO JICA ŠUBAT	NALJE- NJANJE SKLOVOST RATNIK U OKLOPU											"IZRAEL"	SVATOV- SKA PJEŠKA SVATOVAC	
DRUGO, INO						KONČANJE TVOREVINA VOJNIČKI LOGOR, BIVAK				ŽENSKO IME II DALMACIJE JAPANSKO IME				
"KAMRIE"			GORKI BASTOJAK ALI II II - IZ TIXASA						VHISTA II NUTINA PEKARSKI PROIZVOD (MNOŽ.)					
"LILIA"	RANO VOD DUELOVI KROŠNJE UKVEIA						PRIMJE- LITI AMERIČKI CLUMAC, NICK							
"OGULIN"		PIKAC SINCLAIR U ONO VRIJEME						VITIKA RIDARSKA MREŽA ŽIVAC						KANCE LARIJA BIRO
JEDNO- GODIŠNJA ŽITARICA						UDLAGA KOD PRI- JELOMA KOSTUJU GAUDA IJI TRAFISI							"LEJAN"	ZIMSKA OBORINA
GRAD U FRANCU- SKOJ							CLUMICA MASSAIE "SELEN"			PRAŽITELJ BALKANA PRVAK, SAMIKON				
ŽITELJI I MELOJE INILJE					IZLAZAK TRČANJE NA TRČEN S VIKAI									
AMERIČKI CLUMAC ("TIL/INA")											PČELINI PROIZVOD			

RJEŠENJA IZ PROŠLOGA BROJA:

METKOVIĆ, ISKOPINA, REOMETAR, ON, URAT, SCENARIJ, LIMA, ATA, AJI, H, IS, VARAVOST, Š, AMATER, KATETA, ELABORAT, OBIR, VABILO, ISA, RO, IKAVAC, SANTI, ONAKO, ARISTOTEL, ERATO, STAINER, KNIN, RUKAV, ALOV, AT, KONDOR, SCENA, D, LAKEJ, IST, NIL, ALI, SLET, POL, MC, ROSSELLINI, EDIE, ESTERA, PASTVA, R.

PETAK 17. 6. 2005.

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Čarolija 6., serija
 10.10 – Vijesti
 10.15 – Zemlje-ljudi-pustolovine: Svečanost rasplesanih zastava
 11.25 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 12.00 – Dnevnik
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Ed 3., serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Putovanje oko svijeta: New York
 17.10 – Život uživo – sa stilom
 17.50 – Vijesti
 18.00 – Život uživo – tema dana
 18.40 – Promet danas
 18.42 – Dietpharmova nagradna pitalica
 18.45 – Znanstvena petica
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – U mreži prijevare, američki film
 22.10 – Dnevnik
 22.20 – Vijesti iz kulture
 22.25 – Bioproгноza
 22.30 – Drugi format, emisija iz kulture
 23.35 – Sud i kazna 7., mini-serija
 01.05 – Zlikavci, zabavni program
 01.15 – Večernja škola – povratak upisanih
 01.45 – Whoopi, humoristična serija
 02.10 – Obiteljske nevolje, humoristična serija
 02.35 – Gospođica Marple, serija
 03.25 – Ed 3., serija
 04.10 – Cirkus, serija
 05.05 – Zemlje-ljudi-pustolovine: Svečanost rasplesanih zastava
 06.10 – Zrela ljubav, serija

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC

09.20 – NULTI SAT
 10.25 – TV raspored
 10.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 – TV raspored
 13.35 – Glazbena TV
 14.00 – Res publica: Među nama
 14.45 – Res publica: Iz jezične riznice
 15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 16.05 – Vijesti za gluhe
 16.15 – Novi Vinodolski: Tenis Croatia classics 2005., prijenos
 17.45 – Gospođica Marple, serija
 18.35 – Županijska panorama
 19.00 – Vijesti iz kulture
 19.05 – Savršeni svijet
 19.35 – Obiteljske nevolje, humoristična serija
 20.10 – Bitange i princeze, serija
 20.40 – Jesam te!, humoristična serija
 21.15 – Večernja škola – povratak upisanih
 21.50 – Vijesti na Drugom
 22.00 – Promet danas
 22.05 – Zlikavci, zabavni program
 22.20 – Cirkus, serija
 23.20 – Rushmore, američki film

00.50 – Hit, britanski film
 02.25 – Savršeni svijet

07.00 DJEČJI PROGRAM
 Pokemoni
 Sonic X
 Pokemoni
 08.35 TV prodaja
 08.45 Rubi, serija
 09.45 Zatočenica, serija
 10.45 Ciganke, serija
 11.45 Jedan na jedan, talk show Alke Vuice
 12.45 Laku noć Hrvatska, crtana serija
 13.10 Sve je relativno, serija
 13.40 Dream Team, serija
 14.10 Izlog strasti, serija
 14.50 Nauči me voljeti, serija
 15.45 Ciganke, serija
 16.40 Vijesti
 16.50 Zatočenica, serija

17.50 Rubi, serija
 18.45 Laku noć Hrvatska, crtana serija
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.30 Vrijeme
 19.35 Taxi free
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Kad je Harry sreo Sally, igrani film
 22.45 Drugo lice – Petar Vlahov show
 23.45 Laku noć Hrvatska, crtana serija
 23.55 Pripravnici, reality show
 00.45 Buffy, ubojica vampira, serija
 01.35 Vrijeme sutra

06.30 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 07.20 Anastasia, sapunica (R)
 08.05 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 08.55 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.20 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 09.45 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.10 Bračne vode
 10.35 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.00 Eksploziv, magazin (R)
 11.40 Sanja, talk show (R)
 12.30 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Anastasia, sapunica
 13.45 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 14.35 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.35 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.00 Sabrina, mala vještica
 16.25 Roseanne
 16.55 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Ostali ste uvijek isti..., talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Strateška zapovijed, igrani film, akcijski
 21.50 Totalno uništenje, igrani film, akcijska komedija
 23.30 Vijesti, informativna emisija
 23.40 Plavi grom, igrani film, akcijski
 01.30 Braća Newton, igrani film, akcijski (R)
 04.00 Lovator, kviz show (R)

SUBOTA

HRT 1

07.00 – TV kalendar
 07.10 – Vijesti
 07.15 – Fudgeomanija, američki film za djecu i mlade
 08.45 – Parlaonica
 09.40 – Vijesti
 09.50 – Promet danas
 09.55 – Briljanteen
 10.45 – Kad zvoni?, serija za mlade
 11.15 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 11.45 – TV kalendar
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.20 – Zrela ljubav, serija
 13.10 – U mreži prijevare, američki film
 15.00 – Vijesti
 15.05 – Kačićevim tragom, emisija pučke i predajne kulture
 15.35 – Reporteri
 16.35 – Vijesti
 16.45 – Promet danas
 16.50 – Inspektor Rex 7., serija
 17.35 – Dragons Alive, dokumentarna serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Studio 10, show program
 22.20 – Ljubavnica Venecije, američki film
 00.15 – Dnevnik
 00.25 – Vijesti iz kulture
 00.35 – Pisma jednog ubojice, američki film
 02.15 – Love, Cheat and Steal, američki film

03.50 – Simpsoni 13., humoristična serija
 04.10 – Inspektor Rex 7., serija
 04.55 – Studio 10, show program

HRT 2

06.55 – Zrela ljubav, serija
 08.10 – Petar Pan, crtani film
 09.00 – Hey Kitty, crtani film
 09.10 – Kućni ljubimci

18. 6. 2005.

09.40 – Poštanska kočija,
američki film

11.15 – Korijeni – hrvatske
manjine u Europi

11.45 – Duhovni izazovi

12.00 – Prizma – multinacionalni
magazin

13.05 – Automagazin

13.40 – Crno-bijelo u boji

14.10 – Vijesti iz kulture

14.20 – Filmska klasika:
Žandar se ženi,
francusko-talijanski film

16.00 – Novi Vinodolski: Tenis,
Croatia classics 2005.
– finale prijenos

17.50 – Rukomet –
kvalifikacije za SP
Hrvatska – Švedska, prijenos

19.30 – Simpsoni 13.,
humoristična serija

19.55 – Indianapolis:
Kvalifikacijski trening
F1 za Veliku
nagradu SAD-a, prijenos

21.05 – Newyorški plavci 11.,
serija

21.50 – Zakon i red:
Odjel za žrtve 4., serija

22.35 – Vijesti na Drugom

22.45 – Promet danas

22.50 – Sport danas

23.00 – Buđenje mrtvih 3., serija

00.30 – Reporteri

01.30 – Dragons Alive

07.00 Dječji program
Shinzo
Pokemoni
Kralj šamana

09.35 Mr. Bean, crtana serija

10.05 Futurama, crtana serija

10.35 Kraljica mača, serija

11.25 Andy Richter, serija

11.55 Moja slavna sestra, serija

12.25 Mi nismo plavuše, serija

13.05 VIP propusnica,
glazbeno-
dokumentarna emisija

14.00 VIP DJ, glazbena emisija

15.10 Čarobnice, serija

16.00 Bumerang, serija

16.50 Vijesti

17.00 Bubamare, igrani film

18.40 Laku noć Hrvatska,
crtana serija

19.00 24 sata

19.25 Sport

19.30 Vrijeme

19.35 Taxi free

20.00 Ona ili on, kviz

21.00 Vitez apokalipse, igrani film

22.45 Laku noć, Hrvatska,
crtana serija

23.00 Na rubu zakona, serija

23.55 Izvještaj Matrix, serija

00.45 Angel, serija

01.35 Vrijeme sutra

01.40 TV prodaja

06.50 Beyblade, crtana serija
(3 epizode)

08.00 Moja cura je zvijezda,
humoristična serija

08.20 Rock Me Baby,
humoristična serija

08.45 Lud za tobom,
humoristična serija

09.10 Kako su me oženili,
humoristična serija

09.35 Zabranjena ljubav,
sapunica – maraton
(pet tjednih epizoda)

12.00 Henrik VIII,
povijesna mini serija

13.45 Everwood, dramska serija

14.35 Cijena savjesti,
dramska serija

15.20 Dodir s neba,
dramska/ fantastična serija

16.05 Bez izlaza,
igrani film, akcijski (R)

17.50 Zvijezde Ekstra:
101 holivudski biser,
zabavna emisija

18.45 Vijesti, informativna emisija

19.10 Eksploziv: Uživao iz Pule,
magazin

20.15 Boksčki spektakl u
pulsnoj Areni, izravni prijenos

00.25 Šakama do slave,
igrani film, drama

02.20 Playboy: Prijatelji za
jednu noć, igrani film, erotski

03.55 Totalno uništenje,
igrani film, akcijska komedija

NEDJELJA 19. 6. 2005.

07.45 – TV kalendar

07.55 – Vijesti

08.00 – Teletubbies,
lutkarska serija

08.25 – Međunarodni dječji
festival – Šibenik,
snimka otvorenja

09.40 – Aladdin, crtana serija

10.00 – Timon i Pumbaa,
crtana serija

10.25 – Promet danas

10.30 – Ciklus Columbo:
Murder Under Glass,
američki TV film

11.45 – TV kalendar

12.00 – Dnevnik

12.15 – Dodjela nagrade
Vladimir Nazor, prijenos

13.20 – Rijeka: More

14.00 – Nedjeljom u dva

15.00 – Kulturni info

15.05 – Vijesti

15.15 – Promet danas

15.20 – Domovnica: Pjesme
Podravine i Podravlja -
Pitomača 2005

16.10 – Veli Drvenik,
dokumentarna emisija

17.05 – Kad zvoni?,
serija za mlade

17.40 – Prodavač Cadillac,
američki film

19.30 – Dnevnik

20.05 – Tko želi biti milijunaš?,
kviz

21.05 – Bitka na Neretvi,
jugoslavensko-
američko-talijansko-
njemački film

23.55 – Dnevnik

00.05 – Vijesti iz kulture

00.15 – Shpitza, zabavna emisija

01.05 – Nedjeljom u dva

02.05 – Hornblower 3., mini-serija

03.45 – Prodavač Cadillac,
američki film

05.20 – Slobodna zona,
kratki dokumentarni film

05.30 – Domovnica: Pjesme
Podravine i Podravlja -
Pitomača 2005.

08.00 – TV vodič

09.40 – Prava talijanska kuhinja
Giorgija Locatellija

10.05 – Mali gradski vrtovi 2.,
dokumentarna serija

10.40 – Biblija

10.50 – Portret crkve i mjesta

11.00 – Koprivnica:
Sveta misa, prijenos

12.00 – TV raspored

12.05 – Mali savjeti za
poljoprivrednike

12.10 – Plodovi zemlje

13.00 – Mir i dobro

13.30 – National Geographic:
Aleksandar Veliki –
čovjek iz legende

14.25 – Sud i kazna 7., mini-serija

16.00 – Opera Box

16.30 – Vijesti iz kulture

16.40 – Hornblower 3., mini-serija

18.20 – Sportski program

19.20 – Inside Grand Prix

19.50 – Indianapolis:
Formula 1 za Veliku
nagradu SAD-a

22.00 – Vijesti na Drugom

22.10 – Promet danas

22.15 – Shpitza, zabavna emisija

23.05 – Zvezdane staze:
Enterprise 1., serija

23.50 – Zvezdane staze:
Enterprise 1., serija

00.35 – Zvezdane staze:
Enterprise 1., serija

01.20 – Zvezdane staze:
Enterprise 1., serija

02.05 – Zvezdane staze:
Enterprise 1., serija

06.50 Dječji program
Školska rukometna liga
Pokemoni
Kralj šamana

08.50 Pipi protiv gusara, igrani film

10.55 Filmski klasici:
U ratu s vojskom, igrani film

12.45 Automotiv, auto-moto
magazin

13.20 VIP DJ, glazbena emisija

14.30 Ona ili on, kviz

15.25 Kralj Queensa, serija

15.55 Lude 70-e, serija

16.25 Vijesti

16.35 Nešto o Adamu, igrani film

18.30 Laku noć, Hrvatska,
crtana serija

19.00 24 sata

19.25 Sport

19.30 Vrijeme

19.35 Red Carpet, zabavna emisi-

NEDJELJA

ja
20.00 Od glave do pete, zabavna emisija
21.00 Skandal u bolnici Irvine, igrani film
22.50 Zona smrti, serija
23.50 Čovjek bez prošlosti, serija
00.40 Automotiv, auto-moto magazin
01.10 Laku noć, Hrvatska, crtana serija

01.35 Vrijeme
06.20 Beyblade, crtana serija (3 epizode)
07.25 2 glupa pasa, crtana serija
07.50 Dexterov laboratorij, crtana serija
08.10 Ed, Edd i Eddy, crtana serija
08.35 Johnny Bravo, crtana serija
09.00 Samo malo duše,

igrani film, komedija
10.40 Henrik VIII, povijesna mini serija
12.20 Šakama do slave, igrani film, drama (R)
14.10 Prijatelj na kvadrat, zabavna emisija (R)
15.00 Mjenjačnica, zabavna emisija (R)
15.55 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica (R)
17.05 Salto, zabavna emisija
18.15 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv: Hrana– prijatelj našeg doba, magazin
20.15 Plemenita krv, igrani film, triler
21.50 FBI: Istraga, dokumentarno– kriminalistička serija
22.45 Novi forenzičari, dokumentarno– kriminalistička serija
23.40 Autopsija, dokumentarno– kriminalistička serija
00.10 Nogomet: Konfederacijski kup– Meksiko Vs. Brazil, snimka
01.40 Playboy: Prijatelji za jednu noć, igrani film, erotski (R)

PONEDJELJAK 20. 6. 2005.

06.20 – TV kalendar
06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
09.10 – Promet danas
09.15 – Čarolija 6., serija
10.10 – Vijesti
10.20 – Zemlje-ljudi-pustolovine: Belize – prirodni raj na kraju svijeta
11.10 – Oprah Show
12.00 – Dnevnik
12.15 – TV kalendar
12.30 – Zrela ljubav, serija
13.20 – Maja: Seksualnost žene, talk-show
14.00 – Vijesti
14.10 – Ed 3., serija
14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
15.05 – Tintinove pustolovine, crtana serija
15.30 – Nora Fora, igra za mlade
16.00 – Hrvatska danas
16.20 – Putovanje oko svijeta: Arizona i New Mexico
17.10 – Život uživo – sa stilom
17.50 – Vijesti
18.00 – Život uživo – tema dana
18.40 – Promet danas
18.45 – Najslabija karika, kviz
19.30 – Dnevnik
20.10 – Latinica: Spolna nemoć
21.50 – Himalaja s Michaelom Palinom, dokumentarna serija
22.45 – Bioproгноza
23.50 – Dnevnik
00.00 – Vijesti iz kulture
00.10 – Dobro ugođena večer: Ansambl Dialogos, Tondalova vizija
01.30 – Zemlje-ljudi-pustolovine: Belize – prirodni raj na kraju svijeta
02.15 – Latinica: Spolna nemoć
03.50 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
04.00 – Šuma, madžarski film

05.30 – Zrela ljubav, serija
07.50 – TV kalendar
08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
09.20 – Klement i Klementina
09.30 – Kratki spoj
09.45 – Ružno pače, crtana serija
10.10 – Dječak koji je prestao razgovarati, serija za djecu
10.35 – Tintinove pustolovine, crtana serija

11.15 – Direkt
11.45 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
12.00 – Zvezdane staze: Enterprise 1., serija
12.45 – Res publica: Poštenje u gospodarstvu?!, religijski program
13.35 – Glazbena TV
14.00 – Program za djecu i mlade
15.00 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
15.15 – Ciklus Columbo: Murder Under Glass, američki TV film
16.30 – Vijesti za gluhe
16.40 – Mlade jahačice, serija za djecu i mlade
17.05 – Berlin, Berlin – serija za mlade
17.30 – Gospođica Marple, serija
18.20 – Županijska panorama
18.45 – Vijesti iz kulture
18.50 – Internacional, vanjskopolitički magazin
19.35 – Obiteljske nevolje, humoristična serija
20.05 – Bez traga, serija
20.50 – Survivor – Odisejev otok
21.55 – Vijesti na Drugom
22.05 – Promet danas
22.10 – Whoopi, humoristična serija
22.35 – Tko živ, tko mrtav, serija
23.20 – Leon profesionalac, francusko-američki film
01.30 – Gospođica Marple, serija
02.20 – Ed 3., serija
03.05 – Whoopi, humoristična serija
03.25 – Bez traga, serija (12)

07.00 DJEČJI PROGRAM

Pokemoni
Sonic X
Pokemoni
08.45 Izlog strasti, serija
09.15 Rubi, serija
10.15 Zatočenica, serija
11.15 Ciganke, serija
12.15 Jedan na jedan, talk show Alke Vuice
13.25 Sve je relativno, serija
13.55 Dream Team, serija
14.25 Izlog strasti, serija
15.05 Nauči me voljeti, serija
16.00 Ciganke, serija
16.55 Vijesti
17.05 Zatočenica, serija
18.05 Rubi, serija
19.00 24 sata
19.25 Sport
19.30 Vrijeme
19.35 Taxi free

20.00 Naša mala klinika, serija
21.00 Prvi u tjednu: Score, igrani film
23.15 Nova noć: Auggie Rose, igrani film
01.05 Vrijeme sutra

06.40 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
07.35 Anastasia, sapunica (R)
08.15 Luna– sirena s kariba, telenovela (R)
09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
09.30 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
09.55 Roseanne, humoristična serija (R)
10.20 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.50 Dadija, humoristična serija (R)
11.15 Ekkluziv, magazin (R)
11.45 Sanja, talk show (R)
12.30 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.00 Anastasia, sapunica
13.50 Luna– sirena s kariba, telenovela
14.35 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
15.35 Simpsoni, humoristična animirana serija
16.00 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
16.25 Roseanne, humoristična serija
16.55 Bračne vode, humoristična serija
17.20 Dadija, humoristična serija
17.45 Sanja: Oni žive noću, talk show
18.35 Lovator, kviz show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.05 Eksploziv, magazin
19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
20.15 Super nanny, dokumentarna sapunica
21.10 CSI: New York, kriminalistička serija
22.00 Tajni plan, igrani film, akcijski triler
23.45 Vijesti, informativna emisija
00.00 FBI: Istraga, dokumentarno – kriminalistička serija (R)
00.55 Novi forenzičari, dokumentarno– kriminalistička serija (R)
01.55 Lovator, kviz show (R)
02.00 Plemenita krv, igrani film, triler (R)

UTORAK 21. 6. 2005.

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Čarolija 6., serija
 10.10 – Vijesti
 10.20 – Zemlje-ljudi-pustolovine:
 Karneval u Santiago
 de Kubi
 11.10 – Oprah Show
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja: Alimentacija
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Ed 3., serija
 14.55 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Putovanje oko svijeta:
 Skrivena šuma Nove
 Gvineje

17.10 – Život uživo – sa stilom
 17.50 – Vijesti
 18.00 – Život uživo – tema dana
 18.40 – Promet danas
 18.45 – Najslabija karika, kviz
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Globalno sijelo
 20.45 – 100% ja,
 zabavno-glazbena emisija
 21.40 – Tragom braće Seljan:
 Od Srebrne rijeke do
 Bolivije
 22.10 – Bioproгноza
 22.20 – Otvoreno
 23.15 – Dnevnik
 23.25 – Vijesti iz kulture
 23.35 – Zemlje-ljudi-pustolovine:
 Karneval u Santiago
 de Kubi
 00.20 – Obiteljske nevolje,
 humoristična serija
 00.40 – Globalno sijelo
 01.10 – 100% ja,
 zabavno-glazbena emisija
 02.00 – Tragom braće Seljan:
 Od Srebrne rijeke do
 Bolivije
 02.30 – Maja: Alimentacija,
 talk-show
 03.05 – Oprah Show
 03.50 – Apple Dumpling Gang,
 američki film

HRT 2

05.30 – Zrela ljubav, serija
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 09.20 – Mala gramatika i pravopis
 09.30 – Zdravo maleni – kronika
 45. međunarodnog dječjeg
 festivala Šibenik
 09.45 – Obiteljski pas, crtana serija
 10.10 – Dječak koji je prestao
 razgovarati, serija za djecu
 10.35 – Tintinove pustolovine,
 crtana serija
 11.00 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 11.15 – Internacional,
 vanjskopolitički magazin
 12.00 – Zvezdane staze:
 Enterprise 1., serija
 12.45 – Res publica: Treća dob,
 emisija za umirovljenike
 13.35 – Glazbena TV
 14.00 – Program za djecu i mlade
 14.50 – Apple Dumpling Gang,
 američki film
 16.30 – Vijesti za gluhe
 16.40 – Mlade jahačice,
 serija za djecu i mlade
 17.05 – Berlin, Berlin –
 serija za mlade
 17.30 – Gospođica Marple, serija
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Vijesti iz kulture
 18.50 – Transfer
 19.35 – Obiteljske nevolje,
 humoristična serija
 20.05 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.40 – Prije kiše, makedonski film
 22.35 – Vijesti na Drugom
 22.45 – Promet danas
 22.50 – Tko živ, tko mrtav –
 serija 812)
 23.40 – Trubač u vadiju,
 izraelski film
 01.20 – Gospođica Marple, serija
 02.10 – Ed 3., serija

07.00 DJEČJI PROGRAM
 Pokemoni
 Sonic X
 Pokemoni
 08.45 Izlog strasti, serija
 09.15 Rubi, serija
 10.15 Zatočenica, serija
 11.15 Ciganke, serija
 12.15 Jedan na jedan,
 talk show Alke Vuice
 13.25 Sve je relativno, serija
 13.55 Dream Team, serija
 14.25 Izlog strasti, serija
 15.05 Nauči me voljeti, serija

16.00 Ciganke, serija
 16.55 Vijesti
 17.05 Zatočenica, serija
 18.05 Rubi, serija
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.30 Vrijeme
 19.35 Taxi free
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Po ure torture,
 zabavna emisija
 21.30 Izgubljeni, serija
 22.30 Svi vole Raymonda, serija
 23.00 Nova noć: Dim, igrani film
 01.00 Vrijeme sutra

06.30 Voljeni doktor Martini,
 humoristična serija (R)
 07.20 Anastasia, sapunica (R)
 08.05 Luna– sirena s Kariba,
 telenovela (R)
 08.50 Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 09.15 Sabrina, mala vještica,
 humoristična serija (R)
 09.45 Roseanne, humoristična
 serija (R)
 10.10 Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 10.35 Dadilja, humoristična
 serija (R)
 11.00 Eksploziv, magazin (R)
 11.40 Sanja, talk show (R)
 12.30 Zabranjena ljubav,
 sapunica (R)
 13.00 Anastasia, sapunica
 13.45 Luna– sirena s Kariba,
 telenovela
 14.35 Voljeni doktor Martini,
 humoristična serija
 15.35 Simpsoni
 16.00 Sabrina, mala vještica
 16.25 Roseanne, humoristična
 serija
 16.55 Bračne vode,
 humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Bolujem ja,
 boluješ ti..., talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Prijatelj na kvadrat,
 zabavna emisija
 21.10 Jednom zauvijek,
 igrani film, romantični
 23.15 Nogomet: Konfederacijski
 kup– Argentina
 vs. Njemačka, snimka
 00.50 Vijesti, informativna emisija
 01.05 CSI: New York,
 kriminalistička serija (R)
 01.50 Lovator, kviz show (R)
 01.55 Tajni plan, igrani film,
 akcijski triler (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Čarolija 6., serija
 10.10 – Vijesti
 10.20 – Paul Watson: Kitovo oko,
 dokumentarni film
 11.10 – Govorimo o zdravlju
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja: Neka se dječji glas
 čuje, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Ed 3., serija
 14.55 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine,
 crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Putovanje oko svijeta:
 Novozelandska divljina
 17.10 – Život uživo – sa stilom
 17.45 – Vijesti
 17.55 – Život uživo – tema dana
 18.30 – Promet danas
 18.35 – Najslabija karika, kviz
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Piramida, zabavni program
 21.15 – Poslovni klub
 21.50 – Kad grobovi šute,
 dokumentarna emisija
 22.20 – Bioproгноza
 22.30 – Otvoreno
 23.25 – Dnevnik
 23.35 – Vijesti iz kulture
 23.40 – Kulturni info
 23.45 – Direkt
 00.15 – Paul Watson: Kitovo oko,
 dokumentarni film
 01.05 – Obiteljske nevolje,
 humoristična serija
 01.30 – Poslovni klub
 02.00 – Direkt
 02.30 – Maja: Neka se dječji glas
 čuje, talk-show
 03.05 – Slobodna zona, kratki
 dokumentarni film
 03.20 – The Big Red One,
 američki film
 05.20 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 05.30 – Zrela ljubav, serija

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 09.20 – Teta Klara na putu
 oko svijeta

SRIJEDA 22. 6. 2005.

09.30 – Čemu služi knjiga?
 09.45 – Denis, crtana serija
 10.10 – Dječak koji je prestao razgovarati, serija za djecu
 10.35 – Tintinove pustolovine, crtana serija
 11.00 – Reprizni program
 12.00 – Zvezdane staze: Enterprise 1., serija
 12.45 – Res publica: Trenutak spoznaje
 13.20 – Res publica: Heureka
 13.35 – Glazbena TV
 14.00 – Orlovo gnijezdo, američki film
 16.30 – Vijesti za gluhe
 16.40 – Mlade jahačice, serija za djecu i mlade
 17.05 – Berlin, Berlin – serija za mlade
 17.30 – Gospođica Marple, serija
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Vijesti iz kulture
 18.50 – Gdje sve grobove krije Kozara?, dokumentarna emisija
 19.35 – Obiteljske nevolje, humoristična serija
 20.05 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.40 – The Big Red One, američki film
 22.45 – Vijesti na Drugom
 22.55 – Promet danas
 23.00 – Tko živ, tko mrtav – serija
 23.50 – Asovi s Aljaske, američki film
 01.45 – Gospođica Marple, serija
 02.35 – Ed 3., serija
 06.55 Vrijeme danas

07.00 DJEČJI PROGRAM

Pokemoni
 Sonic X
 Pokemoni
 08.45 Izlog strasti, serija
 09.15 Rubi, serija
 10.15 Zatočenica, serija
 11.15 Ciganke, serija
 12.15 Jedan na jedan, talk show Alke Vuice
 13.25 Sve je relativno, serija
 13.55 Dream Team, serija
 14.25 Izlog strasti, serija
 15.05 Nauči me voljeti, serija
 16.00 Ciganke, serija
 16.55 Vijesti
 17.05 Zatočenica, serija
 18.05 Rubi, serija
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.30 Vrijeme
 19.35 Taxi free
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Bumerang, serija

22.00 U sridu – talk show
 23.00 Nova noć:
 Istina i samo istina, igrani film
 01.10 Vrijeme sutra

06.20 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 07.15 Anastasia, sapunica (R)
 08.00 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 08.45 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.10 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 09.35 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.05 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.30 Dadilja, humoristična serija (R)
 10.55 Eksploziv, magazin (R)
 11.40 Sanja, talk show (R)
 12.30 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.55 Anastasia, sapunica
 13.45 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 14.35 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.30 Simpsoni, humoristična animirana serija
 15.55 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.50 Bračne vode, humoristična serija (R)
 17.15 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Paris Hilton ih ima 230, a ti?, talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Mjenjačnica, zabavna emisija
 21.10 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 21.55 Tragovi zločina, kriminalistička serija
 22.50 Cobra 11– specijalci s autoputa, kriminalistička serija
 23.50 Vijesti, informativna emisija
 00.05 Red Bull Air Race Svjetski kup 2005–
 00.35 Jednom zauvijek, igrani film, romantični (R)
 02.50 Lovator, kviz show (R)
 02.55 Nogomet: Konfederacijski kup– Argentina Vs. Njemačka, snimka (R)

ČETVRTAK

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Čarolija 6., serija
 10.10 – Vijesti
 10.15 – Zemlje-ljudi-pustolovine: Kambodžanska velika voda – na putu po Tonle Sapu
 11.00 – Mali gradski vrtovi 2., dokumentarna serija
 11.30 – Prava talijanska kuhinja Giorgija Locatellija, dokumentarna serija
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja: Kada smo prestari?, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Ed 3., serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Putovanje oko svijeta: Kazahstan, Kirgistan, Uzbekistan – na putu svile
 17.10 – Život uživo – sa stilom
 17.50 – Vijesti
 18.00 – Život uživo – tema dana
 18.40 – Promet danas
 18.45 – Najslabija karika, kviz
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.15 – Brisani prostor
 22.10 – Pola ure kulture
 22.40 – Bioproгноza
 22.50 – Otvoreno
 23.45 – Dnevnik
 23.55 – Vijesti iz kulture
 00.05 – Amores Perros, meksički film
 01.35 – Zemlje-ljudi-pustolovine: Kambodžanska velika voda – na putu po Tonle Sapu
 02.20 – Obiteljske nevolje, humoristična serija
 02.45 – Brisani prostor
 03.35 – Skupni portret s damom, izraelski film
 05.30 – Zrela ljubav, serija

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies,

lutkarska serija
 09.20 – Glazbeceda
 09.30 – Športerica
 09.45 – Ružno pače, crtana serija
 10.10 – Dječak koji je prestao razgovarati, serija za djecu
 10.35 – Tintinove pustolovine, crtana serija
 11.00 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 11.10 – Gdje sve grobove krije Kozara?, dokumentarna emisija
 12.00 – Zvezdane staze: Enterprise 1., serija
 12.45 – Res publica: Slika zdravlja, emisija o zdravstvu
 13.35 – Glazbena TV
 14.00 – Program za djecu i mlade
 14.45 – Bijeli očajnik, američki film za djecu
 16.30 – Vijesti za gluhe
 16.40 – Mlade jahačice, serija za djecu i mlade
 17.05 – Berlin, Berlin – serija za mlade
 17.30 – Gospođica Marple, serija

18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Vijesti iz kulture
 18.50 – Renesansa u Dalmaciji, dokumentarna serija
 19.20 – Europa i mi
 19.35 – Obiteljske nevolje, humoristična serija
 20.05 – George Wallace, serija
 20.55 – Survivor – Odisejev otok
 22.00 – Vijesti na Drugom
 22.10 – Promet danas
 22.15 – Tko živ, tko mrtav – serija
 23.05 – Na rubu znanosti: Konferencija NEXUS,
 00.05 – Gospođica Marple, serija
 00.55 – Ed 3., serija

07.00 DJEČJI PROGRAM

Pokemoni
 Sonic X
 Pokemoni
 08.45 Izlog strasti, serija
 09.15 Rubi, serija
 10.15 Zatočenica, serija
 11.15 Ciganke, serija
 12.15 Jedan na jedan, talk show Alke Vuice
 13.25 Sve je relativno, serija

23. 6. 2005.

13.55 Dream Team, serija
 14.25 Izlog strasti, serija
 15.05 Nauči me voljeti, serija
 16.00 Ciganke, serija
 16.55 Vijesti
 17.05 Zatočenica, serija
 18.05 Rubi, serija
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.30 Vrijeme
 19.35 Taxi free
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Kućanice, serija
 22.00 Kevin Hill, serija
 23.00 Nova noć: Skakavci, igrani film
 01.10 Vrijeme sutra

06.25 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 07.20 Anastasia, sapunica (R)
 08.05 Luna– sirena s Kariba telenovela (R)
 08.55 Simpson
 09.20 Sabrina, mala vještica
 09.45 Roseanne
 10.10 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja
 11.05 Eksploziv, magazin (R)
 11.45 Sanja, talk show (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Anastasia, sapunica
 13.50 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 14.40 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.35 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.00 Sabrina, mala vještica
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.55 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Sanja pomoz: moj muž ima dvije lijeve!, talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 21.25 Kontrola leta, igrani film, akcijski
 23.10 Cobra 11– specijalci a autoputa, kriminalistička serija
 00.05 Vijesti, informativna emisija
 00.20 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)
 01.05 Tragovi zločina, kriminalistička serija (R)
 01.50 Lovator, kviz show (R)
 02.00 Cobra 11– specijalci a autoputa, kriminalistička serija (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija TV tjednik emitirat će se večeras 17. lipnja u uobičajenom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. Repriza ove emisije je u subotu 18. lipnja u 15 sati.

FILM TJEDNA

HTV 1 NEDJELJA, 19.6.2005. 21.05

BITKA NA NERETVI

film

Početkom 1943. godine jedanaest njemačkih i talijanskih divizija, jedan ustaški zdruk i 18.500 četnika Draže Mihajlovića počeli su s provođenjem plana »Weiss 1« kako bi uništili partizanske jedinice. Pritisnuti nadmoćnijim neprijateljem partizani su se s Vrhovnim štabom i 4.500 ranjenika i tifusara našli opkoljeni u dolini Neretve. Ostao je samo jedan most na čijoj su drugoj strani čekale jake četničke snage pripremajući se za maskar ranjenih boraca, tifusara i naroda. Tito naređuje rušenje mosta. Iznenađeni neprijatelj prebacuje svoje snage na sjever predviđajući da će partizani tamo pokušati proboj iz obruča. Međutim, u toku samo jedne noći partizani pokraj srušenog grade improvizirani most i prebacuju se na drugu stranu Neretve izigravši neprijatelja, a u odlučujućem obračunu četničke snage doživljavaju definitivni vojnički i politički poraz u II. svjetskom ratu.

Glavni likovi filma su partizanski borci, ranjenici, oboljeli od tifusa, neprijateljski komandanti, zarobljenici.

Film »Bitka na Neretvi« je imao veliki uspjeh kod nas i u svijetu i spada u red najgledanijih ratnih filmova u povijesti svjetske kinematografije. Uz brojne nagrade film je 1969. nominiran za nagradu Oscar među 5 najboljih inozemnih filmova.

Uloge: Yul Brynner, Orson Welles, Silva Koščina, Sergej Bondarčuk, Franco Nero, Hardy Krüger, Curd Jürgens, Milena Dravić, Boris Dvornik, Fabijan Šovagović, Bata Živojinović, Anthony Dawson, Lojze Razman, Ljubiša Samardžić

Redatelj: Veljko Bulajić

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

BANK: VBUYU 22

(Vojvodanska banka a.d. Novi Sad Yugoslavia)

Beneficiary customer:

540101 320 5 NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karadorđev put 2,
telefon (danonoćno): (024) 55-44-33
- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
telefon (danonoćno): (024) 792-202
Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.yu
e-mail: funero@funero.co.yu

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obaveštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.743 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.450 din., a u jednom pravcu 1.375 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

RADIO SUBOTICA

24000 Subotica
Put Jovana Mikića 12
Tel: 024/55-22-00
Fax: 024/55-19-02

email: radio@radiosubotica.co.yu

- 91,5 MHz cjelodnevni program na srpskom jeziku
- 89,6 MHz cjelodnevni program na mađarskom jeziku
- 91,5 MHz od 19 do 21 sat program na hrvatskom jeziku

SHEMA programa na hrvatskom jeziku

19,00 h

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Jezični savjetnik

19,30 h

- »Iz života naših predaka« (ponedjeljkom)
- »Sportski vremeplov« (ponedjeljkom)
- »Na izravnoj vezi« (utorkom)
- »Otvoreni studio« (srijedom)

»Galerija« emisija o kulturi (četvrtkom)

»U društvu s mladima« (petkom)

20,00 h

»Aktualije« (ponedjeljkom)

»Iz hrvatske povijesti« (utorkom)

»Putokazi« (srijedom)

»Rock vremeplov« (četvrtkom)

Vjerska emisija (petkom)

20,30 h

- Vijesti dana

- Pripovijetka Balinta Vujkova

- Hitovi hrvatskih izvođača

- Minute za ljubitelje jazza (petkom)

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

Roditelji razmislite pri upisu ...

Školovanje na materinjem jeziku ...

Koristimo svoja prava ...

**UPISOM
U HRVATSKI
ODJEL
DIJETE**

IMA UČITELJICU KOJA SE
STRUČNO USAVRŠAVA U RH

PRIMA DJEČJI TISAK NA HRVATSKOM
JEZIKU (SMIB, MODRA LASTA, HRCKO)

ODLAZI NA EKSKURZIJU
U REPUBLIKU HRVATSKU

SPoznaje svoj NACIONALNI IDENTITET

Uči MATERINJI JEZIK I SRPSKI JEZIK

SVRHA

Stjecati svijest o potrebi upoznavanja, učenja i
njegovanja hrvatskog jezika.

Razvijati ljubav za hrvatski jezik i književnost.

Razvijati spoznaje o posebnim značajkama hrvatskog jezika kao
osnovnog obilježja hrvatske narodne samobitnosti.